

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
BANKACILIK VE SİGORTACILIK ENSTİTÜSÜ
SİGORTACILIK ANABİLİM DALI

**AVRUPA BİRLİĞİ SİGORTA SEKTÖRÜ VE TÜRK SİGORTA
SEKTÖRÜNÜN SORUMLULUK SİGORTALARI AÇISINDAN
İNCELENMESİ VE KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

Yüksek Lisans Tezi

İSKENDER DEMİRBİLEK

İstanbul, 2007

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
BANKACILIK VE SİGORTACILIK ENSTİTÜSÜ
SİGORTACILIK ANABİLİM DALI

**AVRUPA BİRLİĞİ SİGORTA SEKTÖRÜ VE TÜRK SİGORTA
SEKTÖRÜNÜN SORUMLULUK SİGORTALARI AÇISINDAN
İNCELENMESİ VE KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

Yüksek Lisans Tezi

İSKENDER DEMİRBİLEK

Danışman: PROF. DR. ERİŞAH ARICAN

İstanbul, 2007

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
BANKACILIK VE SİGORTACILIK ENSTİTÜSÜ

Aşağıda belirtilen lisansüstü tez, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği hükümlerinde belirtilen esaslar çerçevesinde jüri önünde savunulmuş ve jüri tarafından başarılı bulunmuştur.

TEZ BAŞLIĞI : Avrupa Birliği Sigorta Sektörü ve Türk Sigorta Sektörünün Sorumluluk Sigortaları Açısından İncelenmesi ve Karşılaştırmalı Analizi

TÜRÜ : Yüksek Lisans

TEZİ HAZIRLAYAN : İskender DEMİRBİLEK

ANABİLİM DALI : Sigortacılık

SAVUNMA TARİHİ : 29.06.2007

JÜRİ ÜYELERİ :

GÖREVİ

ADI SOYADI

İmza

Danışman

Prof.Dr.Erişah ARICAN

Üye

Prof.Dr.Münevver ÇETİN

Üye

Yrd.Doç.Dr. İdil Özlem KOÇ

GİRİŞ.....	1
I.SORUMLULUK SİGORTALARI İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	3
1.Sigorta Kavramı	3
2.Tarihsel Süreç İçerisinde Sigortacılık.....	5
2.1.Dünyada Sigortacılık	5
2.2.Türkiye’de Sigortacılık	7
3.Sigorta Branşları Hakkında Temel Açıklamalar	9
3.1.Mal Sigortaları.....	10
3.2.Can Sigortaları.....	10
3.3.Sorumluluk Sigortaları	10
3.3.1.Sorumluluk Sigortalarının Tarihsel Gelişimi	11
3.3.2.Sorumluluk Sigortalarının Amacı	12
3.3.3.Genel Olarak Sorumluluk Sigortası Türleri	12
3.3.3.1.Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası.....	13
3.3.3.2.Motorlu Kara Taşıtları İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası.....	13
3.3.3.3.Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Mesuliyet Sigortası	14
3.3.3.4.Kasko İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası.....	15
3.3.3.5.Uçak Mali Sorumluluk Sigortası.....	15
3.3.3.6.İşveren Sorumluluk Sigortası.....	16
3.3.3.7.Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası	17
3.3.3.8.Ürün Mali Sorumluluk Sigortası.....	18
3.3.3.9.Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası.....	19
3.3.3.10.Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası	19
3.3.3.11.Diğer Sorumluluk Sigortası Türleri.....	20
II.AVRUPA BİRLİĞİNDE SORUMLULUK SİGORTALARI	22
1.Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasasının İncelenmesi	22
1.1.Avrupa Birliği Tek Sigorta Pazarının Oluşumu	22
1.2.Sigorta Sektörü Açısından Yerleşme Ve Hizmet Sunma Serbestisi.....	24
1.3.Avrupa Birliği Tek Sigorta Pazarının Amacı.....	25
1.4.Avrupa Birliği Tek Sigorta Pazarının Hukuki Dayanağı	26
1.4.1.Birincil Mevzuat	27
1.4.2.İkincil Mevzuat	28

1.4.2.1.Yönetmelikler.....	28
1.4.2.2.Direktifler.....	28
1.5.Avrupa Birliğinde Sigorta İle İlgili Kurumlar.....	37
1.5.1.Avrupa Komisyonu	37
1.5.2.Avrupa Parlamentosu	37
1.5.3.Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi	38
1.5.4.Avrupa Birliği Sigorta Komiteleri	38
1.5.4.1.Sigorta Komitesi.....	38
1.5.4.2.Avrupa Sigorta Ve Emeklilik Denetleyicileri Komitesi.....	39
1.5.4.3.Avrupa Sigorta Ve Mesleki Emeklilik Komitesi	40
1.6.Avrupa Birliğinde Sigorta Piyasasının Hacmi	40
1.6.1.Avrupa Sigorta Sektöründe Şirket Sayısı.....	40
1.6.2.Avrupa Birliğinde Sigorta Sektörünün Gayri Safi Yurt İçi Hasıla İçindeki Payı	42
1.6.3.Avrupa Birliğinde Kişi Başına Düşen Ortalama Prim Üretimi	43
1.6.4.Avrupa Birliği Sigorta Sektöründe İstihdam	44
1.6.5.Avrupa Sigorta Sektöründe Prim Üretimi	46
1.6.6.Avrupa Sigorta Sektöründe Yatırımlar	48
2.Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortaları.....	51
2.1.Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortalarının Prim Üretimi.....	51
2.2.Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortalarında Büyüme	52
2.3.Avrupa Birliğinde Hayat-Dışı Sigortalar İçinde Sorumluluk Sigortalarının Payı	53
III.TÜRK SİGORTA SEKTÖRÜNÜN DURUMU VE AVRUPA BİRLİĞİ SİGORTA SEKTÖRÜ İLE KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ.....	55
1.Türk Sigorta Sektörünün Yapısı.....	55
1.1.Türk Sigorta Sektöründe Verimlilik Ve Rekabet	57
1.2.Türk Sigorta Sektörünün Aktif Büyüklüğü.....	58
1.3.Türk Sigorta Piyasasının Dağıtım Kanalları Ve Prim Üretimi İçindeki Payları	59
1.4.Türk Sigorta Mevzuatı	61
2.Türk Sigorta Piyasasının Hacmi Ve Avrupa Birliği İle Karşılaştırılması	64

2.1.Türk Sigorta Sektöründe Şirket Sayısı.....	65
2.2.Türk Sigorta Sektörünün Gayri Safi Yurt İçi Hasıla İçindeki Payı.....	67
2.3.Türk Sigorta Sektöründe Kişi Başına Düşen Ortalama Prim Üretimi	68
2.4.Türk Sigorta Sektöründe İstihdam.....	70
2.5.Türk Sigorta Sektöründe Prim Üretimi.....	72
2.6.Türk Sigorta Sektöründe Yatırımlar	73
3.Türk Sigorta Sektöründe Sorumluluk Sigortaları.....	74
3.1.Türk Sigorta Sektöründe Sorumluluk Sigortalarının Prim Üretimi.....	74
3.2.Türk Sigorta Sektöründe Sorumluluk Sigortalarında Büyüme	76
3.3.Türk Sigorta Sektöründe Hayat-Dışı Sigortalar İçinde Sorumluluk Sigortalarının Payı	78
SONUÇ.....	81
EK-1 : “AB Sigortacılık Mevzuatı Direktif Listesi”	84
EK-2: “Türk Sigorta Mevzuatı Kaynakları”	88
EK-3: Türkiye’de Uygulanmakta Olan Sorumluluk Sigortası Türleri ve Genel Şartları	93
KAYNAKÇA.....	123

KISALTMALAR

AB	:Avrupa Birliği
CEA	:Comité Européen des Assurances
CEIOPS	:Committee of European Insurance and Pensions Supervisors
DASK	:Doğal Afet Sigortaları Kurumu
EFTA	:European Free Trade Association
EGM	:Emeklilik Gözetim Merkezi
EIOPC	:The European Insurance and Occupational Pensions Committee
GSYİH	:Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
TARSİM	:Tarım Sigortaları Havuzu
TRAMER	:Trafik Sigortası Bilgi Merkezi
TTK	:Türk Ticaret Kanunu

TABLO LİSTESİ

- Tablo:1** *Avrupa Birliği Mevzuatı Yapısı*
Tablo:2 *Roma Antlaşmasının Genel Yapısı*
Tablo:3 *Avrupa Sigorta Müktesebatı Hayat Sigortası Direktifleri*
Tablo:4 *Avrupa Sigorta Müktesebatı Hayat Dışı Sigorta Direktifleri*
Tablo:5 *Avrupa Sigorta Müktesebatı Motorlu Taşıtlar Sigortası Direktifleri*
Tablo:6 *Avrupa Sigorta Müktesebatı Reasürans Direktifleri*
Tablo:7 *Avrupa Sigorta Sektöründe Şirket Sayıları*
Tablo:8 *Avrupa Sigorta Sektörünün Gayri Safi Yurt İçi Hasıla İçindeki Payı*
Tablo:9 *Avrupa Birliğinde Kişi Başına Düşen Ortalama Prim Üretimi*
Tablo:10 *Avrupa Sigorta Sektöründe Çalışan Sayısı*
Tablo:11 *Avrupa Sigorta Sektöründe Prim Üretimi*
Tablo:12 *Avrupa Sigorta Sektöründe Yatırımlar*
Tablo:13 *Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortalarının Prim Üretimi*
Tablo:14 *Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortalarının Büyümesi*
Tablo:15 *CEA Üyeleri İçinde Hayat-Dışı Sigortaların Türlerine Göre Prim Üretimi*
Tablo:16 *Türk Sigorta Sektörü Organizasyon Yapısı*
Tablo:17 *1993-2004 Yılları Arasında Türk Sigorta Piyasasında ve AB Sigorta Piyasasında Yoğunlaşma*
Tablo:18 *Türk Sigorta Piyasasında Dağıtım Kanalları Bazında Prim Üretimi Miktarları*
Tablo:19 *Türk Sigorta Piyasasında Dağıtım Kanallarının Prim Üretimi İçindeki Payları*
Tablo:20 *Türkiye’de Genel Şartları Olan Sorumluluk Sigortaları ve Yürürlük Tarihleri*
Tablo:21 *Avrupa Sigorta Birlikleri Federasyonu Üyeleri*
Tablo:22 *Türk Sigorta Sektöründe Şirket Sayısı ve AB Ülkeleri ile Karşılaştırması*
Tablo:23 *Türk Sigorta Sektörünün GSYİH içindeki Payı ve AB Ülkeleri ile Karşılaştırması*
Tablo:24 *Türk Sigorta Sektöründe Kişi Başına Düşen Ortalama Prim Üretimi ve AB Ülkeleri ile Karşılaştırması*
Tablo:25 *Türk Sigorta Sektöründe İstihdam ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması*
Tablo:26 *Türk Sigorta Sektöründe Prim Üretimi ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması*
Tablo:27 *Türk Sigorta Sektöründe Yatırımlar ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması*
Tablo:28 *Türk Sigorta Sektöründe Sorumluluk Sigortalarının Prim Üretimi ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması*
Tablo:29 *Türk Sigorta Sektöründe Sorumluluk Sigortalarında Büyüme ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması*
Tablo:30 *Türkiye’de Sigorta Branşlarının Yıllar İtibariyle Prim Üretimi İçindeki Payları*
Tablo:31 *Türk Sigorta Sektöründe Kaza Branşı İçinde Sorumluluk Sigortalarının Payı*

GRAFİK LİSTESİ

- Grafik:1** Avrupa Sigorta Sektöründe Şirket Sayıları
Grafik:2 Avrupa Birliğinde Kişi Başına Düşen Ortalama Prim Üretimi
Grafik:3 Avrupa Sigorta Sektöründe Çalışan Sayısı
Grafik:4 Avrupa Sigorta Sektöründe Prim Üretimi
Grafik:5 AB Ekonomisinde Sigorta Şirketlerinin Yatırım Araçları
Grafik:6 Avrupa Sigorta Sektöründe Yatırımlar
Grafik:7 Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortalarının Prim Üretimi
Grafik:8 Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortalarının Büyümesi
Grafik:9 2005 Yılında CEA Üyeleri İçinde Hayat-Dışı Sigortaların Türlerine Göre Dağılımı
Grafik:10 Türk Sigorta Sektörünün Aktif Büyüklüğü
Grafik:11 Türk Sigorta Piyasasında Dağıtım Kanalları Bazında Prim Üretimi Miktarları
Grafik:12 Türk Sigorta Piyasasında Dağıtım Kanallarının Prim Üretimi İçindeki Payları
Grafik:13 Türk Sigorta Sektöründe Şirket Sayısı ve AB Ülkeleri ile Karşılaştırması
Grafik:14 Türk Sigorta Sektörünün GSYİH içindeki Payı ve AB Ülkeleri ile Karşılaştırması
Grafik:15 Türk Sigorta Sektöründe Kişi Başına Düşen Ortalama Prim Üretiminin Gelişimi
Grafik:16 Türk Sigorta Sektöründe İstihdam ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması
Grafik:17 Türk Sigorta Sektöründe Prim Üretimi ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması
Grafik:18 Türk Sigorta Sektöründe Yatırımlar ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması
Grafik:19 Türk Sigorta Sektöründe Sorumluluk Sigortalarının Prim Üretimi ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması
Grafik:20 Türk Sigorta Sektöründe Sorumluluk Sigortalarında Büyüme ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması
Grafik:21 2005 Yılında Türk Sigorta Sektöründe Branşların Prim Üretimi İçindeki Payları

GİRİŞ

İşletmeler, kurumlar ve bireyler yaşamları boyunca gerek maddi ve gerekse de manevi zararlar meydana getirebilecek bir çok tehlikeyle karşı karşıyadırlar. Bu nedenle sürekli gelecek kaygısı taşırlar. Zamanla riskler değişmiş, teknolojinin sınırları zorladığı günümüzde risk faktörü insan hayatı için daha büyük tehlikeler oluşturmaya başlamıştır. İnsanların ve şirketlerin bu riskler karşısında aldıkları koruma önlemleri çoğu zaman yetersiz kalmıştır. Tehlikelere karşı yeni arayışlar sonucu ortaya çıkan sigortacılık, insanları ve ekonomik varlıkları, onları tehdit edici beklenmedik olayların maddi sonuçlara karşı garanti altına almaktadır. Sigorta sektörü bütün dünyada genel bir büyüme eğilimi göstermektedir. Günümüzde sigorta; finans, sanayi, her tür ticaret ve sosyal yaşamın önemli bir parçası haline gelmiştir.

Gelişmiş ülkelerde bireyler ve kurumlar maddi veya manevi bir zarara uğradıkları zaman kaderci bir anlayış izlememektedirler. Aksine kendilerini zarara uğratan kişi ve kurumlara dava açarak tazminat alma yoluna gitmektedirler. Bu varsayımın gerçekliğini kabul ederek, Türkiye'de gelişime en elverişli sektörlerin başında sigortacılık sektörünün ve sorumluluk sigortalarının gelmekte olduğu ifade edilebilir. Batılı ülkelerle kıyasla Türkiye'de -özellikle de sorumluluk sigortaları açısından- sigortalı sayısının ve prim üretiminin azlığı da sigorta sektörü açısından önemli bir potansiyeli içinde barındırmaktadır.

Sorumluluk sigortaları açısından boş kapasitelerin bir hayli yüksek olduğu Ülkemizde, Avrupa Birliği'ne entegrasyon sürecinin de etkisiyle, sorumluluk sigortalarının önemi gün geçtikçe daha da artmaktadır. Bu çalışmada bu önemin daha net vurgulanabilmesi için sorumluluk sigortalarının Avrupa Birliği ülkeleri ile makro ekonomik açıdan karşılaştırması yapılmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde sigortanın ve sorumluluk sigortalarının kavramsal çerçevesi anlatılmıştır. Sigortanın Dünya'daki ve Türkiye'deki tarihi anlatıldıktan sonra, özellikle de Türkiye'de uygulanan sorumluluk sigortası türlerinin genel olarak tanımları verilmiştir.

İkinci bölümde Avrupa Birliğinde sorumluluk sigortalarının durumu incelenmiştir. Bu inceleme yapılmadan önce, Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasasının oluşumu anlatılmış ve hukuki dayanağı incelenmiştir. Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasasının kurum ve kuruluşları, oluşumları, görevleri ve amaçları ile incelenmiştir. Avrupa Sigorta Federasyonu verilerinden faydalanılarak önce Avrupa Sigorta Sektörünün durum analizi yapılmış; sonra da sorumluluk sigortalarının durumu incelenmiştir. Veriler, -içlerine Türkiye'nin de dahil olduğu- 33 Avrupa Ülkesinin(CEA üyeleri) toplam verileri; yalnızca 25 tam Avrupa Birliği üyesi ülkeler; yalnızca avro üyesi ülkeler ve diğerleri(İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya) olmak üzere dört ayrı başlıkta ifade edilmiştir.

Çalışmanın özünü teşkil eden üçüncü bölümde ise ikinci bölüme tam paralel bir yapıda öncelikle Türk Sigorta Sektörünün Yapısı, kurum ve kuruluşları, hukuki dayanağı anlatılmıştır. Aynı bölümde yine Avrupa Tek Sigortasının durum analizine paralel bir yapıyla Türk Sigorta Sektörünün makro ekonomik durum analizi yapılmıştır. Tüm başlıklarda sektör verileri Avrupa Birliği Tek Sigorta piyasası verileri ile karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve yorumlanmıştır. Karşılaştırmalar tablollaştırılırken ve yorumlanırken genellikle 2000 ve 2005 yılları arasındaki süreç ele alınmıştır.

I.SORUMLULUK SİGORTALARI İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.Sigorta Kavramı

Sigorta kelimesi Dünya'nın birçok ülkesinde farklı şekillerde söylenmektedir. Ülkemizde daha anlamlı bir karşılığı olabileceken İtalyanca, İspanyolca, Portekizce kullanılan şekline yakın bir kullanım olan "sigorta" kelimesi kullanılmıştır.¹

İnsanların önde gelen gereksinimlerinden biri güvendir. İçinde bulunduğumuz zaman parçasında, sahip olduklarımızı kaybetme olasılığı biz insanları endişelendirir. Bu yüzden tehlikeleri mümkün olduğunca yok etmeye yöneliriz. Ancak her zaman tehlikeleri önceden fiilen yok etmek mümkün olmayabilir.

Zamanla insanlar ekonomik varlıklarını tehdit eden tehlikelere karşı tek başlarına alacakları önlemlerin yetersiz kalacağını ve içlerinden birinin maruz kalacağı zarara diğerlerinin de katılmasını sağlamadıkları sürece sahip oldukları ekonomik değerlerin güvencede olamayacağını görmüşlerdir. Zararlı sonuçlara karşı başkalarının mal varlığından destek alınması düşüncesi sonuçta sigorta kurumunu ortaya çıkarmıştır. Sigorta sayesinde zararlı sonuç tek bir veya birkaç kişinin üzerinde kalmamakta ve bütün bir topluluğa (sigortalılar topluluğuna) dağıtılmaktadır.²

Sigortanın esası bireylerin kendi imkanları ile karşılamakta zorluk çekeceği maddi zararları topluma yaymak yolu ile ekonomik bakımdan önemsiz hale getirilmesi prensibine dayanır. Bu nedenle sigortayı bir sosyal buluş ve dayanışma örgütlenmesi olarak düşünebiliriz.

Sigortanın tanımı Türk Ticaret Kanunu'nun(T.T.K.) Sigorta Hukuku adını taşıyan 5. kitabında yer almaktadır. T.T.K.'nın 1263. maddesi sigortayı "Sigorta bir

¹ G. Şebnem Uralcan, **Temel Sigorta Bilgileri ve Sigorta Sektörünün Yapısal Analizi**, İstanbul: Beta Yayınları, 2004, s.21.

² Sami Ünan, **İsteğe Bağlı Genel Sorumluluk Sigortasında Riziko**, İstanbul: Beta Yayınları, 1998, s.7.

akittir ki, bununla sigortacı bir prim karşılığında diğer bir kimsenin para ile ölçülebilir bir menfaatini helale uğratan bir tehlikenin(bir rizikonun) meydana gelmesi halinde tazminat vermeyi yahut bir veya birkaç kimsenin hayat müddetleri sebebiyle veya hayatlarında meydana gelen belli birtakım hadiseler dolayısıyla bir para ödemeyi veya sair edalarda bulunmayı üzerine alır.” Şeklinde tanımlanmıştır.³

Sigortanın amacına ulaşabilmesi için aynı veya benzer tehlikelerle karşı karşıya bulunan kişilerin bir araya getirilmeleri ve tehlikeye katılmalarının sağlanması gerekmektedir. Bu, onlardan toplanacak primler sayesinde olacaktır. Ancak toplanan primlerin riziko gerçekleşmesi halinde ödenecek sigorta tazminatlarını karşılayacak düzeyde olması da şarttır. Bu mekanizma ancak kapsamlı bir işletme aracılığıyla yürütülebilir. Dolayısıyla bu gereksinim sigorta şirketlerinin ortaya çıkmasına yol açmıştır.⁴

Sigortadan söz edebilmek için, sigorta ettirenin, sigorta güvencesini elde etmek üzere sigortacıya karşı bir talep hakkına sahip bulunması da gerekmektedir. Bu talep hakkının temelindeki hukuki ilişki sigorta sözleşmesi sayesinde meydana gelir. Sigorta sözleşmesi, herhangi bir şekle bağlı değildir. Sigorta poliçesi, sigorta sözleşmesini ispat açısından önem taşır. Sigorta sözleşmesi düzenlenmeden de bir sigorta sözleşmesi akdedilmiş olabilir.⁵

Bir sigorta sözleşmesinde; bir tarafta sigorta teminatı veren, ilgili kanun ve mevzuata göre sigortacılık faaliyetinde bulunmaya yasal olarak yetkili bulunan “sigortacı”, diğer tarafta da tehlike ile karşı karşıya olan “sigorta ettiren” bulunmaktadır. Sigortalı sigorta şirketinin bir tarafı olarak, teminat kapsamındaki tehlikelerden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda, meydana gelen hasarın tazmini talebinde bulunmaya yasal yetkili olan kişidir.

³ Hilmi Acıman, **Sigortaya Giriş**, İstanbul, 1998, s.20.

⁴ Ünan, s.7.

⁵ Huriye Kubilay, **Özel Sigorta Hukuku**, İzmir: Barış Yayınları, 2003, s.1.

Sigortacının sigortalıyı yükümlülüğüne karşılık sigortalının da sözleşme ile saptana prim adı altındaki bir meblağı ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır.

2.Tarihsel Süreç İçerisinde Sigortacılık

2.1.Dünyada Sigortacılık

Çağdaş sigortacılık dünyasındaki kurumları (Lloyd's v.b.) ve sigortacılıkla ilgili güncel uygulamaları daha iyi anlayabilmek için sigortacılığın tarihsel gelişimini bilmek gerekmektedir. Sigortacılıktaki gelişme, sigorta kurumunun, kişilerin korunma ve güvence arama gereksinimine verdiği yanıtlar süreci olarak da özetlenebilir. Gerçekten de sigortacılığın gelişimini, toplumsal ve ekonomik gelişmeden soyutlayarak ele alma imkanı yoktur.

Dünyada sigortacılığa benzer ilk uygulamalara M.Ö. 4500 yıllarında Mısır'da M.Ö.2250 yıllarında Babil'de rastlanılmıştır. Zamanın ticaret merkezi olan Babil'de sermayedarlar kervan tüccarlarına borç verirlermiş.Bunun karşılığında kervanların soyulması veya fidye ödeme halinde tüccarların borçlarını silmekte ve borcu tüccarlardan geri aldıkları zaman, taşıdıkları riskin karşılığı olarak ana borç miktarı üzerinden bir miktar para almaktaydılar. Daha sonra bu olay Kral Hammurabi tarafından yasallaştırıldı.Hammurabi Kanunlarının en büyük özelliği; kervanların saldırıya uğraması durumunda meydana gelecek zararların bütün diğer kervanlar arasında paylaşılmasını öngörmesiydi. Bu tehlike paylaşmasının kara taşımacılığındaki ilk örneğidir.⁶

M.Ö. 600 yıllarında Hindular sigorta özelliği taşıyan kredi anlaşmalar yapmaya başladılar. Bu anlaşmalar basit içerikliydi ve toplumdaki sigorta düşüncesini geliştirerek sigortacılıkta ilk adımları ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır.

⁶ Haydar Kazgan, Aklan Soyak, Murat Koraltürk, **Cumhuriyet'in 75 Yıllık Sigortacısı Koç Allianz**, İstanbul: Creative Yayıncılık ve Tanıtım Ltd.Şti., 1998, s.22.

Sonraki yıllarda özellikle deniz ticaretinin geliştiği yerlerde sigorta uygulamaları görülmektedir. İlk denizci uluslardan olan Kartacalılar, Romalılar, Yunanlılar arasında, geminin taşıdığı yük üzerine borç verip geminin limana varamaması riskini taşıyan ve gemi salimen limana döndüğünde, hem verdiği borç miktarını, hem de taşıdığı riziko karşılığı faiz niteliğinde önemli pay alanlar bulunmaktaydı. Bu yasak, olabilecek tehlikelere karşı önceden bir prim alma biçiminde yani sigorta fikrinin doğmasına yol açmıştır.

Prim esaslı sigorta yaklaşık M.S. 1250 yıllarında Venedik, Floransa ve Cenova şehirlerinde görüldü. 14.yy'da ekonomik koşulların değişmesiyle ticaret çok önemli gelişmeler gösterdi. O devirde deniz ticaretinde önde olan İtalya' sigortaya ihtiyaç duyuldu ve deniz sigortası kavramı ilk defa burada ortaya çıktı. İlk sigorta poliçesi olarak kabul edilen mukavele 23 Ekim 1347 tarihini taşımaktaydı ve İtalya'nın Cenova Limanı'ndan Mayorka'ya "Santra Clara" adlı geminin yükünü temin etmek amacıyla düzenlendi.

15.yy'dan itibaren yeni keşifler ve okyanus aşırı deniz ticaretinin gelişmesiyle Cenevizli tüccar ve armatörlerin, deniz yoluyla gönderdikleri malların ve gemilerin kazaya yada saldırıya uğramaması ihtimaline karşı prim sistemiyle çalışan bir dayanışma içerisine girmeleri günümüz sigortacılığının temelini atmıştır. İlk sigorta şirketi 1424 yılında Cenova kentinde kurulmuş, sigorta konusundaki ilk kanuni mevzuat ise 1435 yılında yayınlanan Barcelona Fermanı'ydı.

17. yy'ın ikinci yarısında sigortacılığın gelişmesini sağlayan iki önemli olay gerçekleşmiştir. Bunlardan ilki sigortacılıkta istatistik metod ve tekniklerinin uygulanmaya başlaması (İhtimal Hesapları), ikincisi ise 2 Eylül 1666' da Londra'da meydana gelen ve 4 gün sürerek 13.000 evle 100 kilisenin kül olmasına yol açan büyük yangındır. Bu olay kara sigortasının doğmasına neden olmuştur.

Modern sigortacılığın doğuşuna deniz, kara sigortacılığına yangın, kaza sigortacılığına tren kazaları ile ilişkin bireysel kazalar öncülük ederken, sanayinin

gelişmesiyle yaşanan büyük teknik hasarlar, mühendislik sigortalarının gelişimine yol açmıştır.

20.yy'ın başlarında sigorta şirketleri her türlü sigorta ihtiyacına cevap verebilecek şekilde örgütlenmelerini tamamlamış kuruluşlar olarak etkin hizmet verebilecek düzeye ulaşmışlardır.

2.2.Türkiye’de Sigortacılık

Türkiye’de 19. yy’dan önce sigortacılıktan söz etmek pek mümkün değildi. Anadolu’nun bazı köylerinde halkın ihtiyacı doğrultusunda yardım sağlamak, uğrayabileceği zararı karşılamak için sendikalar kurulduğu, esnaf kuruluşlarının ölüm ve hastalık durumunda üyelerine yardım etmek amacıyla örgütlendikleri bilinmektedir. Ancak bütün bunlar gerçek anlamda sigorta değildir. Bu kuruluşlar daha çok güvenlik, yardımlaşma, sosyal dayanışma düşüncesiyle oluşturulmuştur. Bunlar da ancak birkaç köye özgü kalmış, Anadolu’ya yayılarak bir gelişme gösterememişlerdir.

Avrupa’da sigorta konusunda büyük gelişmeler yaşanırken, Osmanlı toplumunun sosyal yapısı, dini ortam, mali düzen, sermaye birikiminin yetersizliği sigorta konusunda gelişmeleri engelliyordu. 19. yy’ın ikinci yarısında yaşanan yangınlar ve bunların sonucunda oluşan büyük hasarlar, sigortacılık hakkında görüşlerin değişmesine ve sigortacılığın doğmasına neden oldu. Osmanlı’da sigortacılığın önem kazanmasının en büyük sebebi ise 1870 yılında Beyoğlu’nda yaşanan Büyük Pera Yangını idi. Bu yangında çok sayıda işyeri, cami, ev ve kilisenin yanması ve bu bölgede yabancı ve yabancılarla ilişkili zenginlerin oturması sigortacılığın önem kazanmasını ve gelişmesini sağladı.

Pera Yangını’ndan bir süre sonra 1872’de Bank Hanson adlı bir İngiliz Bankası’nın önderliğinde Sun, Northern ve North British adındaki 3 İngiliz sigorta şirketi İstanbul’da faaliyete geçmişti. İngilizler’den sonra Fransızlar da bir sigorta şirketi kurarak faaliyetlerine başlamışlardı. Daha sonra Almanya, İsviçre, İtalya gibi ülkelerin şirketleri de Türkiye’de sigorta şirketleri kurarak sigortacılığın genişlemesini

sağlamışlardır.O yıllarda Türkiye’de sigorta şirketlerinin kuruluşu ve faaliyetleriyle ilgili herhangi bir kanun yada hükmün bulunmaması nedeniyle yabancı şirketler denetimsiz bir şekilde çalışıyorlar, merkezlerinden aldıkları talimatlara göre hareket ediyorlardı. Poliçelerini İngilizce veya Fransızca düzenlemeleri anlaşmazlıklara neden oluyordu ve diledikleri zaman sigorta poliçelerini iptal edebiliyorlardı.

Yabancı sigorta şirketlerinin varolduğu o yıllarda sigorta şirketleri adlarını duyurmak, sigorta fikrinin yayılmasını sağlayarak portföylerini geliştirmek amacıyla vaatlerini yerine getirdiler. Ancak zaman geçtikçe sigortacıların istedikleri gibi çalışabilmesi ve Kapitülasyonlar’ın sağladığı geniş hakları kullanabilmeleri çok fazla sayıda sigorta şirketinin faaliyet göstermesine, sigorta ahlakının bozulmasına, vaatlerin yerine getirilmemesine, haksız rekabet ortamının oluşmasına neden olmuştur.

İlk yerli sigorta şirketi 1893 yılında yabancı sermaye ile kurulan Osmanlı Umum Sigorta Şirketi’dir. Osmanlı Devleti’nde sigortacılığın gelişimi açısından 1898 yılı önemli bir tarihtir çünkü o yıl faaliyette bulunan, sayıları 44’ü bulan sigorta şirketleri bir güvenlik örgütü ve ortak bir yangın sigorta tarifesi hazırlamak üzere bir araya gelmişlerdi.12 Temmuz 1900 tarihli toplantıda Yangın Sigorta Şirketleri Sendikası adı altında bir derneğin kuruluşu, 1 Ağustos 1900’den itibaren geçerli olmak üzere ortak bir yangın tarifesi uygulaması; devamlı bir denetim mekanizmasının oluşturulması kararları alınmıştı.Bir sendikanın kurulmasına rağmen çalışan şirketlerin tamamı sendikaya girmediler. Kanunlarda yapılan değişikliklerle tescil işlemleri yeniden düzenlendi ve dernek, Türkiye’de Çalışan Sigorta Şirketleri cemiyeti adını aldı.

Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte sigortacılık alanında önemli adımlar atıldı. Öncelikler Türkçe kullanma zorunluluğu getirilerek poliçelerin İngilizce ve Fransızca olarak düzenlenmesine son verildi. 1927’de çıkarılan Murakabe Kanunu, Mükerrer Sigorta Kanunu yürürlüğe girdi. Bu kanun ile yerli ve yabancı sigorta şirketlerinin denetimi yapılacak ve döviz çıkışı engellenecekti. Bu kanun sayesinde sigortacılıkta büyük bir adım atıldı ve yerli sermaye ile kurulan şirketlerin sayısı artmaya başladı. 1929’da Türkiye İş Bankası, Milli Sigorta ile Compagnie Suisse de Reassurance ortaklığı olarak Milli Reasürans T.A.Ş. kuruldu. Ülkedeki yerli ve yabancı bütün sigorta

şirketleri topladıkları primlerin bir kısmını Milli Reasürans'a devretmeye zorunlu tutuldu. Böylece sigortacılığın millileştirilmesine zemin hazırlandı ve Türkiye'de reasürans tekeli başladı.

Sigorta şirketleri 1939 yılında Ticaret Bakanlığı'na bağlandı. Daha sonra sigorta sektörünü ciddi bir şekilde ele alan 7397 sayılı Sigorta Murakebe Kanunu yürürlüğe girdi. Bu kanun ile sigorta şirketlerinin uzman bir kurul tarafından denetleneceği; sigorta genel koşullarını standartlaştırmak ve tarife rejimine uygun olarak her bir şirket için aynı genel şartlar ve düzenleme uygulamasını sağlamak amacıyla sigorta genel şartlarının, tarife ve talimatnamesinin Ticaret Bakanlığı'nca düzenlemesi veya onayı, sigorta şirketlerinin bunların dışında muamele yapamayacakları, sigorta şirketlerinin güven telkin edecek niteliklerinin, mali ve teknik yapılarının yeterliliğinin sağlanması ve devamı, sigorta eksperlerinin mesleki bir düzene bağlanması öngörülmüştür.

Türk Sigorta Sektörü'nde 1990 yılı Mayıs ayında Serbest Tarife Sistemi'ne geçilmiştir. Bu sistem ile sigorta şirketlerine hayat sigortası ve zorunlu sigortalar hariç, serbest prim tarifesi uygulayabilmek hakkı sağlanmıştır.

3.Sigorta Branşları Hakkında Temel Açıklamalar

Sigortacılığın branşlar itibariyle sınıflandırılması ile ilgili olarak en çok bilinen tasnif şekli mal sigortası, can sigortası ve sorumluluk sigortası şeklindedir. Mal sigortalarında gaye sigortalının mali durumunu hasardan önceki seviyeye getirmektir. Buna karşın can sigortalarında sigortanın konusu insan hayatı olup hayat ve ferdi kaza sigortaları can sigortalarının türlerini oluşturmaktadır. Sorumluluk sigortaları ise sigortalının üçüncü kişilere direkt veya dolaylı olarak verdiği zararın teminini konu alan sigortalardır.⁷

⁷ Acınan, s.43.

3.1.Mal Sigortaları

Mal sigortaları, sigortalının mal varlığında sigortalanabilir risklerin neden olacağı hasarların finansal karşılığını belirli bir prim ödemesi karşılığında güvence altına alır. “Sigortalının mal varlığında” tanımı ile teminat altına alınan varlık, bina, makine, eşya, stok vb. somut değerleri kapsamına aldığı gibi, üçüncü şahıslardaki somut ve olmayan alacağı da güvence altına alır. Ayrıca hayvan hayat sigortalarını da varlık kapsamı içine almıştır.⁸

Mal sigortaları temel olarak Yangın, Nakliyat, Kaza, Hırsızlık, Mühendislik, Ziraat, Havacılık, Kredi, Hukuî Koruma Sigortası olmak üzere dokuz gruba ayrılmaktadır.⁹

3.2.Can Sigortaları

Türk Ticaret Kanunu'nun üçüncü fasıl başlığı, hayat ve kaza sigortaları türlerinin her ikisini de kavrayacak biçimde "Can Sigortası" olarak düzenlenmiştir.¹⁰ Can sigortası, doğduğundan itibaren ölüm riskini taşıyan ve bunun bilincindeki olan tek varlık olan insanoğlunun, toplumsal yaşam geliştikçe, ölümü, hastalanması veya yaralanması durumunda bakmakla yükümlü olduğu kimselerin geçiminin sağlanması veya kendisinin sakatlanarak çalışma gücünün geçici veya sürekli kaybolması yüzünden ekonomik gücünün sarsılmasının önüne geçmek için ortaya konulmuştur.¹¹

3.3.Sorumluluk Sigortaları

Sigorta ettirenin kusuru nedeniyle üçüncü şahıslara vereceği maddi ve bedensel zararlara belirli şartlar altında sigorta himayesi sağlayan sigorta türü sorumluluk sigortası olarak tanımlanmaktadır.

⁸ Uralcan, s.71-72.

⁹ Faruk Ömrüüzak, “Türk Sigorta Sektörünün Kurumları ve TSRŞB”, **TSRŞB Eğitim Seminerleri**, Sapanca, 11 Mayıs 2005, s.4.

¹⁰ <http://www.bagatur.com/farukermenarmagani.doc> (05.08.2006)

¹¹ Işıl Ulaş, **Uygulamalı Can Sigortası Hukuku**, Ankara: Turhan Kitabevi, 1997 s. 4.

3.3.1.Sorumluluk Sigortalarının Tarihsel Gelişimi

Teknolojik gelişmeler ve bu gelişmelerle meydana gelen yeni rizikolar, sanayileşme ve beraberinde makineleşme sonucu meydana gelen iş kazaları ve iş konusunda ortaya çıkan tehlikeler, sorumluluk hukukunun gelişimi, beraberinde sorumluluk sigortalarının da gelişmesine sebep olmuştur.

Nitekim sanayileşmenin getirdiği bir risk olan çevre kirliliği dahi günümüzde sorumluluk sigortaları kapsamına alınmış bulunmaktadır.¹² Sorumluluk sigortalarında fert başkasına vereceği zarar için mesuliyetini sigorta ettirmektedir. Bu bağlamda nitelik olarak sorumluluk sigortaları her ne kadar sigorta ettireni korumaya alıyor olsa da; zarar gören üçüncü şahısları da güvence altına alarak sosyal bir refah da sağlamaktadır.

Sorumluluk sigortasının gelişimi halkın düşüncesi ve sorumluluk hissine bağlıdır. Bu sebeple Batı Avrupa ve özellikle de Almanya’da sorumluluk sigortaları, sigorta sektöründe gereken önemi kazanmıştır.

Dünyanın derli toplu olarak ilk kez Roma Hukuku’nda duyduğu mesuliyet kavramı sonraki asırlar boyu bilindiği halde, bir sigorta ihtiyacı yaratması ancak yüzyıl önceleri mümkün olmuştur.¹³

Ülkemizde ise sorumluluk sigortası ilk olarak 1953 yılında yürürlüğe giren, önceki 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile, “Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası” adıyla uygulamaya girmiştir. Bunu izleyen yıllarda işçilerle ilgili sosyal sigortalar mevzuatında da işverenin mali sorumlulukları düzenlenmiş, nihayet teknolojinin ülkemizde de yaygınlaşması ve bunun getirdiği rizikoların

¹² Aynur Yongalık, **Çevre Sorumluluk Sigortası**, Ankara: Bankacılık Enstitüsü, 1998, s.157.

¹³ Erdoğan Sergici, “Mesuliyet Sigortası Türleri”, **II. Sigorta Semineri**, İstanbul, 1997, s.65.

fazlalaşması üzerine sözleşmeye dayalı sorumluluk sigortaları, ülkemizde de yaygınlaşmaya başlamıştır.¹⁴

3.3.2.Sorumluluk Sigortalarının Amacı

Sorumluluk Sigortası ile ana ilke olarak, sigorta ettirenin üçüncü kişilere verebileceği zararlardan ötürü bu zararın giderilmesi için sigorta ettirenin mamelekindeki azalmayı önlemeye yönelik amaç bulunmaktadır. Ne var ki, bu tür sigorta sadece sigorta ettirenin korunması değil, sigorta ettirenin eyleminden kaynaklanan zararlardan üçüncü kişilerin zararlarının giderilmesi de amaçlanmaktadır. Bu durum, sorumluluk sigortasını, sigorta ettiren ile onun eylemleri dolayısı ile zarar görenlerin yararlarını dengeleyen suigeneris bir sigorta türü olarak kabul edilmesini gerektirmektedir.¹⁵

3.3.3.Genel Olarak Sorumluluk Sigortası Türleri

Kişilerin haksız fiilleri neticesi üçüncü şahıslara doğuracakları zararların hepsine aynı sorumluluk ürünleri altında teminat vermek sigorta tekniğine uygun düşmemektedir. Bu sebeple özellikle de son 100 yıl içerisinde birçok sorumluluk sigortası türü ortaya çıkmıştır. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası, Motorlu Kara Taşıtları İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası, Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Mesuliyet Sigortası, Kasko İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası, Uçak Mali Sorumluluk Sigortası, İşveren Sorumluluk Sigortası, Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası, Ürün Mali Sorumluluk Sigortası, Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası, Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası, Ülkemizde de uygulaması olan ve prim üretimi açısından önem arz eden bazı sorumluluk sigortası türleridir.

¹⁴ Özgür Acı, “Türkiye ve AB Ülkelerinde Ürün Sorumluluk Sigortası Uygulaması ve Mukayeseli Analizi”, (Yayımlanmamış Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, 2004), s.3.

¹⁵ Işıl Ulaş, **Uygulamalı Sigorta Hukuku Mal ve Sorumluluk Sigortaları**, Ankara: Turhan Kitabevi, 2005, s.635.

3.3.3.1.Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası

Motorlu taşıtlardaki hızlı gelişmenin sonucu olarak trafik kazaları sonucu ölüm ve yaralanmalar da gün geçtikçe artmakta, bunların kanun yoluyla korunması da bir zorunluluk halini almaktadır.

Bu sigorta ile sigorta poliçesinde tanımlanan motorlu aracın işletilmesi sırasında, bir kimsenin ölümüne, yaralanmasına veya bir şeyin zarara uğramasına sebebiyet vermiş olmasından dolayı, işletene düşen hukuki sorumluluğu, zorunlu sigorta limitlerine kadar temin edilir.

Trafik Sigortası adı da verilen bu sorumluluk sigortası yalnızca Türkiye için sadece ülke sınırları içinde geçerlidir.

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası karayolunda motorlu araç işletenin işlettiği araç nedeniyle üçüncü kişilere verilen bedensel ve eşya zararlarından dolayı onun mali ve hukuki sorumluluğunu üçüncü kişilere karşı güvenceye alması nedeniyle bir pasif ve aynı zamanda da zarar sigortası niteliğini taşımaktadır. Bu tür sigortanın en önemli özelliklerinden biri de bu sigorta sözleşmesinin yapılmasının yasa ile zorunlu hale getirilmesidir.¹⁶

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında hasar nedeniyle sigortalının servetindeki azalmayı karşılamaktan ziyade sosyal amaçlar göz önünde tutulmaktadır.

3.3.3.2.Motorlu Kara Taşıtları İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası

Bilindiği üzere trafik sigortası ile teminat altına alınan mali sorumluluk oranları belli limitler dahilindedir. Oysa, araç sahiplerinin üçüncü kişilere verecekleri maddi ve bedensel zararlar, zorunlu mali sorumluluk sigortası limitlerinin üzerinde olabilmektedir. Bu durumda araç sahipleri bu aşan kısım üzerinden de hukuksal olarak

¹⁶ Ulaş *Uygulamalı Sigorta Hukuku Mal ve Sorumluluk Sigortaları* s.693.

sorumludurlar. Bu gibi durumlarda, Motorlu Kara Taşıtları İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası bu aşan kısmı güvence altına almaya yönelik bir sigorta türüdür.

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası ile güvence altına alınan rizikoların sınırlı oluşu dışında, yetkili kurullarca saptanıp ilan edilen asgari sigorta teminatı limitlerinin de yetersiz olması karşısında bu ihtiyacın giderilmesi Motorlu Kara Taşıtları İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortasını meydana getirmiştir. Bu sorumluluk sigortası türüne uygulamada (Artan Mali Mesuliyet Sigortası) veya (Yüksek Hadli Mali Mesuliyet Sigortası) adları da verilmektedir.¹⁷

Trafik sigortası zorunlu olmasına karşılık bu sigorta türü sigorta ettirenin isteğine bağlı bırakılmıştır.

3.3.3.3.Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Mesuliyet Sigortası

Üçüncü şahıslara karşı mali mesuliyet sigortası sigortalıyı, sigorta süresi içinde meydana gelecek olay sonucu, üçüncü şahısların ölmesi, yaralanması veya sağlığının bozulması, üçüncü şahıslara ait mallarda ziya ve hasar (maddi zarar ve ziyanlar) meydana gelmesi sebebiyle, poliçede gösterilen sıfat, faaliyet ve hukuki münasebetlerinden dolayı, kendisine karşı, üçüncü şahıslar tarafından ileri sürülecek zarar ve ziyan taleplerinin neticelerine karşı, ülkelerin hukuki sorumluluk yasaları çerçevesinde ve poliçede tespit olunan meblağlara kadar temin eder.

Üçüncü şahıslara karşı mali mesuliyet sigortalarında kasten veya bilerek sebebiyet verilen zarar ve ziyan talepleri, sigortalıya bir hizmet sözleşmesi ile bağlı kimseler ile aile efradı tarafından gerçekleştirilen zarar ve ziyan talepleri teminat dışındadır.

¹⁷ Ulaş *Uygulamalı Sigorta Hukuku Mal ve Sorumluluk Sigortaları* s.886.

3.3.3.4.Kasko İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası

Kasko İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası, 2005 yılı itibariyle, Avrupa Sigorta Sektörüne entegrasyon çerçevesinde, hazırlanan yeni tekdüzen hesap planında ayrı bir başlık halinde ifade edildiği için, Türk Sigorta Sektörü Raporlarında ayrı olarak gösterilmeye başlanmıştır. Nitelik ve içerik açısından İhtiyari Mali Mesuliyet Sigortalarından hiçbir farkı olmayan bu sorumluluk sigortası türü Türkiye’de uygulanan sorumluluk sigortası türleri içerisinde önemli bir prim üretimi hacmine sahiptir.

3.3.3.5.Uçak Mali Sorumluluk Sigortası

İlk örneklerine Amerika Birleşik Devletlerinde rastlanan havacılık sigortaları, önemi itibariyle diğer Dünya ülkelerine de yayılmıştır.

Hava araçlarının gövdelerine gelecek hasarları, işletilen hava aracının yolcularına, yolcuların bagajlarına ve taşınan yüklerine gelebilecek zararlar ve hava aracının işletilmesi sırasında üçüncü kişilere verilecek zararları temin eden sigortalar, havacılık sigortalarıdır.¹⁸

11 Eylül 2001 tarihine kadar savaş, terörizm ve bu risklerle ilgili hasarlara karşı teminat veren sigorta şirketlerinin bazıları, 11 Eylül terör saldırılarından sonra bu teminatları kesmişlerdir.

11 Eylül saldırılarından sonra, 2 milyar ABD dolarına kadar üçüncü şahıs uçak mali sorumluluk sigortası veren şirketler, bu limiti 50 milyon ABD dolarına indirdiklerini bildirmişlerdir.¹⁹

¹⁸ Atilla Oksay, “Terörizm Riski ve Havacılık Sigortaları”, **Birlik’ten Dergisi**, No.7 (Ocak-Mart 2007), s.48.

¹⁹ Atilla Oksay, s.49.

3.3.3.6.İşveren Sorumluluk Sigortası

Türkiye’de İşçilerin iş kazaları veya meslek hastalıklarına yakalanmaları sonucu uğradıkları zararların temini 506 sayılı Sosyal Sigortaları Kanununda düzenlenmiş olup, bu görev Sosyal Sigortalar Kurumuna verilmiştir. Ancak, bazı durumlarda ortaya çıkan zararların Sosyal Sigortalar Kurumlarınca karşılanamayacak durumda olmaktadır. İşte bu durumlarda özel sigortalar işveren sorumluluk sigortaları devreye girmektedir.

Bunun dışında, işçilerin iş kazası ve meslek hastalıkları sonucu meydana gelen zararların Sosyal Sigortalar Kurumunca karşılanmasının yanı sıra işverene rücu edilebilen hallerde, işyerinin ödemesi gereken tazminat miktarı da karşılanmaktadır. Dolayısıyla da işveren sorumluluk sigortaları hem işçinin; hem de işverenin zararlarını karşılayan iki fonksiyonlu bir sigorta türüdür.

İşveren Sorumluluk Sigortaları Genel Şartlarında bu sigorta şu şekilde ifade edilmektedir: “Bu poliçe, işyerinde meydana gelebilecek iş kazaları sonucunda işverene terettüp edecek hukuki sorumluluk nedeniyle işverene bir hizmet akdi ile bağlı ve Sosyal Sigortalar Kanununa tabi işçiler veya bunların hak sahipleri tarafından işverenden talep edilecek ve Sosyal Sigortalar Kurumu'nun sağladığı yardımların üstündeki ve dışındaki tazminat talepleri ile yine aynı Kurum tarafından işverene karşı iş kazalarından dolayı ikame edilecek rücu davaları sonunda ödenecek tazminat miktarlarını, poliçede yazılı meblağlara kadar temin eder. Sigortacı ayrıca bu sigorta ile ilgili olarak bir dava açılması halinde hükmolunan mahkeme masrafları ile avukatlık ücretlerini ödemekle yükümlüdür. Şu kadar ki, hükmolunan tazminat sigorta bedelini geçerse sigortacı, avukatlık ücreti dahil dava masraflarına, ancak sigorta bedeli nisbetinde iştirak eder.”²⁰

²⁰ Bkz. İşveren Sorumluluk Sigortaları, Genel Şartlar md.1.

3.3.3.7.Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası

Tehlikeli maddeler zorunlu sorumluluk sigortaları, yanıcı, parlayıcı ve yakıcı maddeleri üreten, depolayan, nakleden veya satanların, mesleki faaliyetleri nedeniyle bu maddelerin doğrudan doğruya neden olduğu olaylar sonucu kusurları olsun olmasın üçüncü kişilere verilecek bedeni ve maddi zararlara karşı sorumluluklarını, güvence altına bir sigorta türüdür.

Petrol ve ürünleri, mühimmat ve patlayıcı maddeler, kimyevi gübreler, kimyevi tuzlar, asitler, bazlar, boyalar, diğer kimyevi maddeler, birtakım bio teknik malzemeler (aydınlatma, havai fişek vs.) toptan satılan ispiroto, alkol, kibrit, sıvılaştırılmış petrol gazları ve havagazı gibi maddeler sigorta kapsamı dahilindedir.

Tehlikeli maddeler zorunlu sorumluluk sigortaları, Türk sigorta mevzuatında Kurulu'nun 91/2253 sayılı karar ile getirilmiş olup tabii veya sentetik, katı veya gaz şeklinde her türlü yanıcı, patlayıcı ve yakıcı maddeler üretmek, depolamak, nakletmek, satmak için ilgili kanun, tüzük, kararname ve yönetmelikler uyarınca özel bir izin ve/veya ruhsat olmak zorunda bulunan Türkiye'de yerleşik kişi ve kuruluşlar, mesleki faaliyetlerinin yerine getirilmesinde sebebiyet verilen kazalar sonucu kusurları olsun veya olmasın üçüncü kişilere verebilecekleri maddi ve bedeni zararlara karşı bu tür sigortayı yaptırmakla zorunlu tutulmuşlardır. Ancak genel ve katma bütçeli daireler bu zorunluluğu dahil edilmemişlerdir.

Bu karar kapsamında bulunan kuruluşlar mesleki faaliyetleri ile ilgili belgeler yanında bu tür sigortayı yaptırdığına dair belgeyi de denetimlerde göstermekle zorunlu tutulmuşlardır. Aksi halde, mesleki faaliyetten men olunurlar. Keza işyerlerinde bu sigortanın yapıldığına dair belgeyi de asmakla zorunlu tutulmuşlardır.

Türkiye'de kaza dalında çalışan bütün sigorta şirketleri de bu tür sigortayı yapmakla zorunlu tutulmuşlardır.

Bu tür sigorta genel şartlarında rizikonun tanımını yapılamamış, ancak bu tür sigorta kapsamında olan maddelerin doğrudan doğruya neden oldukları olaylar sebebiyle verilen zararların sigorta kapsamında olduğu kabul edilerek riziko kavramı geniş tutulmuştur.

3.3.3.8.Ürün Mali Sorumluluk Sigortası

Teknolojinin gelişmesi sanayide üretimin hızlanmasına ve bundan dolayı da üretilen ürünlerde kusurların artmasına neden olmuştur. Bu kusurlu ürünlerin, tüketiciler ve üçüncü kişilere verdiği zararların giderilmesinde karşılaşılan zorluklar ürün mali sorumluluk sigortalarının oluşmasına ve yaygınlaşmasına neden olmuştur.

Üreticilerin ayıplı imalatları nedeniyle Dünya'nın her noktasında üretilen bu kusurlu ürünlerin kusurları neticesiyle, o üründen kaynaklanan mal ve kişilerde oluşan zararların giderilmesi yönünde tüketicilerin zorluklarla karşılaştığı bir gerçektir.

İşte bu gelişmelerin ortaya çıkardığı gereksinimler sonucu özel hukukta imalatçının sorumluluğu kavramı doğmuş ve bu durum neticesinde üreticinin bu sorumluluğunu temin eden ürün sorumluluk sigortaları kavramı ortaya çıkmıştır.

Ürün sorumluluk sigortası, bir malın üretiminden, tüketicilerin eline geçinceye kadar tüm aşamalarındaki kişilerin, ürettikleri ya da sattıkları ürünlerin üçüncü şahıslarda neden oldukları ölüm, yaralanma, hastalık veya fiziki hasarlardaki sorumluluklarını temin eden bir sigorta türüdür.

Ürün mali sorumluluk sigortalarının sorumlulukları kendisinin taraf olduğu üretim veya satış sözleşmelerinden kaynaklanabildiği gibi, ilgili ürünün üretim veya dağıtımından doğacak hata, ihmal, kusur ya da gerekli özenin gösterilmeyişinden de kaynaklanabilmektedir.

3.3.3.9.Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası

Karayolu nakliyatı ve bu yolla yapılan ticaret hacmindeki gelişmeler; bu nakliyattan doğan risklere karşı önlemler alınması ve bu önlemlerin gittikçe, riskleri azaltıcı, zararları giderici olması gerektiği hususu her zaman önem arz etmiştir.

Bu nedenle bu tür rizikoların meydana gelmesiyle doğacak rizikoların önceden teminat altına alınması için karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortalarının yanı sıra, bir de taşımacılık alanında bir sigorta türüne ihtiyaç duyulmuştur.

Bu sigorta ile sigortacı, ilgili sigorta poliçesinde ibraz edilen motorlu taşıtta seyahat eden yolcuların, duraklamalar da dahil olmak üzere, kalkış noktasından varış noktasına kadar geçecek süre içinde meydana gelecek bir kaza sonucu bedeni zarara uğraması halinde, sigortalının sorumluluğunu, poliçede belirtilen sigorta tutarlarına kadar temin eder. Bu sigorta, sigortalının haksız taleplere karşı savunmasını da temin eder.²¹

3.3.3.10.Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası

Bugün, Dünya'nın birçok ülkesinde yaygın bir şekilde kullanılan likit petrol gazının sosyal yaşama ve ülke sanayilerine kazandırdığı yaşam kolaylıkları yadsınamaz. Ancak, bunun yanı sıra likit petrol gazlarının yanıcı ve patlayıcı etkilerinin beraberinde getirdiği rizikolar da azımsanacak boyutta değildir. İşte bu sigorta ile bu tür tehditlerin meydana getireceği hasarları hafifletmek ve paylaştırmak amacı güdülmüştür.

Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası ile likit petrol gazı (LPG) tüpleyen firmaların, doldurdukları veya doldurttukları ve yetkili bayileri aracılığı ile veya doğrudan doğruya tüketiciye intikal ettirdikleri tüplerin kullanılmak üzere buldukları yerlerde infifaki, gaz kaçırmaları, yangın çıkarmaları sonucu verecekleri bedeni ve maddi zararlara karşı olan sorumlulukları güvence altına alınmaktadır.

²¹ Zihni Metezade, "Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası", **Birlik'ten Dergisi** , No:34 (Temmuz-Ağustos 2003), s.3.

Ülkemizde Bu tür sigorta, "Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası" yaptırmakla zorunlu tutulan firmalarca ek olarak yaptırılması zorunludur.

Bakanlar Kurulu'nun 91/2253 sayılı kararı ile likit petrol gazın (CPG) tüpleyen firmalar (dolum tesisleri) doldurdukları tüplerin kullanılmak üzere buldukları yerlerde infilakı, gaz kaçırmayı, yangın çıkarması sonucu meydana gelecek bedeni ve/veya maddi zararlar teminat altına almak üzere Tüpgaz sorumluluk sigortası yaptırmakla zorunlu tutuldukları gibi, Türkiye'de kaza dalında çalışan bütün sigorta şirketleri de bu tür sigortayı yapmakla zorunlu tutulmuşlardır.

3.3.3.11.Diğer Sorumluluk Sigortası Türleri

Yukarıda değinilen sorumluluk sigortası türlerinin yanı sıra Ülkemizde ve Avrupa'da uygulanan farklı türde, ancak, düşük oranda hacme sahip birçok sorumluluk sigortası türü daha bulunmaktadır. Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası, Asansör Kazalarında Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluk Sigortası, Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası, Mesleki Sorumluluk Sigortası, Taşıyıcı Mali Mesuliyet Sigortası, Otel Mali Sorumluluk Sigortası, Tekne Mali Sorumluluk Sigortası ve Hırsızlığa Karşı Sorumluluk Sigortası gibi sorumluluk sigortası türleri bunlara örnek olarak gösterilebilir.

Bunların içinden "Mesleki Sorumluluk Sigortaları" üzerinde durulması gereken bir önem teşkil etmektedir. Nitekim, Avrupa Birliği üyesi ülkelerde, diğer sorumluluk sigortalarına oranla daha yüksek bir hacme sahip olan bu sigorta türü ne yazık ki Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde önemi anlaşılmış, ancak tam anlamıyla uygulamaya geçirilememiştir.

Özellikle doktor, muhasebeci, seyahat acenteleri, avukatlar vb. meslek gruplarında mesleki faaliyetler esnasında üçüncü şahısların bir zarar görmesi sonucu meslek sahibine yüklenebilecek hukuki sorumlulukları ilgili poliçede belirtilen tutar kadar teminat altına alan bu sigorta türü "Mesleki Sorumluluk Sigortaları" olarak adlandırılmaktadır.

Gelişmiş ülkelerde bireyler ve kurumlar maddi veya manevi bir zarara uğradıkları zaman kaderci bir anlayış yerine kendilerini zarara uğratan kişi ve kurumlara dava açarak tazminat alma yoluna gitmektedirler.

Burada, bu tür sigortaların işlerliği açısından çok önemli bir diğer unsur ile karşılaşmaktadır. O da hukuksal altyapıdır. Sorumluluk ile ilgili davalar, bu konu ile ilgili hukuksal altyapının tam anlamı ile oturmuş olduğu ülkelerde daha sağlıklı olarak görülebilmektedir.

“Vatandaşlarının bireysel haklarına büyük önem veren Avrupa Birliği’ne üye ülkelerde maddi, manevi, bedeni ve servet hasarına sebep verebilecek avukat, mimar, doktor, vergi danışmanı ve sigorta aracıları gibi meslek gruplarına sorumluluk sigortası zorunlu tutuluyor.

Her geçen gün AB tarafından yayınlanan direktifler doğrultusunda yeni bir meslek grubunun zorunlu olarak sorumluluk poliçesini alması mesleğini icra edebilmesi için mecburi hale getiriliyor. Örneğin son olarak gazeteciler ve medya kuruluşları için getirilen bu zorunluluk, dışçiler için Belçika, Danimarka, Fransa, İspanya, Almanya, Polonya ve AB’ye üye 10 ülkede zorunlu olarak yaptırılıyor.

Ayrıca poliçede olması gereken minimum mesuliyet tutarı da genellikle yaklaşık 250.000 ile 1 milyon avro2dan başlayarak iş hacmine göre değişiyor.”²²

²² Ahu Berkmen, “Profesyonellerin Sigorta Kalkanı:Mesleki Sorumluluk”, **BEST Dergisi**, No:13 (Şubat 2005), s.15.

II.AVRUPA BİRLİĞİNDE SORUMLULUK SİGORTALARI

1.Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasasının İncelenmesi

Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortalarının incelenilmesi için öncelikle Avrupa Birliği Sigorta Pazarının tarihsel gelişimi, hukuki altyapısı, kurum ve kuruluşlarının incelenmesi gerekmektedir.

1.1.Avrupa Birliği Tek Sigorta Pazarının Oluşumu

Finansal hizmetler alanında entegrasyonun sağlanabilmesi için Avrupa Birliği'nin sigorta sektörünün tek bir pazar halinde toplanması vazgeçilmez bir unsurdur. Sigortacılık alanında tek bir pazarın kurulması, ulusal pazarların sınır ötesi yerleşme hakkı ve hizmet sunma serbestisinin tanınması ile karşılıklı olarak açılması, bu ulusal pazarların üye devletlerdeki rekabet koşullarını etkileyen yasal düzenlemelerin koordine edilmesi suretiyle tek bir Topluluk pazarına dönüştürülmesi anlamına gelmektedir.²³

Avrupa Birliği Tek Sigorta Pazarının oluşumundan bahsedebilmek için Avrupa Tek Pazarının oluşumuna değinmek ve bu süreç ile Tek Sigorta Pazarının Oluşum sürecini birlikte ele almak gerekmektedir.

Avrupa Tek Pazarı temellerini 1957 Roma Antlaşmasında atmıştır. Roma Antlaşması'nın sekizinci maddesi "Avrupa Ortak Pazarının" 12 yıllık bir süreçte kademeli olarak kurulmasını hükme bağlamıştır.

Topluluk, ekonomik özgürlüklerin sağlanması, ulusal hukuk kurallarının yakınlaştırılması ve Tek Sigorta Pazarının kurulması amacıyla iki "Genel Program" Konsey tarafından 18 Aralık 1961'de kabul edilmiş; 15 Ocak 1962 tarihinde de Topluluk Resmi Gazetesinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu programlardan ilki

²³ Şebnem Ulusoy, **Avrupa Entegrasyonu ve Sigortacılık** , Ankara, 1998, s.37.

“Hizmetlerin serbest dolaşımına getirilmiş kısıtlamaların kaldırılması” ikincisi de “Girişim serbestisine ilişkin kısıtlamaların kaldırılması”na ilişkin kararlardır.

Roma Antlaşmasının sekizinci maddesinde yer alan on iki yıllık sürece dayalı olarak, antlaşmanın öngördüğü geçiş sürecinden 18 ay önce, 1968, yılında topluluk, üye devletler arasında kotaların ve gümrük vergilerinin kaldırılmasını öngören “Gümrük Birliği”ni gerçekleştirmiştir.

1957 yılı ile başlayan Ortak Pazar çalışmalarının 1982 yılı itibariyle durduğu; hatta bu alanda gerilemelerin bile başladığı gözlenmiştir. Bretton Woods sisteminin sona erishi, ekonomik ve parasal birliğe yönelik ilk girişimin başarılı olamayışı, petrol krizleri gibi birtakım nedenler ile Gümrük Birliğinden Tek Pazara geçiş sürecinin yavaşlamasının nedenlerinin başında gelmektedir.

Bu olumsuzlukların ardından 1 Temmuz 1987 yılında yürürlüğe giren “Avrupa Tek Senedi” ile birlikte Avrupa Tek Pazarı hedefi yeni bir sürece girmiştir. “Avrupa Tek Senedi”, Komisyon tarafından 1985 yılında hazırlanan ve ticarete yönelik engelleri kaldırmayı hedefleyen 279 yasal önleme dayalı bir çalışmanın hayata geçirilmesidir.²⁴

Avrupa Tek Senedi’nin uygulanması ile başlayan bu süreç, yürütülen çalışmalar sonucunda, 1 Ocak 1993 tarihi itibariyle Avrupa Tek Pazarının büyük ölçüde kurulması ile neticelenmiştir.

1 Temmuz 1994 tarihiyle birlikte Avrupa Birliği Sigorta Piyasaları(1 Mayıs 2004 tarihi ile tam üyeliğini tamamlayan on yeni ülke de dahil olmak üzere) ve Avrupa Ekonomik Alanı üyeleri olan Lihtenştyan, Norveç, İzlanda ile birlikte geniş bir Avrupa Tek Sigorta Pazarı oluşmuştur.

²⁴ Bkz. “Beyaz Kitap”, (White Paper).

1.2.Sigorta Sektörü Açısından Yerleşme Ve Hizmet Sunma Serbestisi

Uluslararası ticarete gittikçe artan bir paya sahip olan hizmetlerin de önemi yadsınamaz. Bu bağlamda, Avrupa Birliği Tek Pazarını oluşturmak çerçevesinde malların, sermayenin ve kişilerin serbest dolaşımını sağlamak hedeflendiği gibi hizmetlerin de serbestliğine imkan tanınmıştır.

AT Antlaşmasınının 43-48. maddesinde (eski52-58. madde) öngörülen “yerleşme ve hizmet sunma”(kurulma hakkı) serbestisinin ve 49-55. maddesinde (eski 59-66. madde) öngörülen “hizmet edimi”(hizmet sunma) serbestisinin amacı, tıpkı diğer serbestilerde güdülen amaçlarda olduğu gibi, Ortak Pazarın oluşumuna yasal zemin hazırlamaktır.²⁵

Yerleşme hakkına ilişkin 2. Başlık uyarınca, bir Üye Devlet vatandaşı serbest meslek sahibi kişiler veya tescilli ofisi, merkezi söz konusu Üye Devlette bulunan şirketler, başka bir Üye Devlette o devletin kendi vatandaşları için belirlemiş olduğu koşullardan farklı koşullara tabi olmaksızın, “sürekli ikametgâh” hakkına sahip olarak bir ticari faaliyette bulunabilmektedir. Bu çerçevede, bir Üye Devlet vatandaşının başka bir Üye Devlet sınırları içerisinde yerleşme hakkına yönelik kısıtlamalar yasaklanmıştır. Bu yasaklama herhangi bir Üye Devlet sınırları içerisinde yerleşik herhangi bir Üye Devlet vatandaşının acente, şube veya bir yan şirket kurmak suretiyle yerleşmesine yönelik kısıtlamaların kaldırılması için de geçerlidir. Kurulma/yerleşim hakkı, sürekli bir hak olarak görünmektedir.²⁶

Hizmet sunma serbestisi ise; bir üye devlet uyruğu kendi hesabına çalışan kişilerin veya tescilli ofisi, merkezi idaresi o devlette bulunan şirketlerin, diğer üye devletlerde yerleşik kişilere o devletlerin kendi vatandaşları için belirlediği koşullardan farklı koşullara tabi olmadan, “geçici nitelikli” bir hizmeti sağlamalarına imkan tanır.

²⁵ Mahmut Yavaş, “Yürürlükteki Avrupa Birliği Sigorta Mevzuatı ve Türkiye”, **TSRŞB I. Ulusal Sigorta Sempozyumu**, İstanbul, (24 Mayıs 2005), s.310.

²⁶ Berna Özşar, **Avrupa Sigorta Müktesebatı**, İstanbul: Ceyma Matbaacılık, 2005, s.19.

Diğer bir ifadeyle sigorta alanında Hizmet Sunma Serbestisi, bir üye devlette kurulu bulunan bir sigorta şirketinin bir diğer üye devlette geçici nitelikte hizmet vermesidir.

Hizmet sunma serbestisi hizmet sunanın serbest dolaşımını sağladığı gibi, hizmetten yararlanan da serbest dolaşımını sağlar. Dolayısıyla, yerleşik olduğu üye devletin dışındaki üye devletlerde yerleşmiş olanlara hizmet sunanlar, AT Antlaşmasının 49. maddesinden doğan tüm haklardan kendi ulusal hükmü gibi yararlanırlar. Antlaşmanın 50. maddesinde bu hizmetlerin, “malların, sermayenin ve kişilerin serbest dolaşımına ilişkin hükümler tarafından düzenlenmeyen ve normalde bir ücret karşılığı yürütülmesi gereken sınai, ticari faaliyetler, zanaatlar ve mesleklere ilişkin faaliyetler” olduğu belirtilmiştir. Hizmet sunma serbestisi, bir yerleşim yerine bağlı olunmasını gerektirmeyen geçici bir hak olarak görünmektedir.

Görüldüğü gibi yerleşme serbestisi ile hizmet sunma serbestisi arasındaki ayırıcı fark süredir. Yerleşme hakkı sürekliliği gerektirirken; hizmet sunma geçici de olabilmektedir. Bu ayrımı Adalet Divanı Commission v Germany davasında şu şekilde yorumlamıştır:

- “...(misafir ülkede) şube veya acente şeklinde olmazsa da, şirketin kendi personelinin yönettiği veya bağımsız olmakla birlikte acente gibi şirketi sürekli olarak temsil yetkisine sahip bir kişi tarafından yönetilen bir büro, yerleşme serbestisi kapsamındadır.”²⁷

1.3.Avrupa Birliği Tek Sigorta Pazarının Amacı

“Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasasının temel amacı, Avrupa Birliği vatandaşlarına en düşük ücret karşılığında en yüksek kalitede ve çok çeşitli sigorta ürünü sunulmasını sağlamaktır.”²⁸

Daha geniş bir ifade ile Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası'nın kurulmasıyla amaçlanan, şirketlerin rekabet edebilirliğini artırarak tüketicinin daha iyi ürünlere

²⁷ Yavaş, s.311.

²⁸ Suna Oksay, “Avrupa Tek Sigorta Piyasası”, **Birlik'ten Dergisi**, No:1 (Ocak-Mart 2005), s.8.

erişimini sağlayacak olanakları sunmak ve sigortacı ile müşteri arasında güven tesis etmektir. Böylelikle daha rekabetçi bir sigortacılık sektörünün oluşması ve bunun da ekonomik etkinlik ve gelişmeye katkıda bulunması hedeflenmiştir.²⁹

1.4.Avrupa Birliği Tek Sigorta Pazarının Hukuki Dayanağı

Avrupa Birliği Tek Sigorta Pazarının gözlemlenebilmesi için öncelikle Avrupa Birliği Mevzuatına değinilmesi gerekmektedir. Avrupa Birliği Mevzuatı Birincil Mevzuat ve İkincil Mevzuat olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır. Üye Devletler arasında doğrudan müzakereler sonucu kabul edilen ve ulusal parlamentolar tarafından onaylanan kurucu antlaşmalar ve ardından gelen antlaşmalar birincil mevzuatı oluşturmaktadır. Bu antlaşmaları temel alarak üye devletler tarafından geliştirilen yönetmelikler, direktifler, kararlar, tavsiye-görüşler ve kılavuz ilkeler vs. ise ikincil mevzuatı oluşturmaktadır.(Tablo:1)

TABLO:1 Avrupa Birliği Mevzuatı Yapısı

BİRİNCİL MEVZUAT	İKİNCİL MEVZUAT
Paris Antlaşması Roma Antlaşması Avrupa Tek Senedi Maastrich Antlaşması Amsterdam Antlaşması Nice Antlaşması	Yönetmelikler (Tüzükler) Direktifler Kararlar Tavsiye ve Görüşler Kılavuz İlkeler Önergeler Deklarasyonlar Faaliyet Programları

Kaynak: http://www.sigortacilik.gov.tr/02YD/23ABD/AB_Duzenlemeleri.htm (Erişim: 21 Mayıs 2007)

²⁹ Berna Özşar, **15 Soruda Avrupa Birliği ve Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası**, İstanbul: TSRŞB Yayını, 2006, s.20.

1.4.1.Birincil Mevzuat

23 Mart 1957 tarihinde kabul edilen ve Avrupa Ekonomik Topluluğunu Kuran Antlaşma olarak kabul gören Roma Antlaşması, altı ana başlıktan oluşmaktadır. (Tablo:2)

Bu başlıklardan 2. kısım, 3. başlık altında yer alan “Yerleşme ve Teşebbüs Kurma Hakkı”, “Hizmetler” ve “Sermaye” bölümleri Tek Sigorta Pazarı hukukun esaslarını teşkil etmektedir.³⁰

TABLO:2 Roma Antlaşmasının Genel Yapısı

Kısım-1	İlkeler	Madde 1-8
Kısım-2	Topluluğun Temelleri	Madde 9-84
Başlık-1	Malların Serbest Dolaşımı	Madde 9-37
Başlık-2	Tarım	Madde 38-47
Başlık-3	Kişilerin, Hizmetlerin ve Sermayenin Serbest Dolaşımı	Madde 48-73
Bölüm-1	İşçiler	Madde 48-51
Bölüm-2	Yerleşme ve Teşebbüs Kurma Hakkı	Madde 52-58
Bölüm-3	Hizmetler	Madde 59-66
Bölüm-4	Sermaye	Madde 67-73
Başlık-4	Taşımacılık	Madde 74-84
Kısım-3	Topluluğun Politikası	Madde 85-130
Kısım-4	Deniz Aşırı Ülke ve Toprakların Ortaklığı	Madde 131-136
Kısım-5	Topluluğun Kurumları	Madde 137-209
Kısım-6	Genel ve Nihai Hükümler	Madde 210-248

Kaynak: Avrupa Topluluklarını Kuran Temel Antlaşmalar (Akçt, Aet, Aaet), Devlet Planlama Teşkilatı, cilt:1, 1993.

Roma Antlaşmasında (Yeni adıyla AT Antlaşması) “yerleşme ve hizmet sunma” serbestisi, 52-58. madde(yeni 43-48. madde) ile öngörülürken; “hizmet edimi” serbestisi de 59-66. maddesinde(yeni 49-55. madde) öngörülmüştür. 67. maddede ise “sermayenin serbest dolaşımı” konularına değinilerek Tek Sigorta Piyasasının Temel Hukuki dayanağı gerçekleştirilmiştir.

Commision v Germany davasıyla AT Antlaşmasının doğrudan bağlayıcı olduğuna karar verilmiş ve uygulanması için başka bir düzenleme yapılması gerekmediği onaylanmıştır. Sonradan Topluluğa dahil olan devletlerin de 49. madde

³⁰ Avrupa Topluluklarını Kuran Temel Antlaşmalar (Akçt, Aet, Aaet), Devlet Planlama Teşkilatı, cilt:1, 1993.

gereğini yerine getirmekle yükümlü oldukları kararı da *Ciola v Land Vorarlberg* davası ile karara bağlanmıştır.³¹

1 Temmuz 1994 tarihine kadar yerleşme ve hizmet sunma serbestilerinden aynı anda mümkün değil iken, anılan tarihte yürürlüğe giren 92/49EEC ve 92/96/EEC sayılı Üçüncü Direktifler, İkinci Direktiflerin Üye Devletlere belirli durumlarda “yerleşme ve hizmet sunma serbestilerinden aynı anda yararlanmaya kısıtlama getirebilme” hakkını ortadan kaldırmış bulunmaktadır.³²

1.4.2.İkincil Mevzuat

Yönetmelikler, Direktifler, Kararlar, Tavsiye ve Görüşler Avrupa Birliği Sigorta Hukukunun ikincil mevzuatını oluşturmaktadır.

1.4.2.1.Yönetmelikler

Yönetmelikler bütünüyle üye ülkeleri bağlayıcı hükümlere sahiptir ve üye ülkelerin ulusal mevzuatlarına geçirilmeksizin doğrudan uygulanır. Yönetmelikler üye devlet vatandaşlarına ulusal yasalarda olduğu gibi birtakım hak ve yükümlülükler getirmektedir.

1.4.2.2.Direktifler

Avrupa Tek Sigorta Pazarının Hukuki Dayanağı açısından ikincil mevzuat içerisinde en çok önem arz eden hukuk aracı direktiflerdir. Üye Devlet Sigorta Mevzuatlarının birbirinden çok farklılık gözetmesi dikkate alındığında, direktif kararlarının ulusal mevzuatlara uyarlanması üye devletlere bırakıldığından, Tek Sigorta Pazarı Mevzuatının Düzenlenmesi büyük ölçüde direktiflerle gerçekleşmiştir.

³¹ Yavaş, s.310.

³² Bkz. 92/49EEC sayılı Direktifin 37. maddesi ile Direktifin başlangıcının 28. paragrafı; 92/96/EEC sayılı Direktifin 17. maddesi ile Direktifin başlangıcının 25. paragrafı.

Direktifler, sonuçları itibariyle her üye devleti bağlar ancak, şekil ve yönetim biçimi ulusal makamlarca belirlenir. Direktifler, tüm üye ülkeleri bağlayıcı olabileceği gibi, tek bir üye devleti de bağlayıcı olarak düzenlenmiş olabilirler. Tüm üye devletleri bağlayan direktiflerin Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde yayınlanması gerekmektedir.

Avrupa Sigorta Mevzuatında hayat branşında ve hayat dışı branşta direktifler bulunmaktadır. Bu direktiflerin dışında tasfiyeye ilişkin direktifler, muhasebeye ilişkin direktifler, kredi, kefalet ve turistik yardım direktifleri de yer almaktadır. Bu direktiflerin 3 ana amacı, yerleşim serbestisi, hizmet serbestisi ve rekabet serbestisidir.

1964 yılından bugüne Avrupa Birliği Tek Sigorta Pazarının hukuki alt yapısını oluşturabilmek için üç ana direktif çıkarmıştır. Bunlar Birinci Konsey Direktifi, İkinci Konsey Direktifi ve Üçüncü Konsey Direktifidir.

Birinci Konsey Direktifleri ile Tek Sigorta Pazarının temeli, yerleşme konusunda yapılan düzenlemelerle oluşturulmuştur. İkinci Konsey direktifleri ise üye devletlerin sigorta mevzuatlarını birbirine yakınlaştırmak, uyumlaştırmak ve aralarındaki koordinasyonu sağlamak amacıyla gelişen bu sürecin bir sonraki aşamasında sigorta türleri konusunda özel hükümler koyarak daha ziyade, hizmet sunumu serbestisi konusunda hükümler içermektedir. Üçüncü Konsey Direktifleri, Avrupa Tek Sigorta Pazarını teorik olarak tamamlamış sayılırlar. Üçüncü Sigorta Direktifleri sigorta teşebbüslerine uygulanabilecek diğer kısıtlamaları kaldırmayı amaçlar. Böylece Ev sahibi ülke ile teşebbüsleri ile diğer üye ülke teşebbüsleri arasındaki farklılıkların tam anlamıyla ortadan kaldırılması hedeflenmektedir.

i.Hayat Sigortası Direktifleri

Hayat sigortaları alanında ilk düzenleyici direktif ise, Hayat Dışı Sigortalara nazaran altı yıllık bir gecikme ile, “Hayat sigortası alanında faaliyete başlama ve yürütmeye ilişkin kanun, tüzük ve idari düzenlemelerin uyumlaştırılması” hakkındaki 5 Mart 1979 tarih ve 79/267/EEC sayılı birinci konsey direktifidir. Hayat sigortaları alanında birinci konsey direktifinin ardından 8 Kasım 1990 tarih ve 90/619/EEC sayılı

İkinci Konsey direktifi çıkarılmıştır. “Hayat Sigortalarına İlişkin Hukuk ve Yönetim Kurallarının Eşgüdümü, Hizmet Sunma Serbestisinin Etkin Kullanımının Kolaylaştırılması” hakkındaki bu direktif ile hizmet sunumu serbestisinin etkin bir biçimde uygulanmasını sağlayacak tedbirler alınmış, kanun, tüzük ve idari düzenlemelerin koordinasyonuna ilişkin birtakım hükümler getirilmiştir. 90/619/EEC sayılı direktif, 79/267/EEC sayılı direktifi değiştirmiştir. Hayat Sigortaları alanında 3. direktif ise 10 Kasım 1992 tarih ve 92/96/EEC sayılı “Hayat Sigortası ile ilgili kanun, Tüzük ve İdari Düzenlemelerin Koordinasyonu” hakkındaki direktiftir. Hayat Sigortaları ile ilgili çıkarılan bu üç direktif, 5 Kasım 2002 Tarih ve 2002/83EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi ile yürürlükten kalkmış ve ikame olmuştur.(Tablo:3)

TABLO:3 Avrupa Sigorta Müktesebatı Hayat Sigortası Direktifleri

	Sayı	Tarih
1. Direktif	79/267/EEC	5 MART 1979
2. Direktif	90/619/EEC	8 KASIM 1990
3. Direktif	92/96/EEC	10 KASIM 1992
Nihai Direktif	2002/83/EEC	5 KASIM 2002

Kaynak: http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/legis-inforce_en.htm
(Erişim: 22.05.2007)

ii.Hayat Dışı Sigorta Direktifleri

Hayat Dışı Sigortalar alanında ilk düzenleyici direktif, “Hayat Dışı Sigortacılık Faaliyetlerine Başlama ve Yürütme ile ilgili Kanun, Tüzük ve İdari Düzenlemelerin Koordinasyonu” Hakkındaki 24 Temmuz 1973 Tarih ve 73/239/EEC sayılı Birinci Konsey Direktifidir. İkinci Konsey Direktifi “Hayat Dışı Sigortacılık Alanında Hizmet Sunma Serbestisinin Etkin Kullanımının sağlanmasına ilişkin değişiklik yapan 22 Haziran 1988 tarih ve 88/357/EEC sayılı Konsey direktifidir. Hayat Dışı sigortalar alanındaki bir diğer düzenleyici direktif olan üçüncü direktif ise “Direkt Sigorta işlemlerine ilişkin Hukuk ve yönetim kurallarının (hayat sigortaları dışında) eşgüdümü ile 73/239/EEC ve 88/357/EEC sayılı direktiflerde değişiklik yapılması hakkındaki 18 Haziran 1992 tarih ve 92/49/EEC sayılı konsey direktifidir. Üçüncü hayat dışı konsey direktifi ile birinci ve ikinci direktifler tadil edilmiştir. Üçüncü hayat dışı sigorta

direktifleri sigorta denetimi, yatırımları düzenleyen ulusal kuralların koordinasyonu, teknik karşılıklar, sigorta faaliyetlerinin takibi ve bu faaliyetlere erişim gibi konuları içermektedir.(Tablo:4)

TABLO:4 Avrupa Sigorta Müktesebatı Hayat Dışı Sigorta Direktifleri

	Sayı	Tarih
1. Direktif	73/239/EEC	24 TEMMUZ 1973
2. Direktif	88/357/EEC	22 HAZİRAN 1988
3. Direktif	92/49/EEC	18 HAZİRAN 1992

Kaynak: http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/legis-inforce_en.htm
(Erişim: 22.05.2007)

iii.Motorlu Taşıtlar Direktifleri

Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasasında en çok direktifin çıkarıldığı; dolayısıyla da en çok düzenlemenin yapıldığı branş Motorlu Taşıtlar Sigortasıdır. Motorlu Taşıtlar direktifinde de amaç, Avrupa Tek Sigorta Pazarının ortak amacı olan, Topluluk içerisinde hizmetlerin serbest dolaşımını sağlamak ve kazaya karışanları tüm üye devletlerce kabul edilen ortak bir koruma altına almak olmuştur. Bu nedenle Avrupa Birliği beş temel Motorlu Taşıtlar Sigortası Direktifi yayınlamıştır. Bunlardan ilki 24 Nisan 1972 tarihli “Motorlu Taşıtlar Mali Sorumluluk Sigortasına İlişkin Hukuk Kurallarının Üye Devletler Arasında Uyumlaştırılması ve Bu Sigorta Yükümlülüğünün Denetimi” hakkındaki 72/166/EEC sayılı Birinci Konsey Direktifidir. Bu direktif, Birleşmiş Milletler Tarafından 1949 Yılından beri kullanılan “Yeşil Kart” uygulamasını temel alan bir direktiftir.³³ İkinci Konsey Direktifi 30 Aralık 1983 tarihinde “Motorlu Taşıtlar Mali Sorumluluk Sigortasına İlişkin Hukuk Kurallarının Üye Devletler Arasında Yaklaştırılması” hakkında ve 84/5/EEC sayılı direktiftir. İkinci Konsey Direktifi ile “Taşıtlar” kavramı Birinci Konsey Direktifinde belirtilenden farklılaştırılmıştır. Topluluk üçüncü Motorlu Taşıtlar Konsey Direktifini 14 Mayıs 1990 tarihli ve 90/232/EEC sayılı “Motorlu Taşıtlar Mali Sorumluluk Sigortasına İlişkin Hukuk Kurallarının Üye Devletler Arasında Yaklaştırılması” Hakkındaki direktif ile oluşturmuştur. Motorlu Taşıtlar

³³ Yavaş, s.337.

Sigortaları Hakkındaki dördüncü Konsey Direktifi ise “73/239/EEC ve 88/357/EEC Direktiflerini Tamamlayan, Üye Devletlerin Motorlu Araç Kullanımında Sosyal Sorumluluğa Karşı Sigorta Yasalarının Uyumlaştırılması” Hakkındaki 16 Mayıs 2000 Tarihli ve 2000/26/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifidir. Dördüncü Konsey Direktifi kaza halinde yapılacak işlerin ve ödemelerin hızlandırılması için tedbirler öngören bir direktiftir. Avrupa Komisyonunun Motorlu Taşıtlar Sigortaları ile ilgili çıkardığı son direktif ise beşinci direktiftir. 2005/14 sayılı ve 11 Haziran 2005 tarihli beşinci direktif, 72/166/EEC, 84/5/EEC, 88/357/EEC, 90/232/EEC ve 2000/26/EC sayılı direktifleri değiştiren bir direktiftir. Beşinci Konsey Direktifi ile birtakım boşluklar kapatılmıştır. Bunların başında, minimum sigorta miktarı artırıldı. Öte yandan, belirli kişisel hasarlar için tazminatın kaza mağdurlarına ödenmiş olması durumunda Garanti Fonu artık mala gelen zararları da tazmin etmeye başladı. Yayaların, bisikletçilerin ve motorlu taşıtlar dışındaki yolu kullananların Motorlu Taşıtlar Sigorta Direktifi çerçevesindeki hukuksal durumu netleştirildi ve direktife konuldu. Bir başka beşinci konsey direktifi yeniliği de “Direkt Eylem Hakkı”dır. Buna göre mağdur, kazadan sorumlu kişiyi değil; doğrudan sigorta şirketinden tazminat talebinde bulunma hakkına sahip oldu.³⁴ (Tablo:5)

TABLO:5 Avrupa Sigorta Müktesebatı Motorlu Taşıtlar Sigortası Direktifleri

	Sayı	Tarih
1. Direktif	72/166/EEC	24 NİSAN 1972
2. Direktif	84/5/EEC	30 ARALIK 1983
3. Direktif	90/232/EEC	14 MAYIS 1990
4. Direktif	2000/26/EEC	16 MAYIS 2000
5. Direktif	2005/14	11 HAZİRAN 2005

Kaynak: http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/legis-inforce_en.htm
(Erişim: 22.05.2007)

³⁴ Jürgen Huppenbauer, “5th Motor Insurance and Reinsurance Directives Completing the European Insurance Internal Market”, **TSRŞB I. Ulusal Sigorta Sempozyumu**, İstanbul, 24 Mayıs 2005, s.80.

iv.Sigorta Aracıları Direktifi³⁵

Tek Pazara ilişkin yasal çerçeve, önemli sınai ve ticari risklere ilişkin sınır ötesi sigorta faaliyetlerinin büyümesini kolaylaştırmıştır; ancak, özel riskler üzerinde kayda değer bir etki yaratmamıştır. Bunun nedeni, kısmen, bir üye Devlette yasal olarak faaliyet gösteren hizmet sağlayıcıların, ev sahibi üye Devletin tüketicileri korumak amacıyla uyguladığı gerekler yüzünden faaliyetlerini diğer Üye Devletlere yaymaktan kaçınabilecek olmalarıdır.

Bunun bir nedeni de sigorta aracılarının buldukları ülkenin yasal gereklerini bir kez karşıladıktan sonra yerleşme serbestisinden yararlanmalarına ve İç Pazar'da istedikleri yerde hizmet sunmalarına imkan tanıyan bir AB yasal çerçevesinin uzun yıllar boyunca oluşturulmamış olmasıdır. Bu nedenle sigorta aracıları, risklerini başka bir üye devlette sigortalatmak isteyen müşterilerinin taleplerini karşılayamamıştır ancak aracılardan hizmetlerini kullanmak suretiyle sigorta ürünlerinin sınır ötesi olarak satın alınmasına yönelik talep, rekabetteki artış ve sigorta poliçelerinin daha da karmaşık bir hale gelmesinden dolayı artacak gibi görünmektedir.

“Sigorta acente ve brokerlerine ilişkin yerleşme ve hizmet sunma serbestisinin etkin bir biçimde sağlanabilmesine yönelik tedbirler, özellikle bu faaliyetler konusundaki geçiş dönemi tedbirleri hakkında 13 Aralık 1976 tarih ve 77/92/EEC sayılı Konsey Direktifi” ve “Sigorta aracılara ilişkin 18 Aralık 1991 tarih ve 92/48/EEC sayılı Komisyon Tavsiye Kararı” sigorta aracılığı faaliyetlerine ilişkin ulusal kuralların uyumlaştırılmasına yardımcı olmuştur. Ne var ki; uyumsuzluklar günümüzde de varlığını sürdürmekte, farklı Üye Devletlerde farklı uygulamalar göze çarpmakta ve Avrupa Pazarı bölünmüş bir yapı görünümünü vermektedir.

15 Ocak 2005 tarihinde tam olarak uygulanmaya başlanan “sigorta aracılığına ilişkin 9 Aralık 2002 tarih ve 2002/92/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi”, bu uyumsuzlukları ortadan kaldırma ve Avrupa Piyasasını bölünmüş bir yapı

³⁵ Berna Özşar, “Avrupa Birliğinde Sigorta Aracılığı”, **Birlik'ten Dergisi**, No.4 (Nisan-Haziran 2006), s.18.

görünümünden kurtarma amacı taşımaktadır. Böylelikle araçlar arasındaki rekabet artacak, sigorta yaptırmak isteyen kişilerin kendi ihtiyaçları ve sahip oldukları ekonomik koşullara uygun olarak daha geniş bir ürün yelpazesine erişim sağlamaları mümkün olacaktır.

“Sigorta Aracıları Direktifi” olarak da bilinen 2002/92/EC sayılı Direktif, sigorta ve reasürans aracılığı faaliyetlerinin, bir üye devlette yerleşik veya orada yerleşmeyi planlayan gerçek ve tüzel kişilerce gerçekleştirilmesi için gerekli kuralları belirlemektedir. Sigorta aracıları direktifi, “Kapsam ve Tanımlar”, “Tescil Gereklilikleri”, “Aracıların Bilgi Gereklilikleri” ve “Nihai Hükümler” olmak üzere 4 bölümden oluşmaktadır.

v.Reasürans Direktifleri

Avrupa Sigorta Sektörü açısından çıkarılan ilk direktif olma özelliğine de sahip olan Reasürans Direktifi, 25 Şubat 1964 tarihli ve 64/225/EEC sayılı “Reasürans ve Retrosesyon Alanlarında Yerleşme ve Hizmet Sunma Serbestisine Yönelik Kısıtlamaların Kaldırılması” hakkındaki direktiftir.(Tablo:6)

64/225/EEC sayılı Direktif ayırım gözetmeden reasüransın tüm dallarının serbestleşmesi amacıyla kabul edilmiştir. Bunun dışında bir düzenlemeyi içermemesi, farklı ülkelerin farklı uygulamalar yaparak serbest kalmasına sebep olmuştur. Bu nedenle Avrupa Komisyonu, Reasürans alanında daha geniş kapsamlı bir düzenlemeye ihtiyaç duymuş ve 2005/68/EC sayılı Direktifi 2004 yılı Nisan ayında önermiştir. Direktif, 2005 yılı Haziran ayında Avrupa Parlamentosu tarafından onaylanmış ve 17 Ekim 2005 tarihinde de Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde yayımlanmıştır.³⁶

³⁶ Tolga Ceylantepe, “Avrupa Reasürans Piyasasında Tek Pasaport Dönemi”, **Birlik'ten Dergisi**, No.4 (Nisan-Haziran 2006), s.20.

Tıpkı sigorta gibi, tek bir reasürans pazarını tam anlamıyla oluşturmak ve reasürans alanında uyumlaştırılmış bir denetleyici çerçeve oluşturmak amacıyla çıkarılan 2005/68/EC sayılı Direktif ile;³⁷

- Faaliyet iznine ilişkin asgari standartlar belirlenmiştir,
- Finansal denetime ilişkin olarak Menşe üye ülkenin münhasır sorumluluğu belirlenmiştir,
- Asgari 3 milyon Avro'luk garanti fonunu da içeren Solvency (yükümlülük karşılama yeterliliği) düzenlemeleri öngörülmüştür.
- Mali zayıflık, teknik karşılıklarının yetersizliği veya yetersiz Solvency durumlarına ilişkin denetleme ve düzenleme yetkilerine yer verilmiştir.

TABLO 6: Avrupa Sigorta Müktesebatı Reasürans Direktifleri

	Sayı	Tarih
1. Direktif	64/225/EEC	25 ŞUBAT 1964
2. Direktif	2005/68/EC	17 EKİM 2005

Kaynak: http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/legis-inforce_en.htm
(Erişim: 23.05.2007)

vi.Diğer Direktifler

Hayat, Hayat Dışı, Motorlu Taşıtlar, Sigorta Aracıları ve Reasürans Direktiflerinin dışında Avrupa Birliği; Muhasebe, E-Ticaret, Sigorta Grupları(Ek Denetim), Mali Şirketler Toplulukları, Yükümlülük Karşılama Yeterliliği, Sigorta Şirketlerinin Yeniden Yapılanması ve Tasfiyesi, Sigortacılık Komitesi ve Uluslararası Antlaşmalar başlıklarında da Direktifler çıkarmıştır.

91/674/EEC sayılı Muhasebe Direktifi ile genel olarak, sigorta şirketlerinin yıllık ve konsolide mali tablolarının yayınlanmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler ile Avrupa Birliği Sigorta Pazarında faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin mali tabloları tek bir düzene girmiştir.

³⁷ Ceylantep, s.21.

2000/31/EC sayılı E-ticaret Direktifi ile hizmeti sadece internet üzerinden sunan ve Avrupa Birliği Üyesi olan ülkenin hizmet sunum serbestisi birtakım istisnalar ile ifade edilmiştir.

98/78/EC sayılı Sigorta Grupları Direktifi ile Avrupa Birliği Sınırları içinde bulunan sigorta ve reasürans şirketlerinin ve bu şirketlere mali yapısında veya işletilmesinde etkin olan diğer şirketlerin de gözetime alınmasını öngörülmektedir.

2002/87/EC sayılı Finansal Birliktelikler(Mali Şirketler Toplulukları) Direktifi ile banka, yatırım şirketi, sigorta şirketi gibi finansal hizmetleri tek bir tüzel kişilik altında toplayan şirket gruplarının gözetimi konusunda genel düzenlemeler yapılmıştır.

2002/83/EC sayılı yükümlülük karşılama yeterliliği direktifi ile, Hayat Sigortası şirketlerinin yükümlülük karşılama yeterliliğine ilişkin hükümleri; 2002/13/EC sayılı yükümlülük karşılama yeterliliği direktifi ile de Hayat Dışı sigortaların yükümlülüklerini karşılayabilmeleri düzenlenmiştir. Her iki yükümlülük karşılama yeterliliği direktifinin ortak amacı, sigorta şirketlerinin mali yükümlülüklerini karşılayabilmeleri için karşılıklar ayrılmasını sağlayarak sigortalı mağduriyetlerinin meydana gelmesini engellemektir.

2001/17/EC sayılı sigorta şirketlerinin yeniden yapılandırılması ve tasfiyesi direktifi ile sigorta şirketlerine yönelik yeniden yapılanma önlemleri ve tasfiye usulleri belirlenmiştir. Direktife göre üye devletlerde şubeleri olan bir sigorta şirketi iflas ederse tasfiye süreci şirketin merkezinin bulunduğu üye devletin iflas hukukuna tabi olacaktır ve işlemler yine bu ülkede sürdürülecektir.

91/675/EEC sayılı Sigorta Komitesi Direktifi ile Avrupa Birliği Sigorta Sektörünü düzenlemeyi ve gözetlemeyi öngören bir Komite kurulmuştur. Bu komitenin amacı, Komisyon ile Üye Devletlerin gözetleme görevini yürüten makamlarının birlikte bir uyum içinde çalışmasını sağlamak ve sektörel tavsiye kararları almaktır.

1.5.Avrupa Birliğinde Sigorta İle İlgili Kurumlar

Avrupa Birliği mevzuatının oluşturulmasında 3 ana kurum ve diğer alt komiteler rol almaktadır. Bu 3 ana kurum; Avrupa Komisyonu (European Commission), Avrupa Parlamentosu (European Parliament), Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi(The Council of the European Union)'dir. Bu 3 temel kurumun yanı sıra, Sigorta Komitesi, Avrupa Sigorta ve Emeklilik Denetleyicileri Komitesi ve Avrupa Sigorta ve Mesleki Emeklilik Komitesi gibi alt komiteler de mevzuat oluşumunda rol oynamaktadır.

1.5.1.Avrupa Komisyonu

AB politikalarının tasarlayıcısı ve koordinatörü olan Avrupa Komisyonu'nu Avrupa Birliği'nin yürütme organı olarak tanımlamak da mümkündür. Komisyon, mevzuat önerileri hazırlayarak Parlamento ve Konsey'e sunmakta; Avrupa Birliği müktesebatını uygulayarak Parlamento ve Konsey tarafından hazırlanan bütçe ve programları uygulamakta; Topluluk antlaşmalarının korunmasını sağlamakta ve uluslararası platformlar ile uluslararası anlaşmaların müzakerelerinde Avrupa Birliği'ni temsil etmektedir.

1.5.2.Avrupa Parlamentosu

Avrupa Parlamentosu'nun 3 temel görevi vardır. Bunlar yasama yetkisi, bütçe yetkisi ve yürütme üzerine denetim yetkisi olarak özetlenebilir.

Yasama yetkisi çerçevesinde Avrupa Parlamentosu, Avrupa Komisyonu tarafından yapılan mevzuat önerilerini Konsey'e de danıştıktan sonra yasalaştırmaktadır. Avrupa Parlamentosu'nun bu süreçteki etkisi zaman içerisinde arttırılmış, özellikle Maastricht Antlaşması'nı takiben Parlamento bazı alanlarda (işçilerin serbest dolaşımı, tüketicinin korunması, eğitim, kültür ve sağlık gibi) kabul edilecek mevzuata ilişkin olarak Konsey'le eşit statüye sahip hale gelmiştir. Yeni üyelerin Avrupa Birliği'ne katılımı, bazı uluslararası antlaşmaların kabulü gibi bazı önemli kararlarda Konsey'in Parlamento'nun onayını alması zorunlu tutulmuştur.

Bütçe yetkisi ise Avrupa Parlamentosu'nun politik önceliklerini yaşama geçirmesini sağlayan önemli bir yetkidir. Avrupa Parlamentosu her yıl Aralık ayında Avrupa Birliği'nin bir sonraki yıla ait bütçesini onaylamaktadır. Bütçe, Avrupa Parlamentosu Başkanı tarafından onaylanmadıkça yürürlüğe konulamaz.

Parlamento'nun diğer bir yetkisi ise Avrupa Birliği'nin tüm etkinlikleri üzerindeki demokratik denetim yetkisidir. Bu yetki, Avrupa Komisyonu'nu, Bakanlar Konseyi'ni ve Avrupa Birliği Konseyi'ni kapsamaktadır. Bununla birlikte Parlamento, Avrupa Komisyonu üyelerinin tayinlerini onaylama ve üçte iki oy çokluğuyla Komisyonu görevden alma yetkisine sahiptir.

1.5.3.Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi

Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi, AB'nin ana karar verme kuruluşudur ve üye ülkeler arasında ekonomik ve siyasi kararların yerine getirilmesi için koordinasyon rolü oynar. Avrupa Konseyi üye ülkelerin dışişleri bakanlarından oluşmakla birlikte gündemdeki konuya göre ele alınacak konularla ilgili bakanlar düzeyinde temsilcilerden de oluşturulabilir.

Avrupa'nın geleceği ile ilgili en önemli kararlar Konsey tarafından alınır. Birçok konuda parlamento ile konsey ortak karar alırlar.

1.5.4.Avrupa Birliği Sigorta Komiteleri

1.5.4.1.Sigorta Komitesi

91/675/AET sayılı Direktif uyarınca Avrupa Komisyonu'na sigorta alanındaki faaliyetlerinde destek sağlamak üzere Avrupa Komisyonu tarafından kurulmuştur.

Bu Komite, sigorta direktiflerinin uygulanması ve yorumlanmasıyla ilgili sorunları incelemektedir. Sigorta Komitesi, bu incelemeleri sonucunda tespit ettiği sorunları, öncelikle üye devletlerle görüşerek çözmeyi denemekte ancak olumlu bir

sonuca ulaşılamaması durumunda sorunları Avrupa Adalet Divanı'na kadar taşımaktadır.

Avrupa Komisyonu ile ulusal yetkili merciler arasında daha yakın işbirliği sağlanmak, Sigorta sektörüne ilişkin Topluluk hükümlerinin, özellikle de doğrudan sigortacılığa ilişkin direktiflerin uygulanmasına ilişkin sorunların incelemek gibi görevleri de vardır.

Avrupa Komisyonu, doğrudan hayat sigortası ve doğrudan hayat-dışı sigorta alanında işbirliğini arttırmaya yönelik tekliflere ilişkin olarak Sigorta Komitesine danışabilir.

Komite başkanlığı Avrupa Komisyonu temsilcisi tarafından yürütülür.

1.5.4.2. Avrupa Sigorta Ve Emeklilik Denetleyicileri Komitesi

Avrupa Sigorta ve Emeklilik Denetleyicileri Komitesi (Committee of European Insurance and Pensions Supervisors –CEIOPS-), sigorta, reasürans ve mesleki emeklilik konularında taslak uygulama önlemlerinin hazırlanmasında Avrupa Komisyonu'na tavsiyelerde bulunmak üzere kurulmuştur.

Komite, Avrupa Birliği genelinde Üye Devletlerin denetleyici uygulamalarının yakınlılaştırılması ve AB Direktiflerinin tutarlı şekilde uygulanmasına katkıda bulunmaktadır. Komite aynı zamanda denetlenen kurumlara ilişkin bilgi değişimi de olmak üzere denetleyici işbirliği için bir forum niteliği taşımaktadır.

Komite temsilcileri Üye Devletler tarafından sigorta denetimi, reasürans ve mesleki emeklilik denetimi alanlarındaki yetkili mercilerin üst düzey temsilcileri arasından belirlenmektedir. Avrupa Komisyonu da Komite'nin tartışmalarına katılmak üzere üst düzey bir temsilci görevlendirmektedir.

1.5.4.3.Avrupa Sigorta Ve Mesleki Emeklilik Komitesi

2004/9/EC sayılı Komisyon Kararıyla, sigorta ve mesleki emeklilik konularıyla ilgili olarak Avrupa Sigorta ve Mesleki Emeklilik Komitesi (The European Insurance and Occupational Pensions Committee –EIOPC-) adıyla bir istişari komite kurulmuştur. Komitenin öncelikli amacı, sigorta komitelerinde, reasürans ve mesleki emeklilik konularını da kapsayacak değişiklikler yapmaktır.

EIOPC, AB nezdinde faaliyet gösteren Sigorta Komitesi'nin yerini almıştır.

EIOPC, sigorta, reasürans ve mesleki emeklilik ile bu konulardaki Komisyon önerilerine ilişkin olarak Avrupa Komisyonu'na tavsiyelerde bulunmakla yükümlüdür. EIOPC sigorta ve reasürans şirketleri veya mesleki emeklilik kuruluşlarıyla ilgili özel sorunlarla ve konunun iş kanunları ve sosyal kanunlar boyutlarıyla ilgilenmemektedir.

Komite, Üye Devletlerin üst düzey temsilcilerinden oluşmakta ve Komisyon'un temsilcisi tarafından yönetilmektedir.

1.6.Avrupa Birliğinde Sigorta Piyasasının Hacmi

Avrupa Sigorta Sektöründe sorumluluk sigortalarının hacminin incelenebilmesi için öncelikle sektörün genel piyasa hacminin incelenmesi gerekmektedir. Avrupa sigorta sektörünün hacim analizinin yapılabilmesi için sektörün oyuncularının, prim üretiminin, istihdam yapısının ve yatırımlarının incelenmesi gerekir.

1.6.1.Avrupa Sigorta Sektöründe Şirket Sayısı

2000 ve 2005 yılları arasında Avrupa Sigorta Sektörü verileri incelendiğinde prim üretimi en yüksek olan ilk on ülkenin sigorta şirketi sayısı bakımından da en yüksek ilk on ülke olduğu gözlemlenmektedir. Dolayısıyla Avrupa sigorta sektörünün hacmi incelenirken sigorta şirketlerinin sayısı da önem arz etmektedir. Bu bağlamda, Tablo 7'de görüldüğü üzere Avrupa Birliği üyesi 25 ülkenin 2000 ve 2005 yılları

arasındaki ortalama şirket sayısı ifade edilmiş ve bu yıllar arasında stabil bir seyir izlediği gözlemlenmiştir. Tabloda da görüleceği üzere her Avrupa ülkesine ortalama 192 sigorta şirketi düşmektedir.

TABLO:7 Avrupa Sigorta Sektöründe Şirket Sayıları

	2005	2004	2003	2002	2001	2000
CEA (33)	5330	5373	5077	5150	5143	5241
AB (25)	4886	4933	4650	4732	4787	4898
Avro Üyesi (12)	2801	2846	2922	2949	2977	3040
Diğerleri*	444	440	427	418	356	343

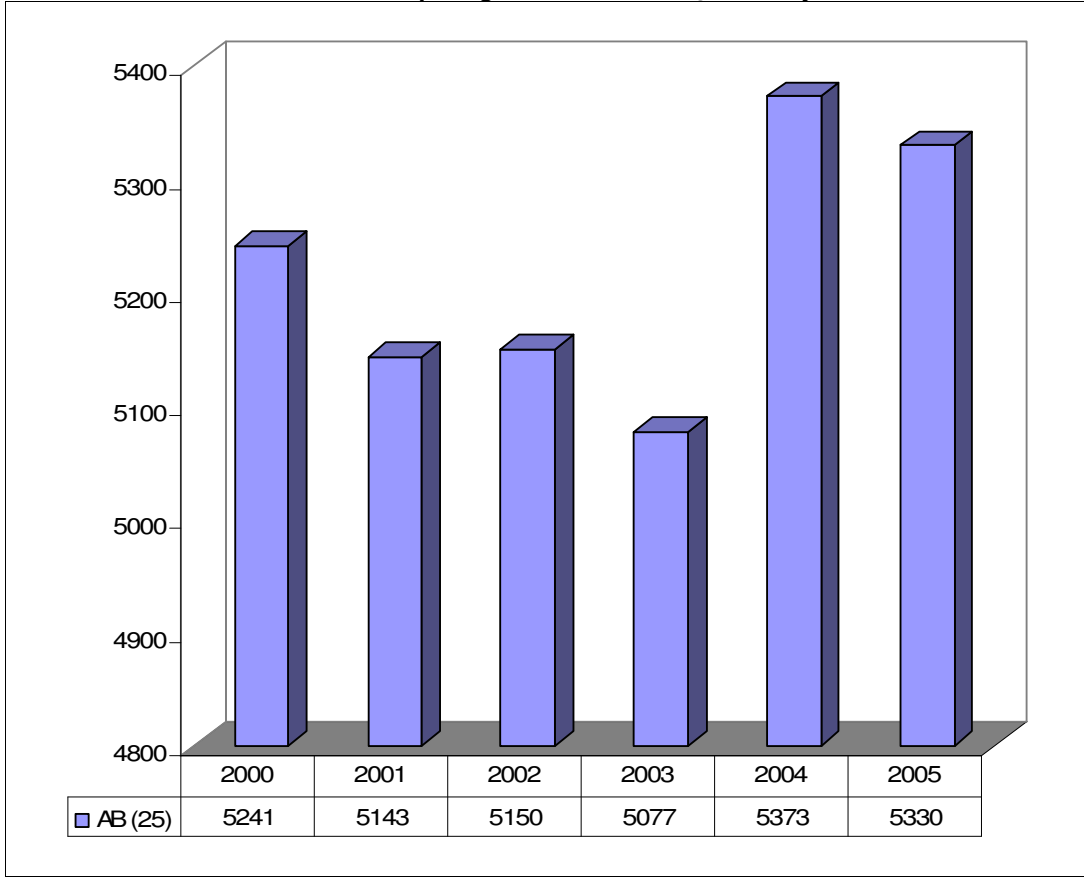
Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

Grafik 1’de de Yıllar itibariyle sigorta şirketi sayısındaki değişim gözlemlenmektedir. Grafik’te görüldüğü üzere Avrupa Piyasalarında faaliyet gösteren şirket sayısı 2005 yılında %5 azalma göstermiştir. Son beş yılda devam eden bu azalmanın nedeni Avrupa Birliği gibi büyük bir piyasada faaliyet göstermek ve ölçek ekonomilerini takip etmek amacıyla sigorta şirketlerinin kritik büyüklüklerini arttırmalarının bir sonucudur. Birleşmeler ve devralmalar şekliyle gerçekleşen bu toparlanmalar, her ne kadar kriz yıllarında bu toplanma artışında yavaşlama görülse de, önümüzdeki yıllarda da buna paralel bir seyir izleyeceği öngörülmektedir.

GRAFİK:1 Avrupa Sigorta Sektöründe Şirket Sayıları

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24. <http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

1.6.2. Avrupa Birliğinde Sigorta Sektörünün Gayri Safi Yurt İçi Hasıla İçindeki Payı

Sigorta sektörünün gelişmişlik derecesini gösteren temel göstergelerin başında, toplam primlerin GSYİH içerisindeki oranı gelmektedir. Bu oran sigortacılık sektörünün ülke ekonomisi içerisindeki yerini göstermektedir. Bu oranın, ekonomisi hızla büyüyen ve sigortacılığın gelişmesi için gerekli ortamı sağlayan ülkelerde yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 8'de görüldüğü üzere Avrupa Birliği üyesi 25 ülkenin son beş yıllık süreçte ortalama %8,2 büyüme kat ettiği ve stabil bir büyüme sağladığı görülmektedir.

TABLO:8 Avrupa Sigorta Sektörünün Gayri Safi Yurt İçi Hasıla İçindeki Payı

	2004	2003	2002	2001	2000
CEA	8,3%	8,3%	8,2%	8,2%	8,3%
AB (25)	8,5%	8,4%	8,4%	8,3%	8,4%
Avro Üyesi (12)	7,9%	7,7%	7,5%	7,3%	7,0%
Diğerleri*	6,1%	6,1%	6,3%	6,6%	6,0%

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya..

1.6.3.Avrupa Birliğinde Kişi Başına Düşen Ortalama Prim Üretimi

Makro ekonomik gelişmelerin sigorta faaliyetleri üzerinden yorumlanabildiği bir diğer ölçü de kişi başına düşen prim üretimidir. Bir ülkenin kişi başına düşen prim tutarı, kişi başına gelirden zorunlu ihtiyaçların düşülmesinden sonra fiilen sigortaya ayrılan kısmı göstermektedir.

Tablo 9’da Avrupa Birliği üyesi ülkelerin 2000 ile 2004 yılları arasındaki ortalama prim üretiminin 1771 Avro olduğu gözlemlenmektedir. Son 4 yıllık süreçte Avrupa Birliği ülkelerinde prim üretiminin ortalama %13,5’lik oranda arttığı görülmektedir. Yine Grafik 2’de de bu artış yıllık bazda gösterilmektedir.

TABLO:9 Avrupa Birliğinde Kişi Başına Düşen Ortalama Prim Üretimi

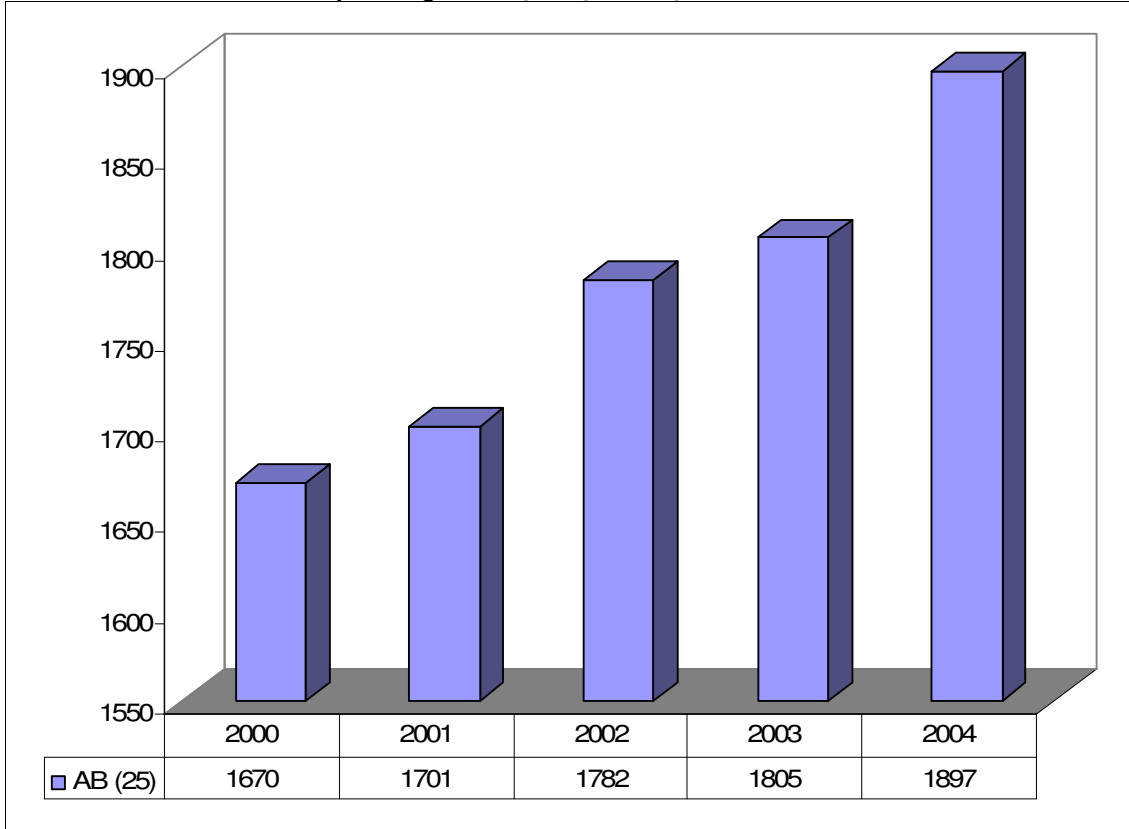
	2004	2003	2002	2001	2000
CEA	1597	1522	1508	1494	1468
AB (25)	1897	1805	1782	1701	1670
Avro Üyesi (12)	1929	1818	1736	1638	1512
Diğerleri*	431	415	430	483	465

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

GRAFİK:2 Avrupa Birliğinde Kişi Başına Düşen Ortalama Prim Üretimi

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24. <http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

1.6.4. Avrupa Birliği Sigorta Sektöründe İstihdam

Sigorta Şirketlerinin, satış hedeflerini gerçekleştirmek üzere, sigorta ürünleri hakkında yeterli bilgiye sahip, müşterilere sigorta konusunda gerekli önerilerde bulunabilecek, müşterilerin kendileri için en uygun ürünü satın almalarını sağlayabilecek, eğitimli çalışanlara ihtiyacı vardır.

TABLO:10 Avrupa Sigorta Sektöründe Çalışan Sayısı

	2005	2004	2003	2002	2001	2000
CEA	1039679	1048140	1055894	1046160	1050404	1046609
AB (25)	934292	942044	959160	974140	977416	972501
Avro Üyesi (12)	606761	615614	617713	624581	622618	614750
Diğerleri*	105387	106096	96734	72020	72988	74108

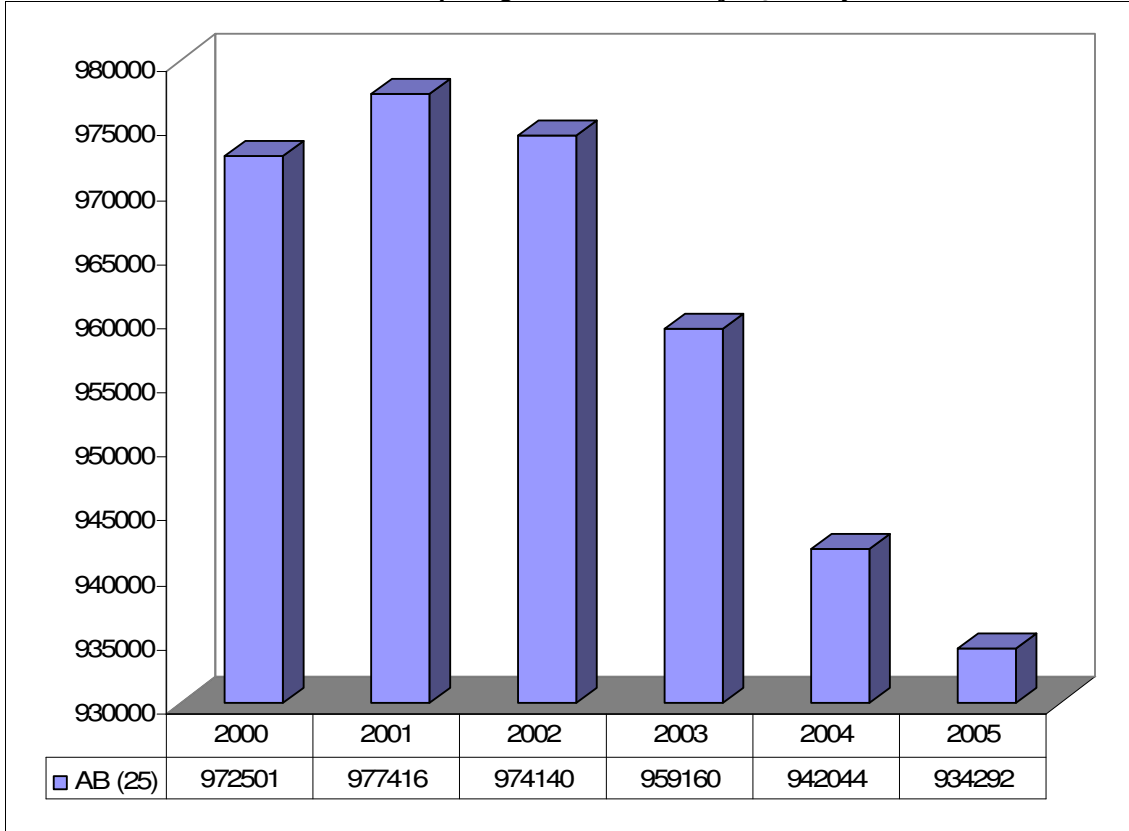
Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

Avrupa Birliğinde Sigorta ve reasürans şirketlerinde çalışan personel sayısı, 2000 ve 2005 yılları aralığında Tablo 10'da verilmiştir. Son beş yılda Avrupa Birliğinde her yıl ortalama 960 bin sigorta çalışmanı mevcuttur. Avrupa Sigorta sektöründe çalışan sayısı 2001 yılı itibariyle düşüşe geçmiş ve 2005 yılına kadar % 4,41 oranında azalma görülmüştür(Grafik 3). İşgücündeki bu azalma, sigorta şirketlerindeki yüksek rekabetten, şirketlerin birleşmelerinden, hizmetlerin dışsallaşmasından kaynaklanmaktadır.

GRAFİK:3 Avrupa Sigorta Sektöründe Çalışan Sayısı

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24. <http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

1.6.5. Avrupa Sigorta Sektöründe Prim Üretimi

Sigorta Sektörü hacmi incelenirken ele alınacak en önemli kriterlerden biri de sektörün prim üretimidir. Tablo 11’de Avrupa Sigorta Sektörünün 2000 ve 2005 yılları arasındaki prim üretimi rakamları verilmiştir. Sürekli büyüme gösteren Avrupa Sigorta Sektörü, 2000 yılından 2005 yılına kadar %22,7’lik bir büyüme kat etmiştir. Yirmi beş Avrupa Birliği Ülkesinin 2000 ve 2005 yılları arasında ortalama prim üretimi yaklaşık 32,9 milyar avrodur.

TABLO:11 Avrupa Sigorta Sektöründe Prim Üretimi (Milyon Avro)

	2005	2004	2003	2002	2001	2000
CEA	978134	917424	869479	857114	816222	797291
AB (25)	925103	866798	821191	807472	771285	754781
Avro Üyesi (12)	646212	595949	558237	529501	498703	458321
Diğerleri*	53031	50625	48287	49642	44936	42510

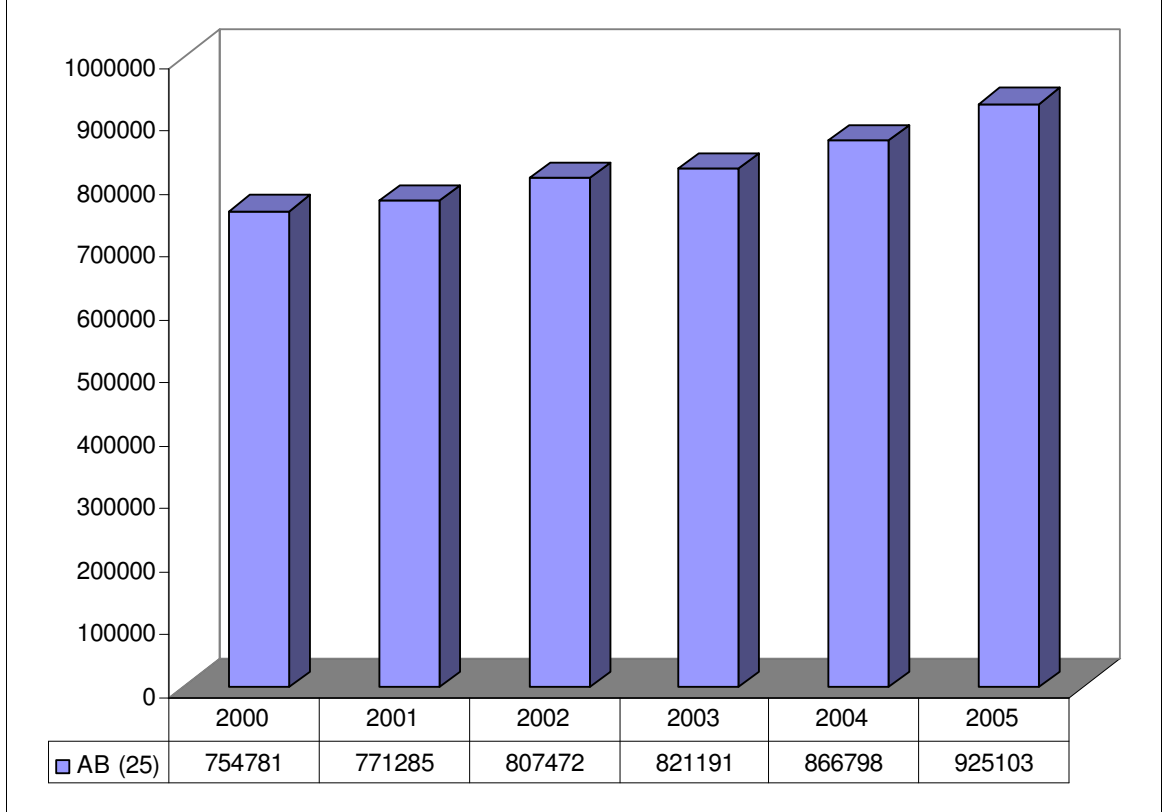
Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

Grafik 4'te Avrupa Sigorta sektörünün 2000 ve 2005 yılları arasındaki prim üretimi görülmektedir.

GRAFİK:4 Avrupa Sigorta Sektöründe Prim Üretimi (Milyon Avro)

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.
<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

1.6.6.Avrupa Sigorta Sektöründe Yatırımlar

Sermaye piyasalarının en kuvvetli kurumsal yatırımcılarından biri de sigortacılık faaliyetlerinde bulunan sigorta şirketleridir.

Sigorta şirketleri sigortalılarına karşı yükümlülüklerini korumak ve karşılamak için birtakım teknik rezervler ayırmaktadırlar. Bu bağlamda sigorta şirketleri sözleşmelerden doğan sorumluluklarını karşılamalarını sağlamak için söz konusu rezervlerin şirketin, yükümlülük profilleri dikkate alınarak tutarlı ve rasyonel bir yaklaşımla yatırımlara yönlendirilmesi ve yönetilmesi gerekmektedir.

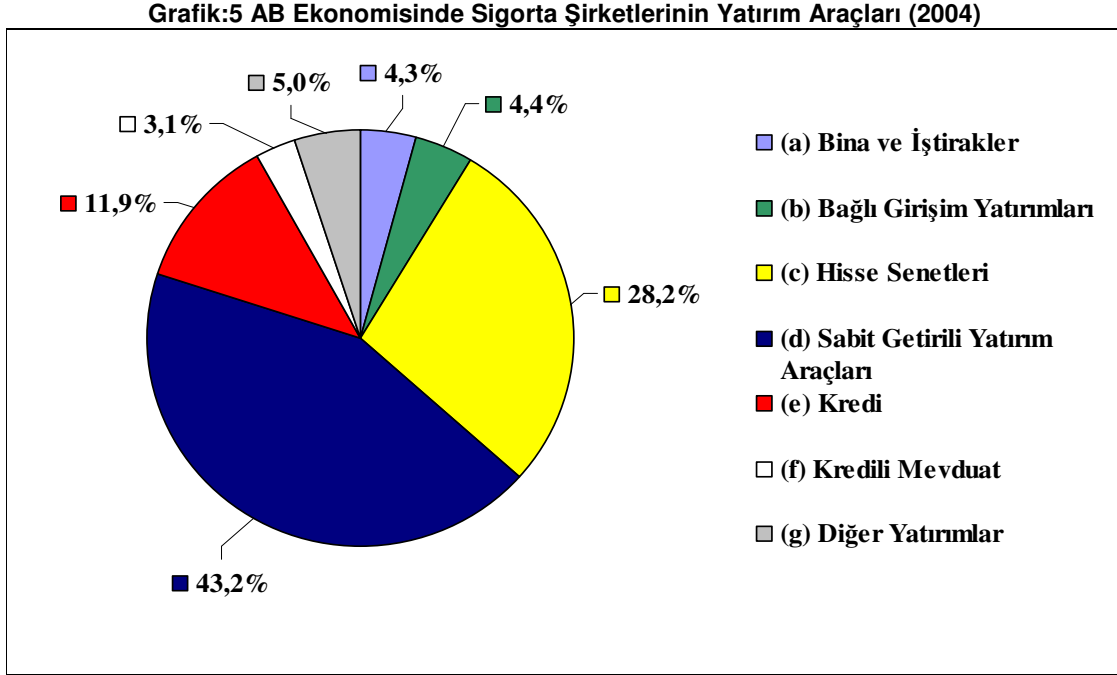
Avrupa Birliğine üye ülkelerde sigorta şirketlerinin yatırım politikaları, bu konuda yayınlanmış bulunan 19 aralık 1991 tarih ve 91/674/EEC sayılı sigorta şirketlerinin yıllık hesaplarına ve konsolide hesaplarına ilişkin konsey direktifi ile düzenlenmiştir.³⁸ Üye ülkelerde sigortacıların çok spesifik aktif türlerine yatırım yapmaları zorunlu kılınmamakla birlikte, söz konusu direktiflerde teknik rezervleri karşılamak üzere kullanılacak aktif türleri geniş anlamda tanımlanmış ve bunların edinilmesinde bazı genel sınırlamalar getirilmiştir. Ayrıca üye ülkelere bazı tercih olanakları da tanınmıştır.

Yatırım yapılabilecek ana aktif türleri altı ana grup altında toplanmıştır:

- a.Gayri menkuller,
- b.Bağlı ortaklık yatırımları,
- c.Bonolar ve diğer sabit getirili araçlar,
- d.Hisse senetleri ve benzeri yatırımlar,
- e.İkrazlar, mevduatlar ve diğer haklar,
- f.Sedan şirket mevduatları.

³⁸ Berna Özşar, *Avrupa Sigorta Müktesebatı*, s.65.

Üye ülkeler direktiflerle belirtilen bu ana aktif sınıflandırması paralelinde, genellikle kendi sigorta denetim yasalarında, yatırım yapılabilecek aktif türlerini ve bu aktiflere ilişkin yatırım sınırlamalarını ayrıntıları ile belirlemektedir.

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005”, Cea Statistics N°24. <http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

2004 yılı rakamlarına göre, sigorta şirketlerinin yatırımlarını yüzde 43.2’sini, 2003 (%42.3) ve 1998 (%38.9) yıllarına göre artış gösteren sabit getirili yatırım araçları oluşturmaktadır. 1998 yılından sonraki süreçte yakalanan yüzde 5’lik artış, esasen 2001 yılındaki borsa krizinden sonra ortaya çıkmış ve düşük faiz oranlarına karşın devam etmektedir.

Hisse senetleri ve diğer değişken getirili ürünler toplam yatırımların yüzde 28.2’sini temsil etmektedir. Bu seviye 2003 yılında yüzde 27.9 ve finansal kriz öncesi 1998 yılında da yüzde 32.3 olarak gerçekleşmiştir.³⁹

³⁹ “European Insurance in Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005”, Cea Statistics N°24.

TABLO:12 Avrupa Sigorta Sektöründe Yatırımlar (Milyon Avro)

	2005	2004	2003	2002	2001	2000
CEA	6371366	5783244	5359447	5051347	4982867	4809959
AB (25)	5981249	5431492	5012782	4701404	4652506	4505728
Avro Üyesi (12)	3909571	3499772	3216675	2948472	2806422	2482610
Diğerleri	390116	351752	346665	349943	330360	304231

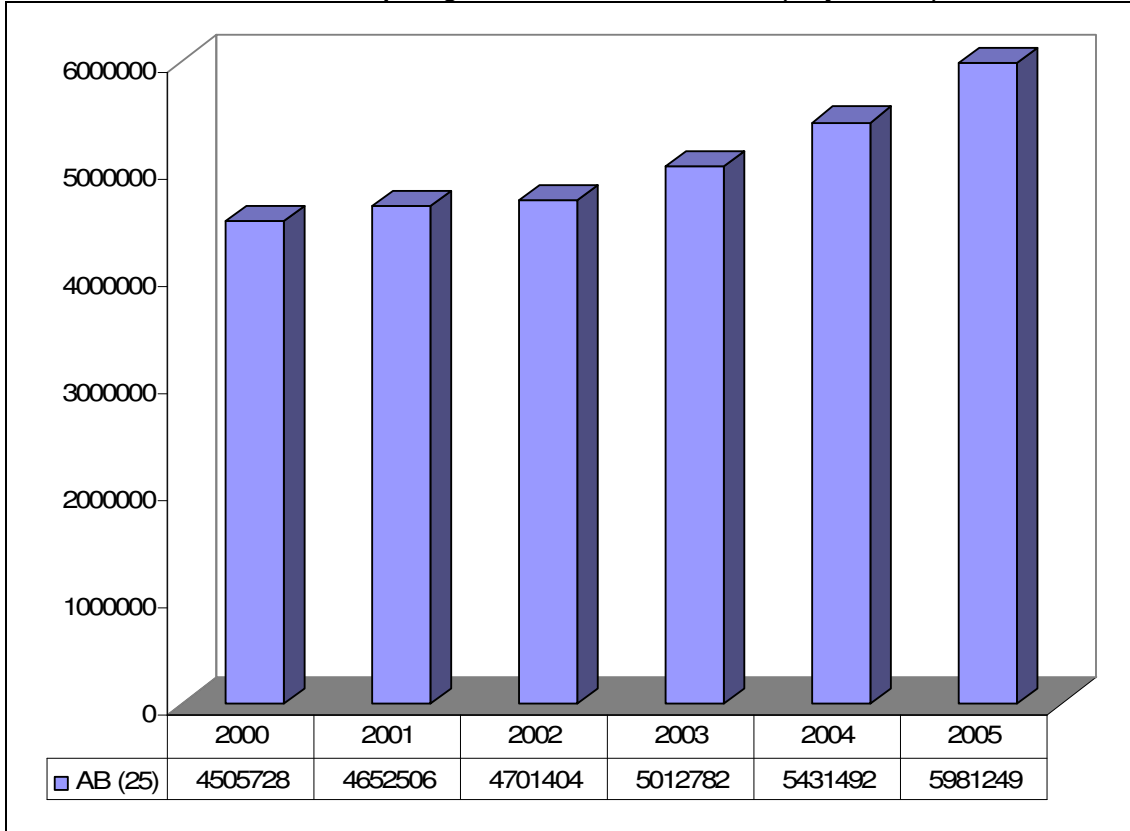
Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

Tablo 12’de Avrupa Sigorta Sektöründe son 5 yılda yapılan yatırımlar gösterilmiştir. Yine, Grafik X’te de Avrupa Birliği üyesi yirmi beş ülkenin son beş yıldaki yatırımlarının sürekli artan bir trend izlediği gözlemlenmektedir. 2000 yılından 2005 yılına Avrupa Birliği Sigorta Sektörü Yatırımlarında % 32,30 büyüme sağlanmıştır.

GRAFİK:6 Avrupa Sigorta Sektöründe Yatırımlar (Milyon Avro)

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24. <http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

2.Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortaları

2.1.Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortalarının Prim Üretimi

Tablo 13'te 2000 ve 2005 yılları arası Avrupa Birliği Sorumluluk Sigortalarının prim üretimleri gösterilmektedir.

Tablo 13'e göre 2000 yılında 20.8 milyar avro olan Sorumluluk Sigortaları prim üretimi 2005 yılında yaklaşık 10.7 milyar avro artarak 31.6 milyar avroya ulaşmıştır. Grafik 'de de görüleceği üzere özellikle 2002 ve 2003 yıllarında olmak üzere sürekli artış gösteren bir üretim gözlenmektedir.

**TABLO:13 Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortalarının Prim Üretimi
(Milyon Avro)**

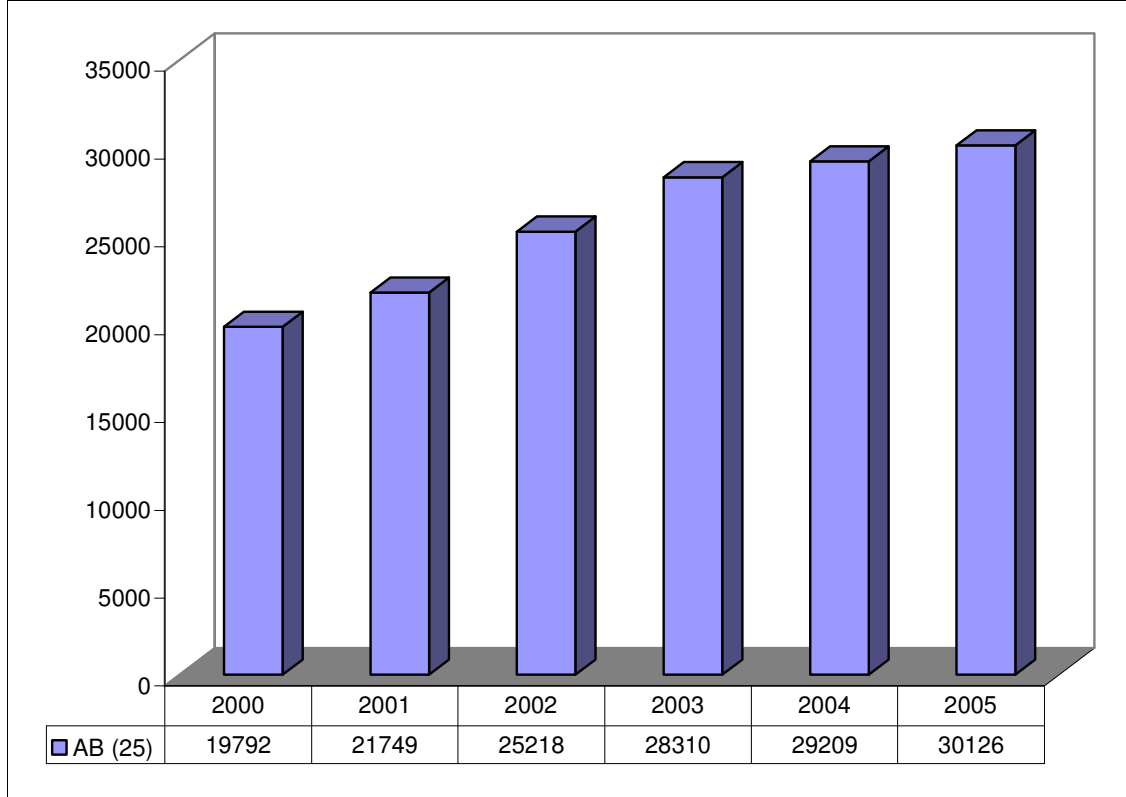
	2005	2004	2003	2002	2001	2000
CEA	31648	30660	29760	26522	22992	20892
AB (25)	30126	29209	28310	25218	21749	19792
Avro Üyesi (12)	19691	19056	18530	16682	15338	14459
Diğerleri*	1521	1451	1450	1304	1243	1100

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

GRAFİK:7 Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortalarının Prim Üretimi (Milyon Avro)

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24. <http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

2.2. Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortalarında Büyüme

Avrupa Birliği'nde Genel sorumluluk sigortası branşında 2004 yılında sağlanan ortalama yüzde 3.3'lük büyüme rakamı 2005 yılında yüzde 1.1 olarak gerçekleşmiştir. 2000 yılında başlayan hızlı büyüme oranı 2004 yılı ile düşüşe geçmiştir. (Tablo:14)

TABLO:14 Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortalarının Büyümesi (%)

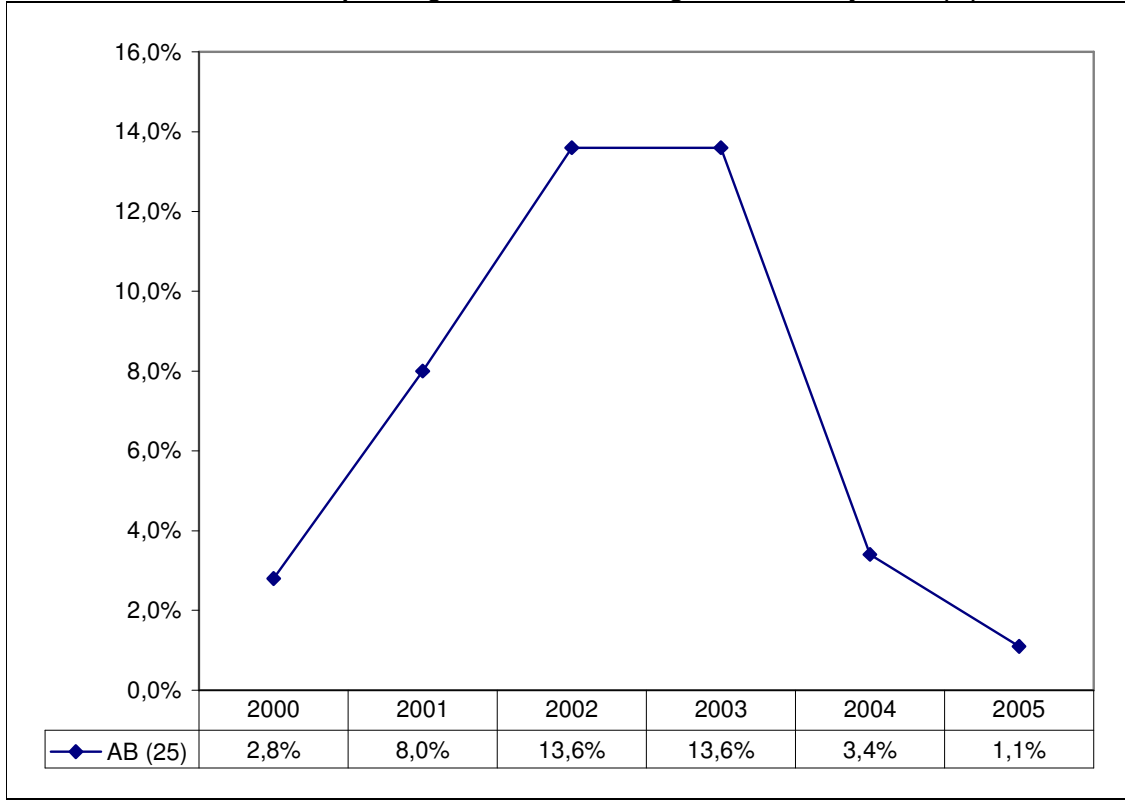
	2005	2004	2003	2002	2001	2000
CEA	1,1%	3,3%	13,7%	12,9%	8,1%	2,9%
AB (25)	3,1%	3,4%	13,6%	13,6%	8,0%	2,8%
Avro Üyesi (12)	3,3%	5,0%	9,0%	6,6%	3,9%	1,9%
Diğerleri*	4,9%	0,9%	14,4%	0,3%	9,5%	3,5%

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

GRAFİK:8 Avrupa Birliğinde Sorumluluk Sigortalarının Büyümesi (%)

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24. <http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

2.3.Avrupa Birliğinde Hayat-Dışı Sigortalar İçinde Sorumluluk Sigortalarının Payı

Tablo 15'te 2000 yılı ile 2005 yılı arasında Hayat-Dışı sigorta türlerinin prim üretimleri gösterilmiştir. 2005 yılında Avrupa Sigorta Federasyonu üyelerinin hayat dışı sigorta üretimleri içinde sorumluluk sigortalarının payı %8 olarak belirlenmiştir. Bu pay ile genel sorumluluk sigortaları, Trafik sigortaları, sağlık ve kaza sigortaları ve mal sigortalarından sonra dördüncü derecede önem arz etmektedir.(Grafik 9)

TABLO:15 CEA Üyeleri İçinde Hayat-Dışı Sigortaların Türlerine Göre Prim Üretimi (milyon avro)

	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Motorlu Taşıt Sigortası	127469	124620	121443	117422	110683	101913
Sağlık ve Kaza Sigortaları	95254	90916	84470	79751	74706	66225
Mal Sigortaları	79820	76223	73442	68289	61204	56378
Genel Sorumluluk Sigortası	31637	30649	29760	26522	22992	20892
Deniz, Havacılık ve Nakliyat Sigortaları	12907	13335	16518	15980	13876	11951
Hukuki Koruma Masrafları	5381	5089	5213	4948	4723	4517
Diğer Teminatlar*	26130	23433	20464	18845	16893	17113
Toplam Hayat-Dışı	379251	364743	351311	331758	305077	278989
Toplam	978109	917424	869479	857114	816222	797291

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005”, Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

European Insurance in Figures: Basic Data 2004

European Insurance in Figures: Basic Data 2003, Complete Data 2002

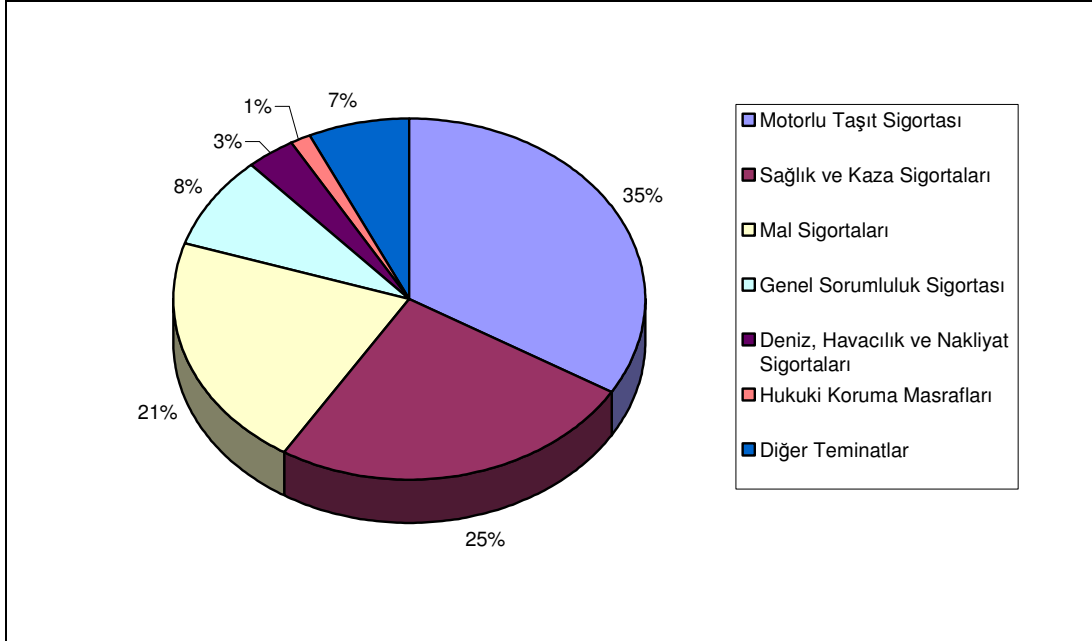
European Insurance in Figures: Basic Data 2002 / Complete Data 2001

European Insurance in Figures: Basic Data 2001 / Complete 2000 Data

<http://www.cea.assur.org>

* Diğer Teminatlar: Yardım, Kredi, Mali Kayıp Sigortaları.

GRAFİK:9 2005 Yılında CEA Üyeleri İçinde Hayat-Dışı Sigortaların Türlerine Göre Dağılımı

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005”, Cea Statistics

N°24. <http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

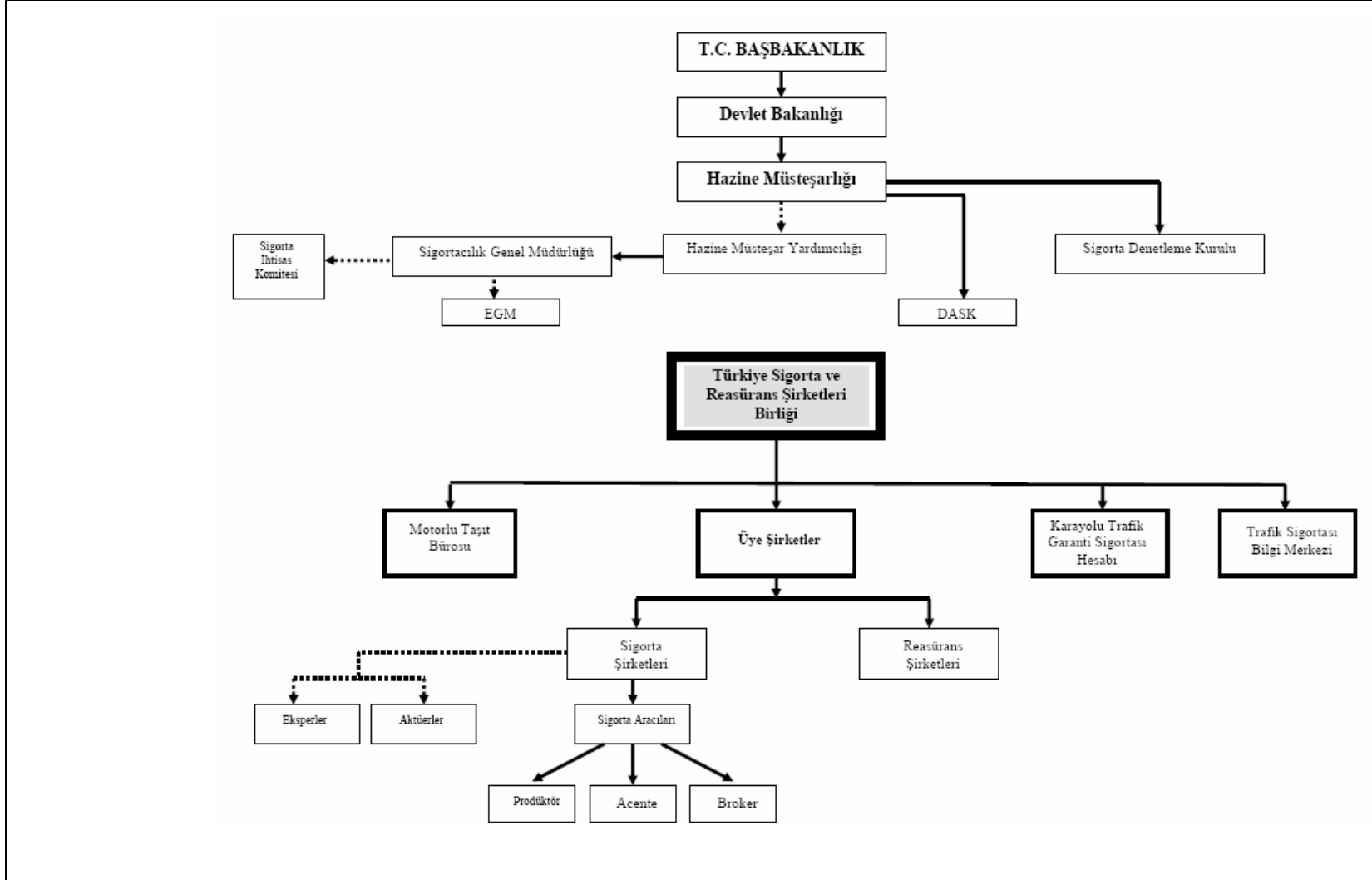
* Diğer Teminatlar: Yardım, Kredi, Mali Kayıp Sigortaları.

III.TÜRK SİGORTA SEKTÖRÜNÜN DURUMU VE AVRUPA BİRLİĞİ SİGORTA SEKTÖRÜ İLE KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

1.Türk Sigorta Sektörünün Yapısı

Türk Sigortacılık Sektöründe faaliyetler; Sigorta Denetleme Kurulu, Sigorta Genel Müdürlüğü, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği çalışmalarıyla yürütülmektedir. Türk Sigorta Sektörünün denetimi, Sigorta Denetleme Kurulu tarafından ve bağımsız dış denetim kuruluşları tarafından yapılmaktadır. Bunun dışında hizmet sunan sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri sektörün önemli aktörleridir. Yine, Aktüerler Derneği, Brokerler Derneği, Sigorta Ekspertleri Derneği vb. sivil toplum kuruluşları Türk sigorta sektörünün sivil örgütlenmeleridir. Türk Sigorta Sektörü ürünlerini iki türde dağıtmaktadır. Direkt dağıtım kanalları ve dolaylı dağıtım kanalları olmak üzere iki bölüme ayrılan pazarlama karmasında, acenteler, brokerler, bankalar ve -az miktarda da olsa- geniş dağıtım ağına sahip firmalar sektörün dolaylı dağıtım kanallarını oluşturmaktadır. Direkt satışlar ise, sigorta şirketlerinin genel merkezlerine bağlı birimlerce yapılan satışları ifade etmektedir.(Tablo:16)

Tablo:16 Türk Sigorta Sektörü Organizasyon Yapısı

1.1. Türk Sigorta Sektöründe Verimlilik Ve Rekabet

Bir ülkenin rekabet gücü, o ülkenin ürettiği hizmet ve malların diğer ülke hizmet ve mallarıyla fiyat ve kalite açısından ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabet edebilir düzeyde olmasıdır. Rekabet gücü, bir ülkenin ekonomik faktörlerinin, politikalarının ve kurumlarının verimliliklerinin toplamı olup, ülkenin sahip olduğu refah düzeyini belirler.⁴⁰

2005 yılında Türkiye'deki sigorta şirketi sayısı 52dir. Bunlardan 10'u hayat ve bireysel emeklilik şirketi, 1'i sadece bireysel emeklilik şirkettir. Ülkemizde bir adet de reasürans alanında faaliyet gösteren reasürans şirketi mevcuttur. Bu rakamlar Avrupa Birliği Ülkeleri ile kıyaslandığından oldukça cüzi kalmaktadır. Nitekim, 2005 yılında Avrupa Birliği üyesi 25 ülkenin ortalaması 195 şirkete tekabül etmektedir. 2005 yılında AB Sigorta Piyasasında 925 milyar avroluk prim üretiminin 4886 şirket tarafından yapıldığı dikkate alınırsa ülkemizdeki sigorta şirketi sayısının aslında piyasa potansiyelinin oldukça üstünde olduğu görülmektedir. Nitekim, Avrupa Birliği Ülkelerinde şirket başına ortalama 189 milyar avro prim üretimi düşerken, Ülkemizde bu rakam 90 milyar avrodur.

Her bir ülkede ve Avrupa'daki 5,10 ya da 15 büyük sigorta grubunun pazar payları, aynı zamanda sigorta piyasasındaki faaliyet yoğunluklarının göstergesidir. Küreselleşme trendinin bir neticesi olarak da düşünülen bu yoğunlaşmanın hem Ülkemizde hem de Avrupa Birliğinde sürekli artan bir trend izlediği gözlenmektedir. Nitekim Avrupa'da 1993 yılında %59,6 olan ilk 15 şirket payı 2004 yılında %83,7'ye çıkmıştır. Tablo 17'den de görüldüğü üzere hem Türkiye hem de Avrupa birbirine paralel bir yoğunlaşma trendi izlemektedir.

⁴⁰ Suna Oksay. "Türk Sigorta Sektörünün Rekabet Gücünün Değerlendirilmesi" II. Ulusal Sigorta Sempozyumu, TSRŞB, İstanbul: Ceyma Matbaacılık, 2007, s.65.

TABLO:17 1993-2004 Yılları Arasında Türk Sigorta Piyasasında ve AB Sigorta Piyasasında Yoğunlaşma

	İlk 5 Şirket		İlk 10 Şirket		İlk 15 Şirket	
	1993	2004	1993	2004	1993	2004
AB 25	34,0%	58,1%	49,5%	75,1%	59,6%	83,7%
Türkiye	43,0%	47,4%	67,0%	74,2%	79,0%	85,6%

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.
<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

Bu yoğunlaşmanın temel nedeni büyük sermaye sahibi şirketlerin yeni şirketler kurarak pazarda büyümek yerine, birleşerek veya devralarak daha az bir riskle pazara hakim olma stratejisi uygulamalarıdır.

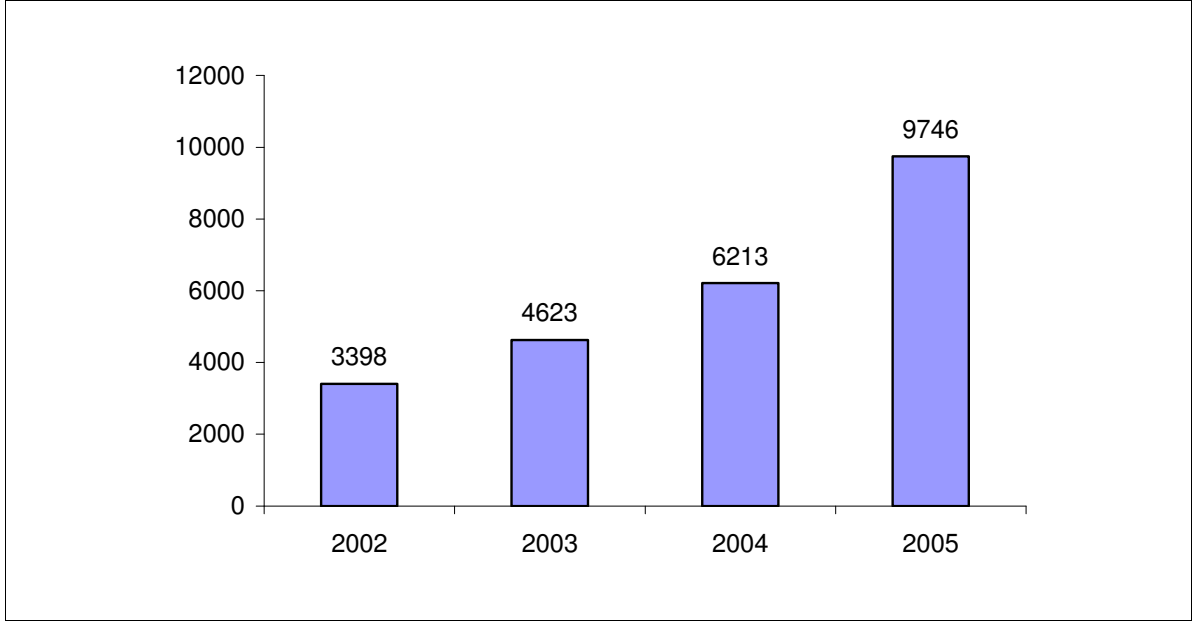
Tüm bu göstergeler doğrultusunda Türk Sigorta sektörünün tüm şirketlerinin verimli çalışabilmesi için uzun bir sürece ihtiyaç duyulduğu ve bu süreçte de Dünya trendine paralel bir biçimde birleşmeler yoluyla sektördeki şirket sayısının azalacağı söylenebilir.

1.2. Türk Sigorta Sektörünün Aktif Büyüklüğü

2002 yılından itibaren hızlı bir büyüme gösteren Türk Sigorta Sektörü, 2005 yılına kadar avro bazında %187 oranında büyüme göstermiştir. (Grafik 10)

Hayat-dışı branşta Avrupa Birliğinde ilk üç sırayı Allianz, Axa ve Zurich sigorta şirketleri almaktadır. Bu üç büyük sigorta şirketinden Allianz grubunun 2004 yılı aktif büyüklüğünün 1,06 trilyon avro olduğu düşünülürse, Ülkemiz sigorta sektörünün tamamının büyüklüğünün orta ölçekli bir Avrupa Sigorta grubunun bile çok altında olduğu sonucuna varılmaktadır.

GRAFİK:10 Türk Sigorta Sektörünün Aktif Büyüklüğü (milyon avro)

Kaynak: Sigorta Denetleme Kurulunun 2002-2005 Yılı Türkiye’de Sigorta ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Raporu. Dolar bazında alınan veriler her yılın son günü T.C. Merkez Bankası döviz kurlarına göre avroya dönüştürülmüştür.

1.3.Türk Sigorta Piyasasının Dağıtım Kanalları Ve Prim Üretimi İçindeki Payları

Sigorta şirketleri gerek direkt, gerekse de dolaylı olarak prim üretimlerini sürdürmektedir. Sektör içinde üretim kaynaklarından acenteler doğal olarak prim üretimindeki yüksek paylarını korumaktadırlar. Son yıllarda teknolojik gelişmeler ve küresel finans sisteminin getirdiği etkiler kaynaklarına yeni boyutlar getirirse de prim üretiminde yine de acenteler önemini korumaktadır. Çünkü güvene dayalı sigortacılık sisteminde gerek müşteriyle ilişkilerde gerekse müşteri profilini korumada birebir ilişkiye dolayısıyla da acentelere her zaman ihtiyaç vardır.

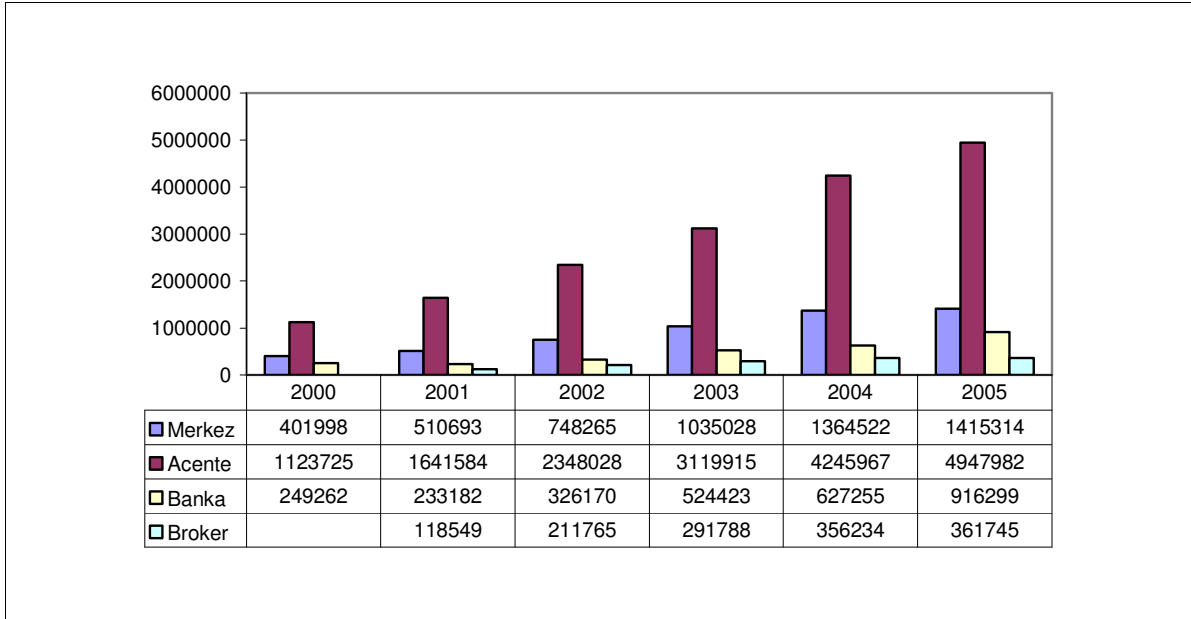
Ülkemizde son beş yıl itibariyle üretim kaynaklarının dağılımı Tablo 18’de gösterilmiştir.

TABLO:18 Türk Sigorta Piyasasında Dağıtım Kanalları Bazında Prim Üretimi Miktarları

	Merkez	Acente	Banka	Broker
2000	401998	1123725	249262	-
2001	510693	1641584	233182	118549
2002	748265	2348028	326170	211765
2003	1035028	3119915	524423	291788
2004	1364522	4245967	627255	356234
2005	1415314	4947982	916299	361745

Kaynak: Türkiye’de Sigorta ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Rapor, Sigorta Denetleme Kurulu,Hazine Müsteşarlığı. (2000-2005)

GRAFİK:11 Türk Sigorta Piyasasında Dağıtım Kanalları Bazında Prim Üretimi Miktarları

Kaynak: Türkiye’de Sigorta ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Rapor, Sigorta Denetleme Kurulu,Hazine Müsteşarlığı. (2000-2005)

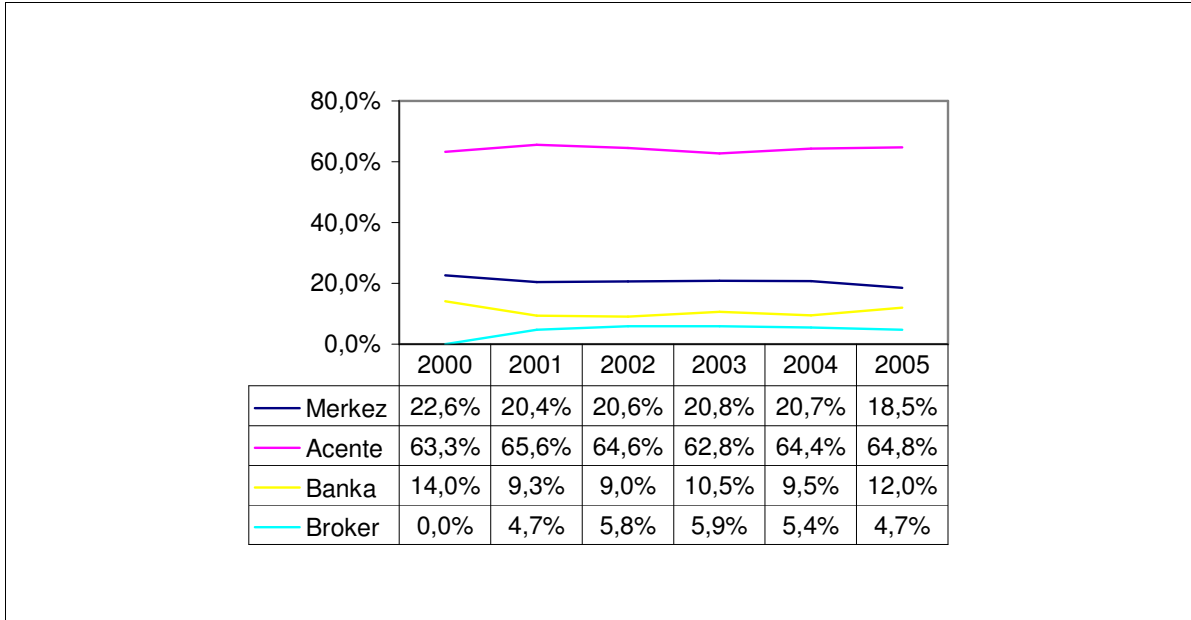
Genel olarak üretim kaynaklarında artış olsa da üretim kaynaklarının dağılımında pek fazla değişiklik görülmemiştir. Şirketlerin direkt üretimi % 20’ler civarında olup yıllar itibariyle sabit bir trend izlemektedir. Üretim kaynakları içindeki en yüksek pay %65 civarlarındaki oranla acentelere aittir. 2003 yılında acente üretiminde %2’lik bir değer azalışı olmuş; bu azalış da tabloda görüldüğü gibi bankalara kaymıştır. Ancak daha sonra yine 2004 yılında acentelerin üretim kaynakları içindeki payları artmıştır.

TABLO:19 Türk Sigorta Piyasasında Dağıtım Kanallarının Prim Üretimi İçindeki Payları

	Merkez	Acente	Banka	Broker
2000	22,6%	63,3%	14,0%	0,0%
2001	20,4%	65,6%	9,3%	4,7%
2002	20,6%	64,6%	9,0%	5,8%
2003	20,8%	62,8%	10,5%	5,9%
2004	20,7%	64,4%	9,5%	5,4%
2005	18,5%	64,8%	12,0%	4,7%

Kaynak: Türkiye'de Sigorta ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Rapor, Sigorta Denetleme Kurulu,Hazine Müsteşarlığı. (2000-2005)

GRAFİK:12 Türk Sigorta Piyasasında Dağıtım Kanallarının Prim Üretimi İçindeki Payları

Kaynak: Türkiye'de Sigorta ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Rapor, Sigorta Denetleme Kurulu,Hazine Müsteşarlığı. (2000-2005)

1.4.Türk Sigorta Mevzuatı

Türk Sigorta Sektöründe sigorta hukukunun başlıca kaynaklarını; Kanunlar, Yönetmelikler, Tebliğler, Kararlar, Genel şartlar, Muhasebe Düzenlemeleri, Tarifeler, Özelgeler, Genelgeler, Anayasa Mahkemesi Kararları ve Diğer Mahkeme Kararları oluşturmaktadır.(EK-2)

Cumhuriyet öncesinden günümüze Sigorta Kanunları incelenecek olursa, Türkiye’de sigortacılık alanında ilk düzenlemelerin 1864 yılında çıkarılan Deniz Ticaret Kanununda yer aldığı görülmektedir. Bundan 20 yıl sonra, 1884 yılında çıkarılan Ecnebi Anonim Şirketlerinin Memaliki Osmaniye’deki Acenteleri hakkında Nizamname ile Sigorta Kampanyaları hakkında Nizamname dönemin sigorta düzenlemelerini ifade etmekteydi. 1906 yılındaki yirmi beş maddelik kara sigortaları kanunu ve 1914 yılındaki Ecnebi Anonim ve Sermayesi Eshama Munkasım Şirketlerle Ecnebi Sigorta Şirketleri Hakkındaki Kanunu Muvakkat Cumhuriyet öncesi diğer sigorta mevzuatlarını göstermektedir.⁴¹

Cumhuriyetten sonraki ilk mevzuat uygulaması, 25.06.1927 tarih ve 1149 Sigorta Şirketlerinin Teftiş ve Murakebesi Hakkında kabul edilen kanundur. Bu kanun ile Türk Sigorta Sektörünün temelleri atılmıştır.

1911 yılında ve 1160 sayıyla çıkarılan Mükerrer Sigorta İnhisarı Hakkındaki Kanunla Türk ve yabancı sigorta şirketlerinin milli bir reasürans şirketine reasürans devri yapmaları zorunlu tutulmuştur.

Halen günümüzde uygulanan 7397 sayılı Sigorta Şirketlerinin Murakebesi Hakkındaki Kanun 1959 yılında çıkarılmış ve yürürlüğe girmiştir. 7397 sayılı bu kanun, 1149 sayılı kanunu yürürlükten kaldırmıştır.⁴²

1987 yılında 3379 sayılı kanunla 7397 sayılı kanun büyük değişikliğe uğramış ve ismi de Sigorta Murakebe Kanunu olarak değiştirilmiştir.

1990 yılında sigorta tarifeleri serbestleşmiş, serbestleşen bu tarifeler sigorta şirketlerinin ve özellikle de mali durumlarının daha etkin bir biçimde denetlenmesi gereğini doğurmuştur. 15.09.1993 tarihinde 510 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 7397 sayılı Sigorta Murakebe Kanunu’nda değişiklik yapılmış, ancak, kararın Anayasa

⁴¹ Özge Arslan, “Avrupa Birliği Ve Türkiye’de Sigorta Şirketlerinde Yükümlülük Karşılama Yeterliliği”, (Uzmanlık Tezi, Hazine Müsteşarlığı Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü , Ekim 2003) s.51.

⁴² Arslan, s.52.

Mahkemesi tarafından iptal edilmesi üzerine, 22.06.1994 tarih ve 539 sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile 7397 sayılı Sigorta Murakebe Kanunu'nun birçok maddesi günün koşullarına uygunluk sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

1990'lı yıllarda mevzuatta yapılan bu değişiklikler tam bir yasal çerçeveye oturtulamamış, 3991 sayılı yetki yasasının 1995 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi sebebiyle 539 sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile yapılan değişiklikler yasal dayanaktan yoksun kalmıştır.⁴³

27.11.1999 tarihinde ve 587 sayılı Zorunlu Deprem Sigortasına Dair Kanun Hükümünde Kararname çıkartılmış ve resmi konut dışındaki konutların deprem sigortası yapması zorunlu hale getirilmiştir.

07.10.2001 tarihinde yürürlüğe giren 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarrufu ve Yatırım Sistemi Kanunu ile bireysel emeklilik sisteminin düzenlenmesi ve denetlenmesi sağlanmıştır.

14 yıllık uzun bir sürecin ardından AB'ye uyum çerçevesinde yeniden düzenlenen "Sigortacılık Kanunu" Tasarısı Genel Kurul'un 3 Haziran 2007 tarihinde gerçekleştirdiği toplantıda kabul edilerek yasalaşmıştır. AB Uyum Komisyonu'nda da benimsenen Tasarının, Cumhurbaşkanı'nın da onayıyla Resmi Gazetede yayımlanıp yürürlüğe girmesi beklenmektedir. Tasarıyla; Sigortacılık Sisteminin Sağlıklı İşlemesi, Sözleşme Şartlarının Zamanında Yerine Getirilmesi ve Devletin Denetim Faaliyetinde Bulunmasını Öngörülmektedir.

Türkiye'de uygulanmakta olan sorumluluk sigortası türleri, bu sigorta türlerinin genel şartları ve yürürlük tarihleri Tablo 20'de gösterilmiştir. Sigorta genel şartları, sigorta kapsamı, teminat dışında kalan haller, sigortanın başlangıcı ve sonu, rizikonun gerçekleşmesi halinde sigorta ettirenin ve sigortacının yükümlülükleri, sigorta ücretinin ödenmesi gibi uygulamaya yönelik tüm sorulara cevap vermektedir. (EK-3)

⁴³ Arslan, s.53.

TABLO:20 Türkiye’de Genel Şartları Olan Sorumluluk Sigortaları ve Yürürlük Tarihleri

		Yürürlük Tarihi
1	Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası(Trafik Sigortası)	15 Ağustos 2003
2	Motorlu Kara Taşıtları İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası	20 Ağustos 1986
3	Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Mesuliyet Sigortası	06 Nisan 1959
4	İşveren Sorumluluk Sigortası	27 Nisan 1983
5	Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası	20 Aralık 1991
6	Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası	19 Ocak 2004
7	Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası	20 Aralık 1991
8	Asansör Kazalarında Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluk Sigortası	01 Ekim 1984
9	Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası	26 Şubat 2005
10	Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası	27 Ocak 2005
11	Mesleki Sorumluluk Sigortası	16 Mart 2006

Kaynak: <http://www.tsrbsb.org.tr/tsrbsb/Mevzuat/Genel+Sartlar/>

2.Türk Sigorta Piyasasının Hacmi Ve Avrupa Birliği İle Karşılaştırılması

Karşılaştırma bölümünde Avrupa Sigorta Birlikleri Federasyonu(CEA)’nun verileri dikkate alınmıştır. Federasyonun otuz üç üye ülkesinin dağılımı tablolastırılırken, Federasyona tam üye olan yirmi beş ülke “AB (25)” şeklinde ifade edilmiştir. Avrupa Sigorta Birlikleri Federasyonu, bu tam üye 25 ülkenin dışında 8 ülkeyi daha raporlarına eklemektedir. Bu ülkeler, Avrupa Serbest Ticaret Alanı(EFTA) üyesi İsviçre; Avrupa Ekonomik Alanı üyesi İzlanda, Lihtenştayn, Norveç; aday ülke statüsündeki Romanya, Bulgaristan, Hırvatistan ve Türkiye’dir. Bu sekiz ülke tablolarında “Diğerleri” olarak adlandırılmıştır. Karşılaştırma yapılırken, Hem Avrupa Birliği tam üyesi 25 ülke ortalaması alınmış, hem “Diğerleri”nin ortalaması alınmış; hem de Türkiye rakamları verilmiştir.(Tablo:21)

TABLO 21: Avrupa Sigorta Birlikleri Federasyonu Üyeleri

AB (25) 25 Avrupa Birliği Tam Üyesi	Diğerleri
1. Belçika,	1. Türkiye,
2. Fransa,	2. İsviçre,
3. Almanya,	3. İzlanda,
4. İtalya,	4. Lihtenştayn,
5. Lüksemburg,	5. Norveç,
6. Hollanda,	6. Bulgaristan,
7. Danimarka,	7. Hırvatistan,
8. İrlanda,	8. Romanya.
9. İngiltere,	
10. Yunanistan,	
11. Portekiz,	
12. İspanya,	
13. Avusturya,	
14. Finlandiya,	
15. İsveç,	
16. Estonya,	
17. Litvanya,	
18. Letonya,	
19. Çek Cumhuriyeti,	
20. Polonya,	
21. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY),	
22. Slovakya,	
23. Slovenya,	
24. Malta,	
25. Macaristan.	

2.1. Türk Sigorta Sektöründe Şirket Sayısı

Küresel piyasaların sigorta şirketlerini birleşmeye, diğer bir deyişle toparlanmaya, yönelttiğine ve son beş yılda Avrupa Birliği üyesi ülkelerde de bunun gözlendiğine değinilmişti. Tablo 22’de son 5 yıl içerisinde Avrupa Birliği ülkelerinin sigorta şirketi sayısı ve Türkiye ile karşılaştırması izlenmektedir.

TABLO:22 Türk Sigorta Sektöründe Şirket Sayısı ve AB Ülkeleri ile Karşılaştırması

	2005	2004	2003	2002	2001	2000
AB (25)	4886	4933	4650	4732	4787	4898
Diğerleri*	444	440	427	418	356	343
Ortalama AB (25)	195	197	186	189	191	196
Türkiye	53	53	55	58	63	63

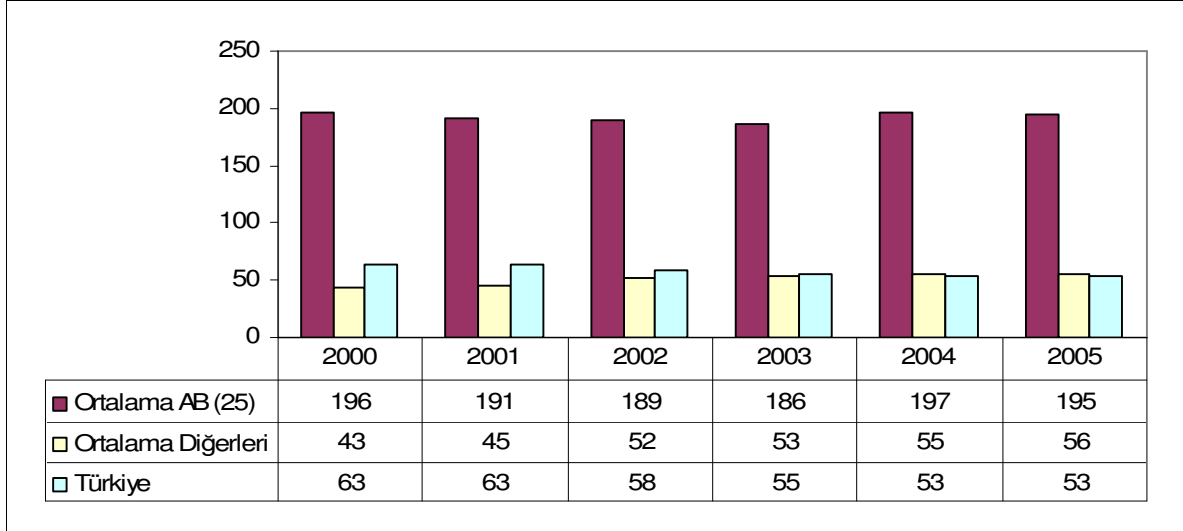
Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

Grafik 13'den de anlaşılacağı üzere, küreselleşmenin etkisi ile birleşmeye giden ve ölçek ekonomilerini takip eden sürecin Türkiye'de de geçerli olduğu görülmektedir. 2000 yılında 63 sigorta şirketine sahip olan Türkiye, 2005 yılında 53 şirkete sahiptir. Avrupa Birliğinde bu rakam ortalama 195 ile Türkiye'nin yaklaşık 3,5 katıdır. Yine Diğer ülkelerinin ortalaması da Türkiye ile paralellik göstermektedir.

GRAFİK:13 Türk Sigorta Sektöründe Şirket Sayısı ve AB Ülkeleri ile Mukayesesi

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

European Insurance in Figures: Basic Data 2004

European Insurance in Figures: Basic Data 2003, Complete Data 2002

European Insurance in Figures: Basic Data 2002 / Complete Data 2001

European Insurance in Figures: Basic Data 2001 / Complete 2000 Data

<http://www.cea.assur.org>

2.2. Türk Sigorta Sektörünün Gayri Safi Yurt İçi Hasıla İçindeki Payı

Penetrasyon değeri olarak ifade edilen ve sektörün milli ekonomi içindeki yerinin doğrudan bir göstergesi olan üretilen primin GSYİH'e bölümünden çıkan sonuçlar 2000 yılı ile 2004 yılları arasında Tablo 23'de gösterilmiştir.

TABLO:23 Türk Sigorta Sektörünün GSYİH içindeki Payı ve AB Ülkeleri ile Karşılaştırması

	2004	2003	2002	2001	2000
AB (25)	8,50%	8,40%	8,40%	8,30%	8,40%
Diğerleri*	6,10%	6,10%	6,30%	6,60%	6,00%
Türkiye**	1,54%	1,38%	1,31%	1,38%	1,63%

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

European Insurance in Figures: Basic Data 2004

European Insurance in Figures: Basic Data 2003, Complete Data 2002

European Insurance in Figures: Basic Data 2002 / Complete Data 2001

European Insurance in Figures: Basic Data 2001 / Complete 2000 Data

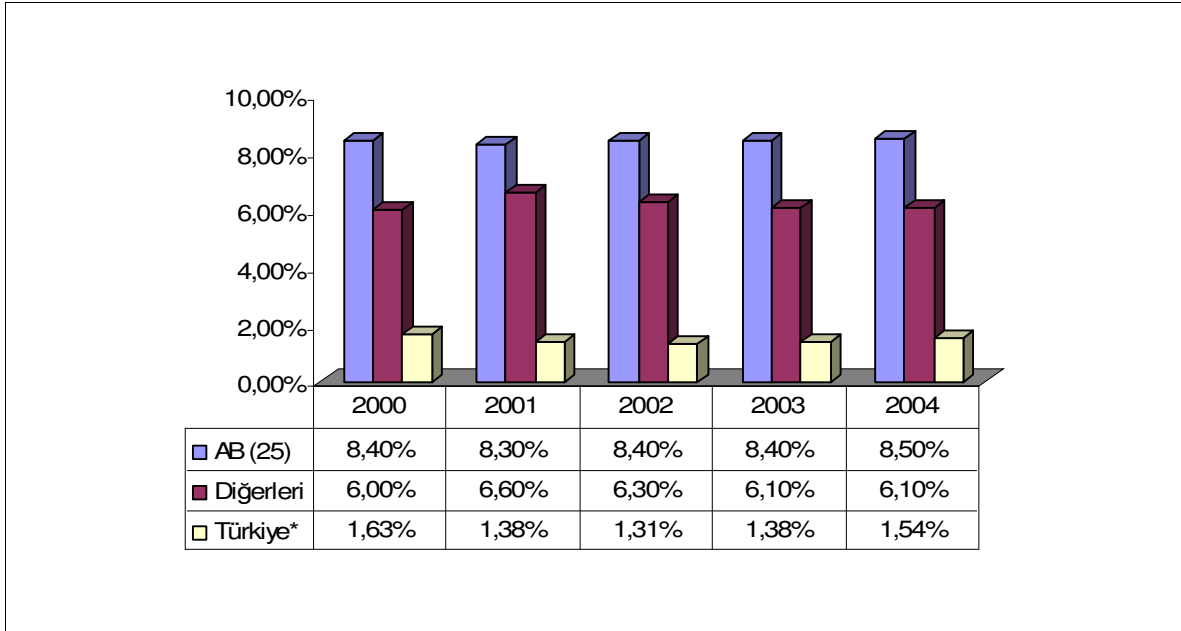
<http://www.cea.assur.org>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

** Türkiye Verileri Hazine Müsteşarlığı, Sigorta Denetleme Kurumu Faaliyet Raporlarından Alınmıştır.

Grafik 14'te görüldüğü üzere Avrupa Birliği yirmi beş üyesi penetrasyon ortalaması ile Türkiye arasında yaklaşık beş buçuk kat fark vardır. Bu da yoğunluk açısından, Türk Sigorta Sektörünün hak ettiği seviyede olmadığını açık bir göstergesidir.

GRAFİK:14Türk Sigorta Sektörünün GSYİH içindeki Payı ve AB Ülkeleri ile Karşılaştırması

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005”, Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

European Insurance in Figures: Basic Data 2004

European Insurance in Figures: Basic Data 2003, Complete Data 2002

European Insurance in Figures: Basic Data 2002 / Complete Data 2001

European Insurance in Figures: Basic Data 2001 / Complete 2000 Data

<http://www.cea.assur.org>

* Türkiye Verileri Hazine Müsteşarlığı, Sigorta Denetleme Kurumu Faaliyet Raporlarından Alınmıştır.

2.3.Türk Sigorta Sektöründe Kişi Başına Düşen Ortalama Prim Üretimi

Sigorta yoğunluğu olarak da ifade edilen kişi başına düşen prim miktarı, sigorta sektörünün bir ekonomi içerisindeki gelişmesini yansıtır. Yoğunluk, ülkeler arasında karşılaştırma yapılmasına olanak tanır.

TABLO:24 Türk Sigorta Sektöründe Kişi Başına Düşen Ortalama Prim Üretimi ve AB Ülkeleri ile Karşılaştırması

	2005	2004	2003	2002
CEA	1698	1597	1522	1508
AB (25)	-	1897	1805	1782
Avro Üyesi (12)	-	1929	1818	1736
Diğerleri	-	431	415	430
Türkiye*	65	50	40	30

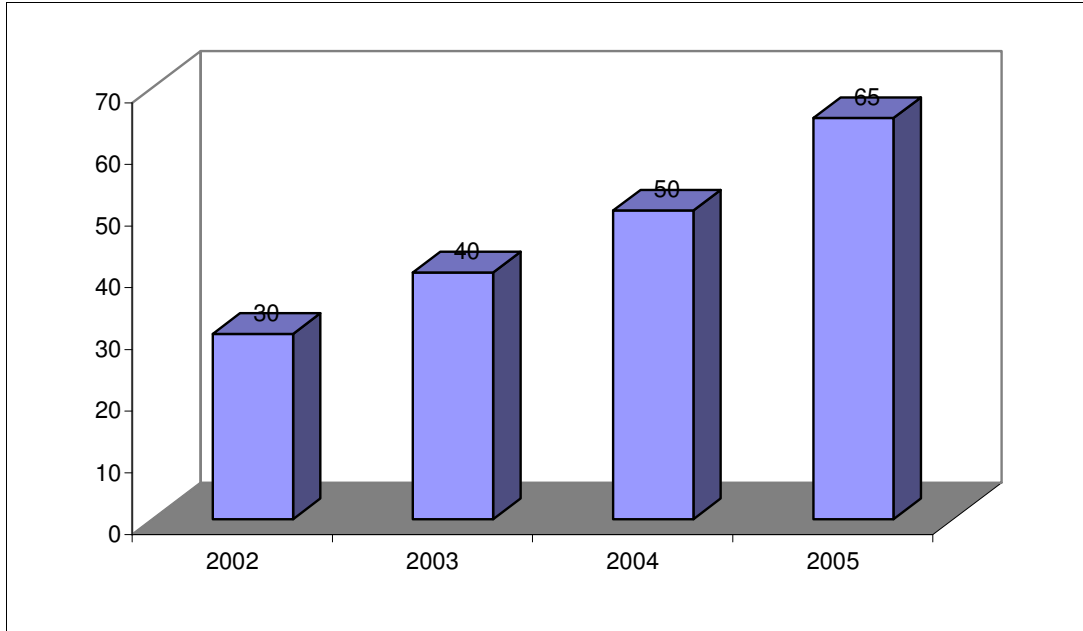
Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

* Türkiye verileri Sigorta Denetleme Kurulunun 2002-2005 Yılı Türkiye’de Sigorta ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Raporundan alınmıştır. Dolar bazında alınan veriler her yılın son günü T.C. Merkez Bankası döviz kurlarına göre avroya dönüştürülmüştür.

Tablo 24’te de görüldüğü üzere Avrupa Birliği Ülkelerinin ortalama kişi başına düşen prim üretimi miktarı Türkiye’nin yaklaşık 25 katı kadar daha fazladır. 2005 yılında 33 CEA üyesi Avrupa Ülkesinde bir bireyin ürettiği prim 1698 avro iken bu rakam ülkemizde sadece 65 avrodur. Tablo 21’deki rakamlar sigortacılık sektörünün gelişmiş Avrupa ülkelerinde ekonomik hayatta ne kadar faal olduklarının en çarpıcı göstergesidir. Grafik 12’de Türkiye’de sigorta yoğunluğunun 2002 ve 2005 yılları arasındaki gelişimi gösterilmektedir.

GRAFİK:15 Türk Sigorta Sektöründe Kişi Başına Düşen Ortalama Prim Üretiminin Gelişimi (2002-2005)

Kaynak: Sigorta Denetleme Kurulunun 2002-2005 Yılı Türkiye’de Sigorta ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Raporu. Dolar bazında alınan veriler her yılın son günü T.C. Merkez Bankası döviz kurlarına göre avroya dönüştürülmüştür.

2.4.Türk Sigorta Sektöründe İstihdam

Yüksek rekabet, küreselleşmenin etkisi ile piyasaların toparlanması ve hizmetlerin dışsallaşması nedeni ile Avrupa Sigorta Piyasasında istihdamın her geçen yıl azaldığı olgusuna değinilmişti. Tablo 25’de ve Grafik 16’da görüldüğü üzere Avrupa’nın tersine Türk Sigorta Sektöründe istihdam son beş yılda düzensiz bir seyir izlemiştir. 2001 finansal krizi ile düşüşe geçen sektör çalışan sayısı 2003 yılında %6,2’lik ve 2004 yılında %12,1’lik bir artışla Avrupa Birliği’nin tersine bir artış grafiği göstermiştir. Ancak, bu artış, 2005 yılında %0,27’lik bir artışla durulmuştur.

TABLO 25: Türk Sigorta Sektöründe İstihdam ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması

	2005	2004	2003	2002	2001	2000
AB (25)	934292	942044	959160	974140	977416	972501
Diğerleri*	105387	106096	96734	72020	72988	74108
Ortalama AB (25)	37372	37682	38366	38966	39097	38900
Türkiye**	12851	12816	11426	10750	10168	10302

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

European Insurance in Figures: Basic Data 2004

European Insurance in Figures: Basic Data 2003, Complete Data 2002

European Insurance in Figures: Basic Data 2002 / Complete Data 2001

European Insurance in Figures: Basic Data 2001 / Complete 2000 Data

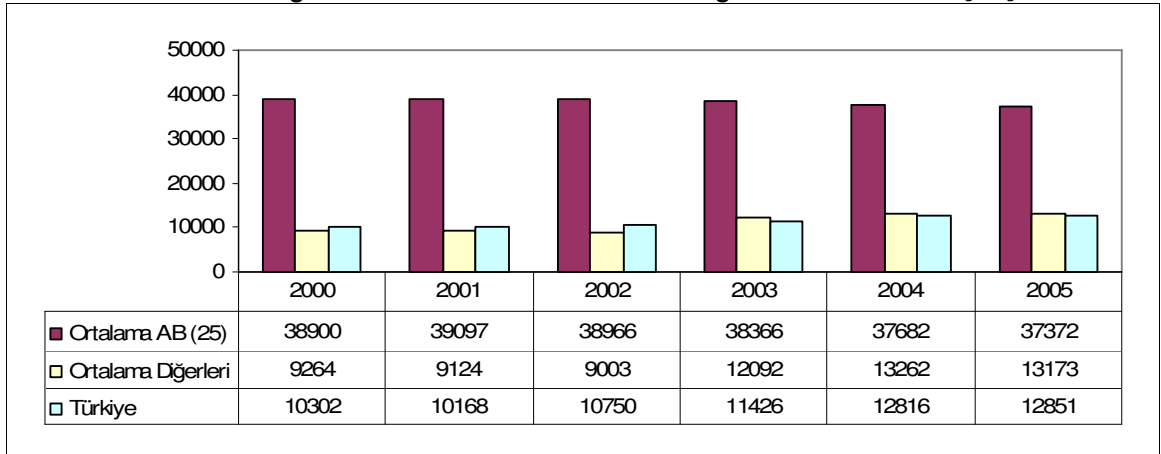
<http://www.cea.assur.org>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

** Türkiye verileri Sigorta Denetleme Kurulunun 2004-2005 Yılı Türkiye’de Sigorta ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Raporundan alınmıştır.

2005 yılında Avrupa Birliği Ülkelerinde ortalama 37 bin çalışan mevcutken Türkiye’de bu rakam yaklaşık 13 bindir.

GRAFİK:16 Türk Sigorta Sektöründe İstihdam ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

European Insurance in Figures: Basic Data 2004

European Insurance in Figures: Basic Data 2003, Complete Data 2002

European Insurance in Figures: Basic Data 2002 / Complete Data 2001

European Insurance in Figures: Basic Data 2001 / Complete 2000 Data

<http://www.cea.assur.org>

2004-2005 Yılı Türkiye’de Sigorta ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Rapor, Sigorta Denetleme Kurulu

2.5. Türk Sigorta Sektöründe Prim Üretimi

Tablo 26 incelendiğinde Avrupa Birliği Ülkeleri ile Türkiye arasındaki prim üretimi farkı açıkça gözlemlenmektedir. Gelişmiş ülke halklarının sigortaya bakış açısı ile gelişmekte olan ülke halklarının bakış açısını açıkça gösteren bu olgu incelendiğinde, Avrupa Birliği yirmi beş ülkesinin ortalama prim üretimi Türkiye'den yaklaşık 7.8 kat daha fazladır.

TABLO:26 Türk Sigorta Sektöründe Prim Üretimi ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması

	2005	2004	2003	2002	2001	2000
AB (25)	925103	866798	821191	807472	771285	754781
Diğerleri*	53031	50625	48287	49642	44936	42510
Ortalama AB (25)	37004	34672	32848	32299	30851	30191
Türkiye	4697	3725	2461	2155	1973	2807

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

European Insurance in Figures: Basic Data 2004

European Insurance in Figures: Basic Data 2003, Complete Data 2002

European Insurance in Figures: Basic Data 2002 / Complete Data 2001

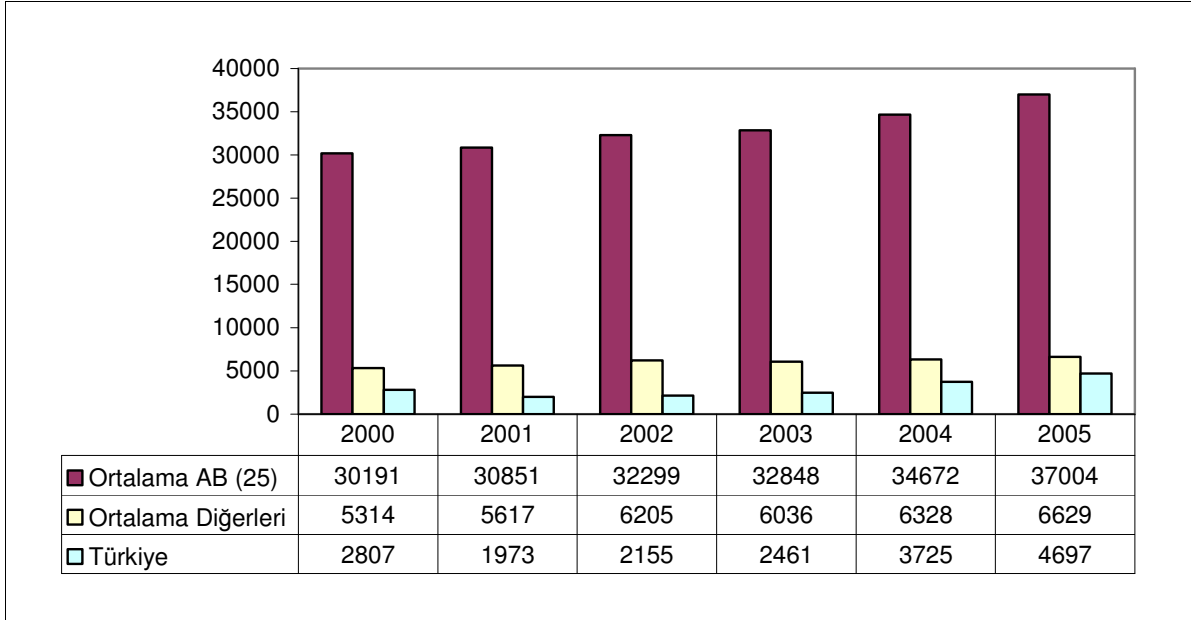
European Insurance in Figures: Basic Data 2001 / Complete 2000 Data

<http://www.cea.assur.org>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

2000 yılı ile 2005 yılları arasındaki prim artış trendi incelendiğinde ise Tek Pazar olgusunun niteliği gereği toplam prim üretiminin küresel trendle paralel hareket ettiği görülmektedir. Primler hem Avrupa Ülkelerinde hem de Türkiye'de artış izlemiştir.(Grafik 17)

GRAFİK:17 Türk Sigorta Sektöründe Prim Üretimi ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

European Insurance in Figures: Basic Data 2004

European Insurance in Figures: Basic Data 2003, Complete Data 2002

European Insurance in Figures: Basic Data 2002 / Complete Data 2001

European Insurance in Figures: Basic Data 2001 / Complete 2000 Data

<http://www.cea.assur.org>

2.6. Türk Sigorta Sektöründe Yatırımlar

TABLO:27 Türk Sigorta Sektöründe Yatırımlar ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması

	2005	2004	2003	2002	2001	2000
AB (25)	5981249	5431492	5012782	4701404	4652506	4505728
Diğerleri	390116	351752	346665	349943	330360	304231
Ortalama AB (25)	239250	217260	200511	188056	186100	180229
Türkiye	5163	4126	2862	2493	2443	3161

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

European Insurance in Figures: Basic Data 2004

European Insurance in Figures: Basic Data 2003, Complete Data 2002

European Insurance in Figures: Basic Data 2002 / Complete Data 2001

European Insurance in Figures: Basic Data 2001 / Complete 2000 Data

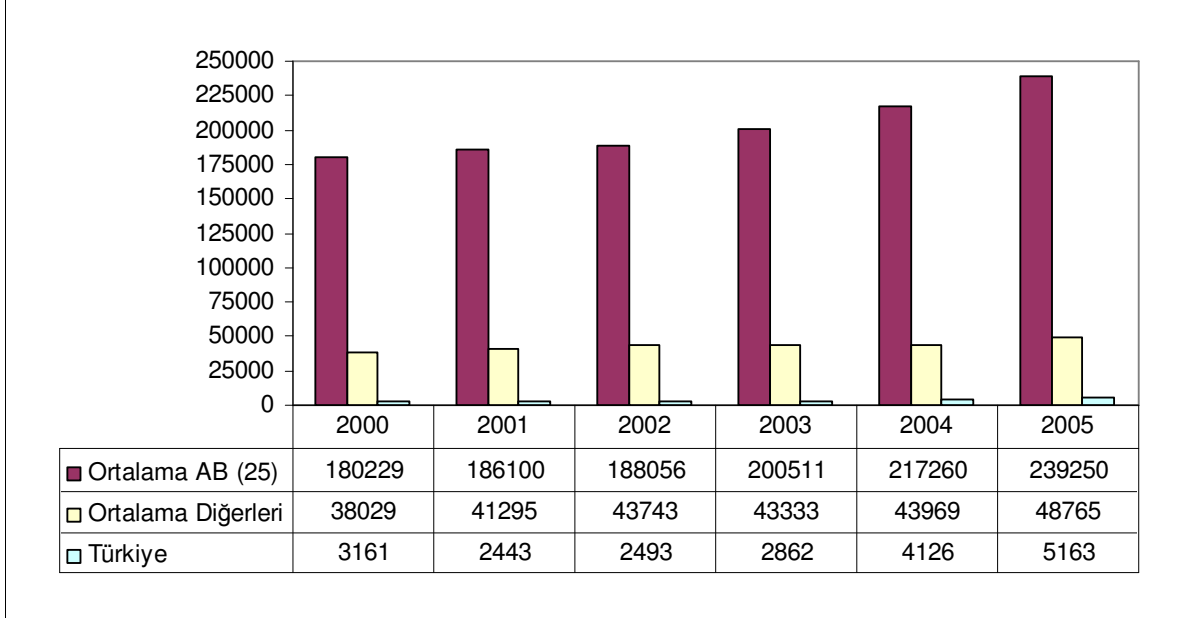
<http://www.cea.assur.org>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

2000 ve 2005 yılları arasındaki dönemde Türk Sigorta Sektörü sürekli artan bir yatırım trendine sahiptir. 2001 ve 2002 yıllarındaki düşüşlerden sonra sigortacıların

yatırım faaliyetlerindeki dinamiklerini ve sermaye piyasalarının iyi performansını son yıllarda iyi yansıttığı görülmektedir.

GRAFİK:18 Türk Sigorta Sektöründe Yatırımlar ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005”, Cea Statistics N°24.
<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>
 European Insurance in Figures: Basic Data 2004
 European Insurance in Figures: Basic Data 2003, Complete Data 2002
 European Insurance in Figures: Basic Data 2002 / Complete Data 2001
 European Insurance in Figures: Basic Data 2001 / Complete 2000 Data
<http://www.cea.assur.org>
 Türkiye verileri, Sigorta Denetleme Kurulunun 2004-2005 Yılı Türkiye’de Sigorta ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Raporu.

3. Türk Sigorta Sektöründe Sorumluluk Sigortaları

3.1. Türk Sigorta Sektöründe Sorumluluk Sigortalarının Prim Üretimi

Türkiye’de sigorta sektörü yıllardır istikrarlı bir büyüme trendi içindedir. Duruma sadece sorumluluk sigortaları açısından bakılırsa da aynı durum gözlemlenmektedir. Nitekim, 2000 yılında 28 milyon avro olan prim üretimi 2005 yılında 69 milyon avroya yükselerek %146 ‘lık bir üretim artışı sağlamıştır. Avrupa Birliğine entegrasyon sürecinde Avrupa’da olan ancak ülkemizde olmayan birçok

sorumluluk sigortası türünün de ülkemizde uygulanmaya başlaması sonucu önümüzdeki yıllarda da bu artışın süreceği ifade edilebilmektedir.

TABLO:28 Türk Sigorta Sektöründe Sorumluluk Sigortalarının Prim Üretimi ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması (milyon avro)

	2005	2004	2003	2002	2001	2000
AB (25)	30126	29209	28310	25218	21749	19792
Diğerleri*	1521	1451	1450	1304	1243	1100
Ortalama AB (25)	1205	1168	1132	1009	870	792
Türkiye	69	64	33	28	25	28

Kaynak: European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005", Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

European Insurance in Figures: Basic Data 2004

European Insurance in Figures: Basic Data 2003, Complete Data 2002

European Insurance in Figures: Basic Data 2002 / Complete Data 2001

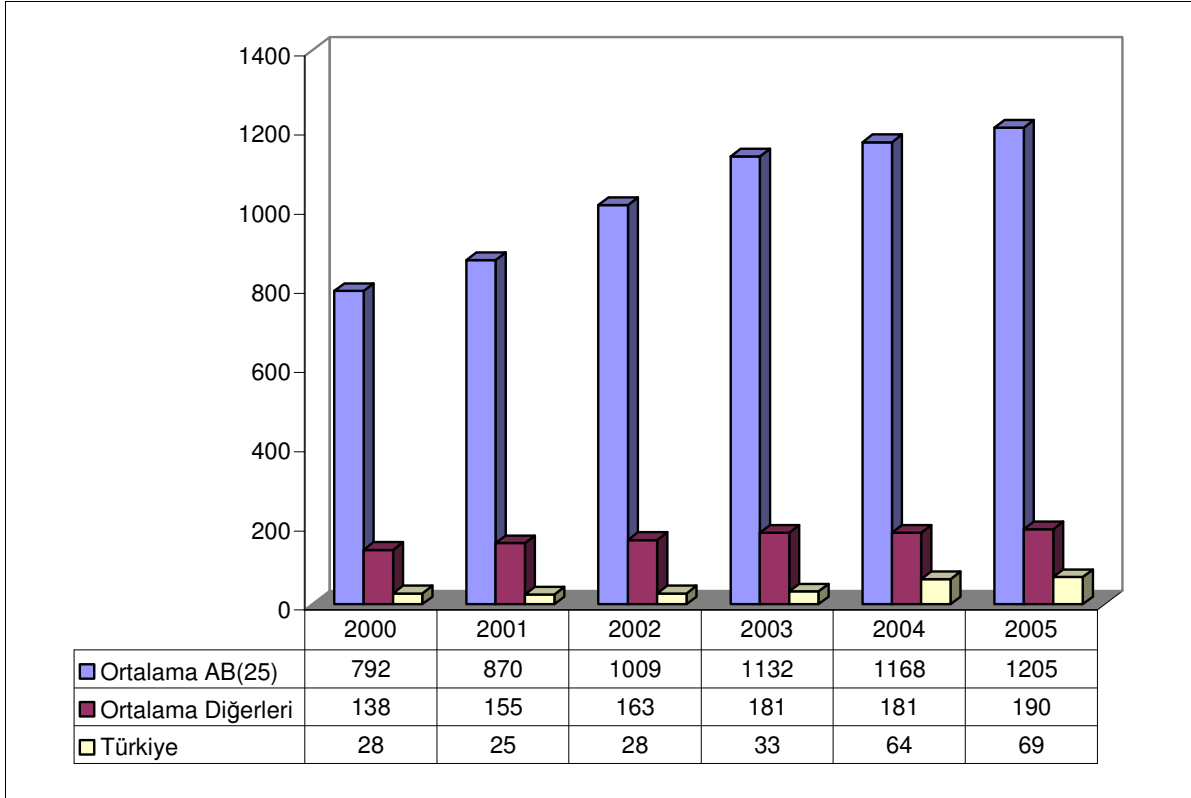
European Insurance in Figures: Basic Data 2001 / Complete 2000 Data

<http://www.cea.assur.org>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

Grafik 19 incelendiğinde 2005 yılında, bir Avrupa ülkesinin ortalama 1,2 milyar avroluk prim üretimine karşılık ülkemizde yalnızca 69 milyon avro prim üretimi yapıldığı görülmektedir. Sorumluluk sigortaları prim üretimi açısından, ortalama bir Avrupa ülkesinin, Ülkemizden 17 kat daha gelişmiş olduğu görülmektedir.

GRAFİK:19 Türk Sigorta Sektöründe Sorumluluk Sigortalarının Prim Üretimi ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması

Kaynak: European Insurance in Figures (2000-2005).

3.2. Türk Sigorta Sektöründe Sorumluluk Sigortalarında Büyüme

Tablo 29’da sorumluluk sigortaları açısından, 2000 ve 2005 yılları arasındaki büyüme oranları gösterilmiştir. Avrupa Birliği Ülkeleri ile Türkiye karşılaştırıldığında birbirine paralellik göstermeyen bir büyüme trendi gözlemlenmektedir. Nitekim, 2004 yılında ortalama %3,4’lik bir büyüme sağlayan Avrupa Birliği ortalamasına karşın Ülkemizde bu büyüme %90 dolayında gerçekleşmiştir. Bu da son yıllarda Ülkemizde, sorumluluk sigortalarının öneminin arttığının bir göstergesidir.

TABLO:29 Türk Sigorta Sektöründe Sorumluluk Sigortalarında Büyüme ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması

	2005	2004	2003	2002	2001
AB (25)*	3,1%	3,4%	13,6%	13,6%	8,0%
Diğerleri***	4,9%	0,9%	14,4%	0,3%	9,5%
Türkiye**	7,8%	90,0%	18,4%	10,7%	-10,7%

Kaynak: *European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005”, Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

**European Insurance in Figures: Basic Data 2004

**European Insurance in Figures: Basic Data 2003, Complete Data 2002

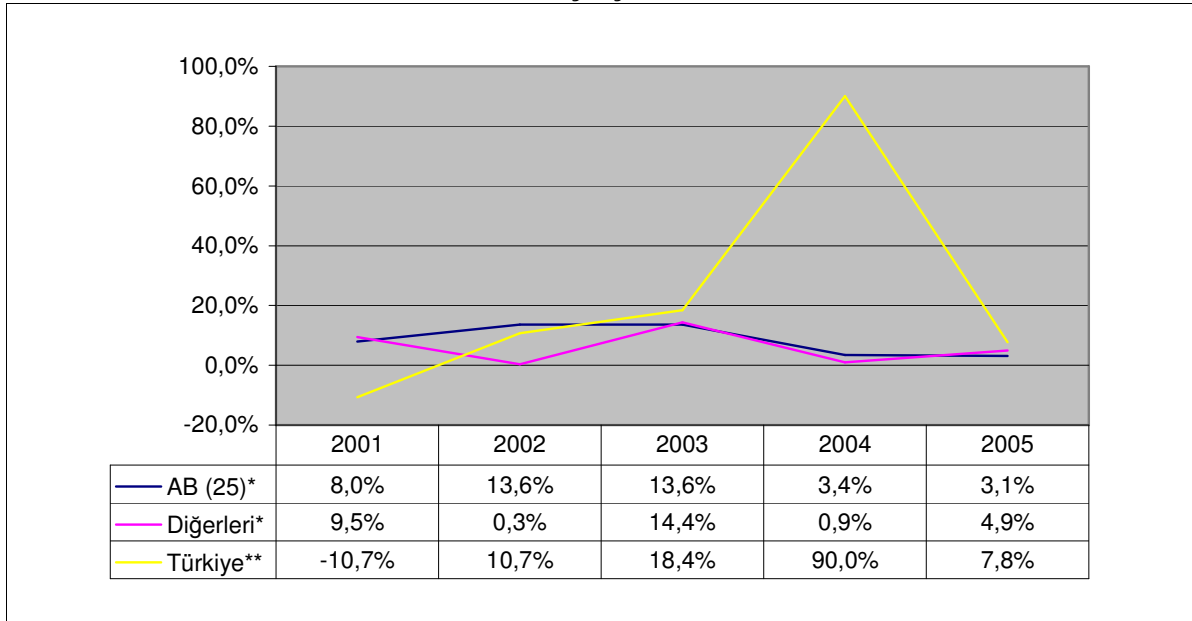
**European Insurance in Figures: Basic Data 2002 / Complete Data 2001

**European Insurance in Figures: Basic Data 2001 / Complete 2000 Data

<http://www.cea.assur.org>

*** İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

GRAFİK:20 Türk Sigorta Sektöründe Sorumluluk Sigortalarında Büyüme ve AB Sigorta Sektörü ile Karşılaştırması

Kaynak: * European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005”, Cea Statistics N°24.

<http://www.cea.assur.org/cea/download/publ/article264.pdf>

**European Insurance in Figures: Basic Data 2004

**European Insurance in Figures: Basic Data 2003, Complete Data 2002

**European Insurance in Figures: Basic Data 2002 / Complete Data 2001

**European Insurance in Figures: Basic Data 2001 / Complete 2000 Data

<http://www.cea.assur.org>

* İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Türkiye, Bulgaristan, Hırvatistan, Romanya.

3.3.Türk Sigorta Sektöründe Hayat-Dışı Sigortalar İçinde Sorumluluk Sigortalarının Payı

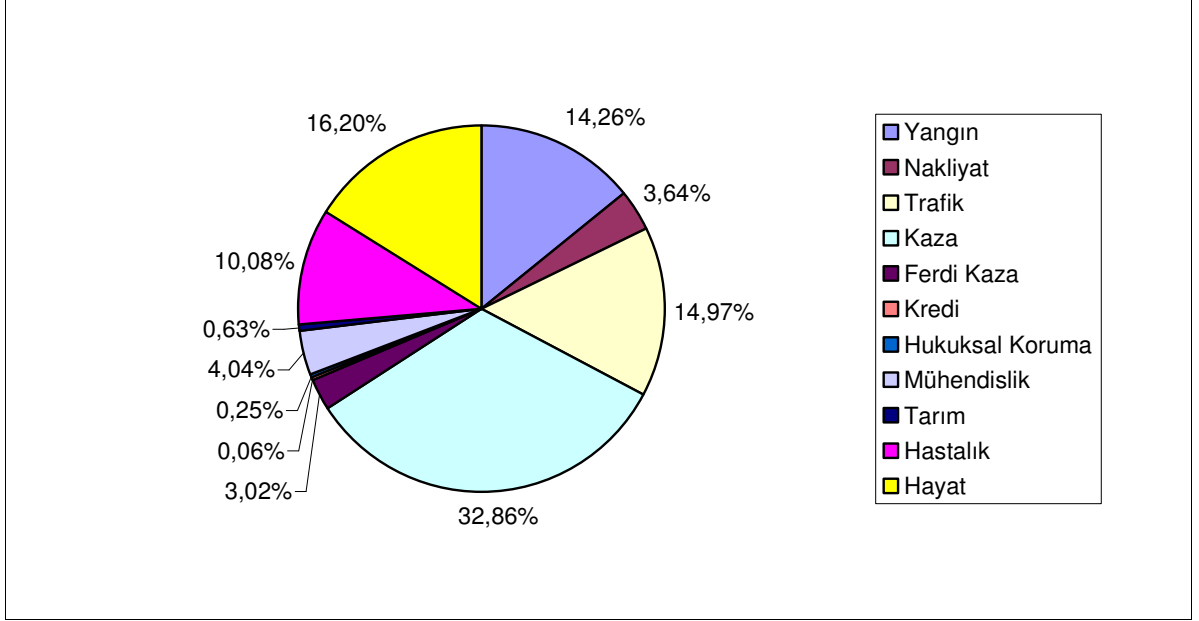
Ülkemizde uygulanan sigorta branşları incelendiğinde genel olarak sorumluluk sigortaları hayat-dışı sigorta branşı altında yer alan kaza sigortaları içerisinde yer almaktadır. 2005 yılına kadar Sigorta Denetleme Kurumu Raporlarında ayrı başlıklar halinde incelenmeyen sorumluluk sigortası türleri, Avrupa Birliğine Entegrasyon sürecinde gelişmiş ülkelere paralel olarak ülkemizde de önemini arttırmış ve akabinde de raporlara ayrı başlıklar olarak girmeye başlamıştır.

Tablo:30 Türkiye’de Sigorta Branşlarının Yıllar İtibariyle Prim Üretimi İçindeki Payları

	2001	2002	2003	2004	2005
Yangın	17,59%	17,90%	16,51%	15,26%	14,26%
Nakliyat	4,29%	4,37%	3,90%	3,91%	3,64%
Trafik	9,86%	11,14%	11,47%	14,25%	14,97%
Kaza	31,88%	29,30%	30,35%	31,16%	32,86%
Ferdi Kaza	2,03%	2,10%	2,14%	2,47%	3,02%
Kredi	-	0,01%	0,02%	0,04%	0,06%
Hukuksal Koruma	-	0,08%	0,11%	0,23%	0,25%
Mühendislik	4,82%	5,02%	4,16%	3,89%	4,04%
Tarım	0,34%	0,42%	0,41%	0,44%	0,63%
Hastalık	10,85%	11,26%	10,30%	9,84%	10,08%
Hayat	18,35%	18,41%	20,66%	18,50%	16,20%
Toplam	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Kaynak: "Türkiye’de Sigorta ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Rapor" 2005 , Sigorta Denetleme Kurulu.

GRAFİK:21 2005 Yılında Türk Sigorta Sektöründe Branşların Prim Üretimi İçindeki Payları

Kaynak: "Türkiye'de Sigorta ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Rapor" 2005 , Sigorta Denetleme Kurulu.

2005 Yılı itibariyle Kaza branşı altında yer alan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası(Trafik Sigortası) başta olmak üzere diğer sorumluluk sigortası türleri, prim üretimleri ve hayat dışı sigortalar içerisindeki oranları Tablo 31'de gösterilmiştir.

TABLO:31 Türk Sigorta Sektöründe Kaza Branşı İçinde Sorumluluk Sigortalarının Payı

		2005YILI(000YTL)	
		ÜRETİM	ORAN
1	Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası(Trafik Sigortası)	1179327	80,59%
2	Motorlu Kara Taşıtları İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası	96589	6,60%
3	Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Mesuliyet Sigortası	77851	5,32%
4	Kasko İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası	43188	2,95%
5	Uçak Mali Sorumluluk Sigortası	30612	2,09%
6	İşveren Sorumluluk Sigortası	23965	1,64%
7	Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası	6113	0,42%
8	Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası	4027	0,28%
9	Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası	1249	0,09%
11	Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası	267	0,02%
10	Asansör Kazalarında Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluk Sigortası	175	0,01%
12	Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası	59	0,00%
	Toplam:	1463422	100%

Kaynak: "Türkiye'de Sigorta ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Rapor" 2005 , Sigorta Denetleme Kurulu.

Tablo 31'e göre, Trafik sigortaları, sorumluluk sigortaları açısından %80,59 oranla Türkiye'de en büyük hacme sahiptir. Ülkemizde 2005 yılındaki önem açısından bakıldığında Trafik sigortalarını Motorlu Kara Taşıtları İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası ve nc Şahıslara Karşı Mali Mesuliyet Sigortası takip etmektedir.

Avrupa Birliğine Entegrasyon sürecinde ıkarılan Yeni Tek Düzen Hesap Planı doğrultusunda 2005 yılında Hazine raporlarına dahil edilen Kasko İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası ve Uçak Mali Sorumluluk Sigortası da yine ülkemizde sorumluluk sigortaları içerisinde ilk beş sigorta türünden ikisidir.

SONUÇ

Avrupa Birliği ile müzakere sürecinin başlaması ile birçok sektörde olduğu gibi finans sektöründe de köklü değişiklikler olmuştur. Bu değişimlerin başını da sigorta sektörü çekmektedir. Nitekim diğer alanlar büyük ölçüde AB kriterlerine hazır durumdadır.

Avrupa’da gelişimini tamamlamış olan sorumluluk sigortaları, sosyal, teknolojik ve yasal değişiklikler doğrultusunda Ülkemizde de gelişim göstermektedir

Avrupa Birliğine entegrasyon sürecine, ülkemizde son yıllarda, sürekli güncellenen sigortacılık yasal düzenlemeleri de eklendiğinde ülkemizde sorumluluk sigortaları hem günlük hem de sosyal hayatın içinde önemli bir rol üstlenmeye başlamıştır.

Şu anda Türkiye’de zorunlu olduğu için yaygın olarak kullanılan ve kamuoyunda “trafik sigortası” olarak bilinen karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası, yasa ile zorunlu tutulduğu için sorumluluk sigortaları içerisinde %80’lik bir pay ile yaygın olarak kullanımda görünmektedir.

Avrupa Birliği ülkelerinin hemen hepsinde zorunlu olarak uygulanan üçüncü şahıs sorumluluk sigortaları 2005 yılı itibariyle Sigorta Denetleme Kurumu Raporlarında ayrı başlık olarak incelenmeye başlamıştır. Öte yandan, Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortaları ve Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortaları da Avrupa Birliği Sigortacılık normları doğrultusunda 2005 yılı itibariyle raporlarda ayrı başlıklar altında ele alınmaya başlamıştır. Yine bu iki sorumluluk sigortalarının genel şartları da 2005 yılı itibariyle yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Birliği ile müzakere sürecinde öncelikli olarak gündeme gelen bir diğer sorumluluk sigortası türü de mesleki sorumluluk sigortalarıdır. Bu doğrultuda mesleki sorumluluk sigortaları genel şartları da 16 Mart 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Sorumluluk ile ilgili davalar, bu konu ile ilgili hukuksal altyapının tam anlamı ile oturmuş olduğu ülkelerde sağlıklı olarak görülebilmektedir. Bu netice itibariyle ve Ülkemizde yaşanan tüm bu gelişmeler ve yasal düzenlemeler doğrultusunda, Topluluğa entegrasyon aşamasında, Türkiye’de sorumluluk sigortalarının öneminin gün geçtikçe arttığı çok açıktır. Ancak, bunlar sorumluluk sigortası kavramı düşünüldüğünde, buzdağının sadece görünen kısmı olarak nitelendirilmelidir.

Avrupa Birliği ile müzakere sürecinin başlaması ile birlikte sigorta sektörünü de yeni bir dönem beklemektedir. Çünkü AB ülkeleri ile karşılaştırıldığında, Türk sigorta sektörünün durumu çok da iç açıcı değildir. Avrupa Birliği Ülkelerinin ortalama kişi başına düşen prim üretimi miktarı Türkiye’nin yaklaşık 25 katı kadar daha fazladır. 2005 yılında 33 CEA üyesi Avrupa Ülkesinde bir bireyin ürettiği prim 1698 avro iken bu rakam ülkemizde sadece 65 avrodur. Sektörlere prim üretimi açısından bakıldığında Avrupa Birliği Ülkeleri ile Türkiye arasındaki prim üretimi farkı açıkça gözlemlenmektedir. Gelişmiş ülke halklarının sigortaya bakış açısı ile gelişmekte olan ülke halklarının bakış açısını açıkça gösteren bu olgu incelendiğinde, Avrupa Birliği yirmi beş ülkesinin ortalama prim üretimi Türkiye’den yaklaşık 7.8 kat daha fazladır. Penetrasyon değeri olarak ifade edilen ve sektörün milli ekonomi içindeki yerinin doğrudan bir göstergesi olan üretilen primin GSYİH’e oranı incelendiğinde Ülkemizde bu oran 2004 yılında %1,54 iken Avrupa’da bu oran %8,50’dir. Diğer bir ifade ile Avrupa ülkelerinde sigortacılığın milli ekonomi içindeki yeri ülkemize kıyasla yaklaşık beş buçuk kat daha fazladır. İstihdam açısından Avrupa Birliği ve Türkiye karşılaştırması yapıldığında, Avrupa ülkelerinin, Ülkemizden ortalama 7.8 kat daha büyük olan sigorta sektörleri, çalışan personel sayısı açısından yalnızca 3 kat daha büyüktür. Bu durum da Türk Sigorta Sektöründe istihdamın, 2001 finansal krizinden sonra, sürekli artışla Avrupa Birliği’nin tersine bir trend grafiği izlediğini göstermektedir. Tüm bu göstergeler Türk Sigorta Sektörünün henüz doygunluğa erişmemiş, yüksek potansiyelli bir sektör olduğunu açıkça göstermektedir.

Türkiye’de sorumluluk sigortalarının, 2000 yılında 28 milyon avro olan prim üretimi 2005 yılında 69 milyon avroya yükselerek %146 ‘lık bir üretim artışı

sağlamıştır. Ancak, Aynı süreçte Avrupa'daki artış oranı yalnızca %52 olarak gözlemlenmektedir

Sorumluluk Sigortaları Açısından Avrupa Birliği Ülkeleri ile Türkiye karşılaştırıldığında birbirine paralellik göstermeyen bir büyüme trendi gözlemlenmektedir. Nitekim, 2004 yılında ortalama %3,4'lik bir büyüme sağlayan Avrupa Birliği ortalamasına karşın Ülkemizde bu büyüme %90 dolayında gerçekleşmiştir. Tüm bu göstergeler gelişmekte olan Ülkemizin sorumluluk sigortalarına verdiği önemin açık bir göstergesidir.

Türk Sigortacılık sektörünün, ivme kazanarak ve aşamalı bir şekilde Avrupa Tek Sigorta Pazarına entegrasyonu sürecinde gerek yasal açıdan ve gerekse de makro ekonomik sektör göstergeleri açısından sürekli bir gelişme göstereceği öngörülmektedir. Özellikle de sorumluluk sigortaları açısından henüz Ülkemizde ismi bile duyulmayan ancak, Avrupa'da çok yaygın olan birtakım sigorta ürünlerinin gelecek dönemlerde belki de zorunlu olarak uygulanacak olması çok içten bir öngörüdür. Topluluk entegrasyonu sürecinde özellikle mesleki sorumluluk sigortaları, ürün sorumluluk sigortaları ve diğer üçüncü şahıslara karşı mali sorumluluk sigortalarının Ülkemizde öneminin artacağı oldukça gerçekçi bir öngörüdür.

EK-1 : “AB Sigortacılık Mevzuatı Direktif Listesi”

Hayat

79/267/EEC sayılı Direktif- yürürlükte değil, 2002/83/EC sayılı Direktifle iptal

90/619/EEC sayılı Direktif- yürürlükte değil, 2002/83/EC sayılı Direktifle iptal

92/96/EEC sayılı Direktif - yürürlükte değil, 2002/83/EC sayılı Direktifle iptal

95/26/EC sayılı Direktif (73/239/EEC, 92/49/EEC, 79/267/EEC ve 92/96/EEC sayılı

direktifleri değiştiren)

2000/64/EC sayılı Direktif (92/49/EEC ve 92/96/EEC sayılı Direktifleri değiştiren)

2002/12/EC sayılı Direktif - yürürlükte değil, 2002/83/EC sayılı Direktifle iptal

2002/83/EC sayılı Direktif (nihai versiyon)

Hayat Dışı

73/239/EEC sayılı Direktif (Birinci Konsey Direktifi - faaliyete başlama ve yürütmeye ilişkin)

73/240/EEC sayılı Direktif (yerleşme hakkına ilişkin sınırlamaların kaldırılması)

76/580/EEC sayılı Direktif (73/239/EEC sayılı Direktifi değiştiren)

78/473/EEC sayılı Direktif (Topluluk çapında koasürans)

84/641/EEC sayılı Direktif (73/239/EEC sayılı Direktifi değiştiren - turist yardımı)

87/343/EEC sayılı Direktif (73/239/EEC sayılı Direktifi değiştiren - kredi ve kefalet sigortalı)

87/344/EEC sayılı Direktif (yasal harcamalar sigortası)

88/357/EEC sayılı Direktif (73/239/EEC sayılı Direktifi değiştiren İkinci Konsey Direktifi -

hizmet sunumu serbestisini kolaylaştıran hükümler)

90/618/EEC sayılı Direktif (73/239/EEC ve 88/357/EEC sayılı Direktifleri değiştiren - motorlu araç sorumluluk sigortası)

92/49/EEC sayılı Direktif (73/239/EEC ve 88/357/EEC sayılı Direktifleri değiştiren Üçüncü

Konsey Direktifi)

95/26/EC sayılı Direktif (73/239/EEC, 92/49/EEC, 79/267/EEC ve 92/96/EEC sayılı

Direktifleri değiştiren)

2000/26/EC sayılı Direktif (73/239/EEC ve 88/357/EEC sayılı Direktifleri değiştiren

Dördüncü Motor Sigortası)

2000/64/EC sayılı Direktif (92/49/EEC ve 92/96/EEC sayılı Direktifleri değiştiren - üçüncü

ülkelerle bilgi paylaşımı)

2002/13/EC sayılı Direktif (73/239/EEC sayılı Direktifi değiştiren - hayat dışı şirketler için yükümlölük karşılama yeterliliği)

Muhasebe

91/674/EEC sayılı Direktif (sigorta şirketlerinin yıllık ve konsolide hesaplan)

78/660/EEC sayılı Direktif (Dördüncü Konsey Direktifi - belirli tipteki şirketlerin yıllık

hesaplan)

83/349/EEC sayılı Direktif (Yedinci Konsey Direktifi - konsolide hesaplar)

e-Ticaret

2000/31/EC sayılı Direktif (elektronik ticaret)

Sigorta Grupları

98/78/EC sayılı Direktif (bir sigortacılık grubundaki şirketlerin tamamlayıcı denetimi)

Mali Şirketler Toplulukları

2002/87/EC sayılı Direktif (mali şirketler topluluklarının tamamlayıcı denetimi)

Sigorta Aracılığı

77/92/EEC sayılı Direktif (sigorta acenteleri ve brokerleri) **92/48/EEC sayılı Tavsiye** (sigorta aracıları)

2002/92/EC sayılı Direktif (sigorta aracılığı)

Motor Sigortaları

72/166/EEC sayılı Direktif (motorlu taşıt kullanımına ilişkin sivil sorumluluk sigortası)

72/430/EEC sayılı Direktif (72/166EEC sayılı Direktifi değiştiren)
73/185/EEC sayılı Tavsiye
74/165/EEC sayılı Tavsiye
74/166/EEC sayılı Karar - yürürlükte değil
74/167/EEC sayılı Karar- yürürlükte değil
81/76/EEC sayılı Tavsiye
84/5/EEC sayılı Direktif (İkinci Motor Sigortası Direktifi)
90/232/EEC sayılı Direktif (Üçüncü Motor Sigortası Direktifi)
91/323/EEC sayılı Karar - yürürlükte değil, 2003/564/EC sayılı Direktifle iptal
93/43/EEC sayılı Karar - yürürlükte değil, 2003/564/EC sayılı Direktifle iptal
97/828/EC sayılı Karar - yürürlükte değil, 2003/564/EC sayılı Direktifle iptal
999/103/EC sayılı Karar - yürürlükte değil, 2003/564/EC sayılı Direktifle iptal
2000/26/EC sayılı Direktif (73/239/EEC ve 88/357/EEC sayılı Direktifleri değiştiren Dördüncü Motor Sigortası Direktifi)
2001/160/EC sayılı Karar - yürürlükte değil, 2003/564/EC sayılı Direktifle iptal
2003/20/EC sayılı Karar (2000/26/EC sayılı Direktifin 6.maddesinin uygulanmasıyla ilgili)
2003/564/EC sayılı Karar (72/166/EEC sayılı Direktifin uygulanmasıyla ilgili)
2004/332/EC sayılı Karar (72/166/EEC sayılı Direktifin uygulanmasıyla ilgili)
2005/14 sayılı Direktif (72/166/EEC, 84/5/EEC, 88/357/EEC, 90/232/EEC ve 2000/26/EC sayılı direktifleri değiştiren Direktif)
2005/849/EC (72/166/EEC uygulamasında karar)

Reasürans

64/225/EEC sayılı Direktif (yerleşme hakkı ve hizmet sunumu serbestisine yönelik kısıtlamaların kaldırılması)

Yükümlülük Karşılama Yeterliliği

2002/12/EC sayılı Direktif- yürürlükte değil, 2002/83/EC sayılı Direktifle iptal
2002/13/EC sayılı Direktif

Tasfiye

2001/17/EC sayılı Direktif (sigorta şirketlerinin re-organizasyonu ve tasfiyesi)

Sigortacılık Komitesi

91/675/EEC sayılı Direktif (sigorta komitesini kuran)

2004/6/EC sayılı Karar (Avrupa Sigortacılık ve Mesleki Emeklilik Denetçileri Komitesini -

CEIOPS - kuran)

2004/9/EC sayılı Karar - henüz yürürlüğe girmedi (Avrupa Sigortacılık ve Mesleki Emeklilik Komitesini - EIOPC - kurmak amaçlı)

Uluslararası Antlaşmalar

2155/91 (EEC) sayılı Tüzük (İsviçre ile AET arasındaki Antlaşma hükümleri)

91/370/EEC sayılı Karar (İsviçre ile AET arasındaki Antlaşmanın kabulü)

91/371/EEC sayılı Direktif (İsviçre ile AET arasındaki Antlaşmanın uygulanması)

2001/776/EC (1/2001 sayılı AB-İsviçre Ortak Komite Kararı - ekleri ve protokolü değiştiren)

EK-2: “Türk Sigorta Mevzuatı Kaynakları”

Kanunlar ve Kanun Hükmünde Kararnameler:

- Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
- Kurumlar Vergisi Kanunu
- Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- Tarım Sigortası Kanunu
- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu
- Bireysel Emeklilik Tasarruf Ve Yatırım Sistemi Kanunu
- Zorunlu Deprem Sigortasına Dair Kanun Hükmünde Kararname

Yönetmelikler:

- Teknik Karşılıklar ve Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelik
- Aktüerler Yönetmeliği
- Hayat Sigortaları Yönetmeliği
- Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Karayolları Trafik Garanti Sigortası Hesabı Yönetmeliği
- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliği
- Sermaye Yeterliliği Yönetmeliği
- Sigorta ve Reasürans Brokerleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik
- Sigorta Ve Reasürans Şirketlerinin Kuruluş Ve Çalışma Esasları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Sigorta Ve Reasürans Şirketlerinin Kuruluş Ve Çalışma Esasları Yönetmeliği
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinde Bağımsız Denetim Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
- Sigortacılık Bağımsız Denetim İlkelerine İlişkin Yönetmelik
- Sigorta Ve Reasürans Brokerleri Yönetmeliği
- Sigorta Eksperleri Yönetmeliği
- Sigorta İhtisas Komiteleri Yönetmeliği
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Kuruluş ve Çalışma Esasları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Tarım Sigortaları Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Tarım Sigortaları Havuzu Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik
- Tarım Sigortaları Uygulama Yönetmeliği
- Tarım Sigortaları Havuzu Çalışma Usul ve Esasları
- Trafik Sigortası Bilgi Merkezi Yönetmeliği
- Türkiye Motorlu Taşıt Bürosunun Çalışma Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Türk hava sahasında Uçuş Yapan Türk ve Yabancı Sivil Hava Araçlarınının Yaptırması Gereken Üçüncü Şahıslar Mali Sorumluluk Sigortası
- Türkiye Sigorta Ve Reasürans Şirketleri Birliği'nin Çalışma Esas Ve Usulleri Hakkında Yönetmelik
- Türkiye Motorlu Taşıt Bürosunun Çalışma Esas Ve Usulleri Hakkında Yönetmelik

Genelgeler ve Tebliğler:

- Bazı Sigorta Branşlarının Adlarının Değiştirilmesi Hakkında Tebliğ
- Biçerdöverlerin Zorunlu Trafik Sigortası Tarife ve Talimatında Traktör Olarak Değerlendirilmesi Gerekliği
- Enflasyon Korunmalı Ürünlerde Sigorta Şirketlerinin Enflasyon Oranını Belirlemede Daha Gerçekçi Olmaları Gerekliliği
- Enflasyon Düzeltme Hesabı İle İlgili Hazine Müsteşarlığı Yazısı
- Enflasyon Muhasebesi Uygulamasına 01.01.2005 Tarihinden İtibaren Geçileceği
- Eski Tek Düzen Hesap Planında Deprem Hasar Karşılıkları Hesabı Altında İzlenen Hesapların Yeni Tek Düzen Hesap Planında Hangi Hesaplar Altında İzlenmesi Gerekliğine İlişkin Hazine
- Hastalık Sigortası Branş Adının Sağlık Sigortası
- Hayat Sigortalarında Tenzil İşlemi İle İlgili Hazine Müsteşarlığı Yazısı
- Hayat ve Ferdi Kaza Sigortalarına İlişkin Bilgilerin Elektronik Ortamda Gönderileceği
- Hazine Müsteşarlığına Yazılacak Yazılarda Yer Alan İmzalar ve Gönderilmesi Gereken Bilgiler İle İlgili Açıklama
- Hazine Müsteşarlığına Gönderilecek Yazılarda Yer Alacak İmzalarla İlgili Açıklama
- Hisse Devirleri
- İbraname
- İbraname İmzalanmadığı İçin Ödemenin Geciktirilmemesi Gerekliliği
- IBNR Karşılıklarının Kurumlar Vergisi Kanunu Karşısındaki Durumu Hakkında Gelirler Genel Müdürlüğü Yazısı
- İlan ve Reklamlarda Uyulacak İlkeler
- İlan ve Reklam Unsuru İçeren Yayın ve Belgelerden İlk Defa Uygulamaya Konulacak Olanların Hazine Müsteşarlığının Onayına Sunulması
- İptal Edilen Sigorta Sözleşmelerinin Vergi Matrahından İndirilmesi İle İlgili Olarak Gelirler Genel Müdürlüğünden Alınan Yazı
- Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Tarife ve Talimatı İle İlgili Açıklama
- Karayolu Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Mesuliyet Branşının Tesisi
- Karayolu Motorlu Araçlar Mali Sorumluluk Branşına İlişkin Açıklama
- Kıymet Kazanma Tenzili İle İlgili Düzenleme
- Kredi Sözleşmeleri Sonucunda Kişilerin Belli Bir Sigorta Şirketinden Sözleşme Yapmaya Zorlanamayacağı
- Müsteşarlığa Gönderilecek Raporların Müsteşarlık Tarafından Onaylanmış Dış Denetim Şirketlerince Tanzim Edilmesi
- Ödenen Hasarlarda KDV Ödenmesi Hakkında Açıklama
- Ödeme Yapmadan İbraname İmzalatılmaması Gerekliliği
- Patlayıcı Maddeler Sınıfından Çıkartılan Maddeler İle İlgili Duyuru
- Petrol Piyasasında Sigorta Yükümlülükleri Hakkında Tebliğ
- Rücu Alacaklarının Muhasebeleştirilmesi İle İlgili Hazine Müsteşarlığı Açıklaması
- Serbest Tarifeye Geçiş I
- Serbest Tarifeye Geçiş II
- Sigorta Genel Şartlarının Yazımında Kullanılacak Punto
- Sigortacılık Hesap Planı ve İzahnamesi Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- Sigorta Murakabe Kanunu'na İlişkin 8 Sayılı Tebliğ

- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Tüzel Kişi Ortaklarının Sermaye Yapısında Sigorta Murakabe Kanununun 8inci Maddesinde Belirtilen Oranlarda Değişiklik Olması
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Üst Düzey Yöneticileriyle İlgili Adli Sicil Kayıtlarının Müsteşarlığa Gönderilmesi Gerekliliği
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Üst Düzey Yöneticileriyle İlgili Olarak Hazine Müsteşarlığına Göndermeleri Gereken Formlar Kanununda Yeterli Özenin Gösterilmesi Gerekliliği
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Teşkilat Yapılarında Meydana Gelen Değişikliklerin Hazine Müsteşarlığına Duyurulması Gerekliliği
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Bilgi İşlem Sistemlerine İlişkin Genelge
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin İç Denetim Sistemlerine İlişkin Genelge II
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin İç Denetim Sistemlerine İlişkin Genelge I
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin İç Denetim Sistemlerine İlişkin Genelge III
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Mali Bünyelerine ve Sermaye Yeterliliklerine İlişkin Genelge
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına İlişkin Genelge II Ekleri
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına İlişkin Genelge II
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına İlişkin Genelge
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına İlişkin Genelge İle İlgili Açıklama Eki
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına İlişkin Genelge İle İlgili Açıklama
- Sigortalı Şikayetlerine İlişkin Yazı
- Sigorta Şirketlerinin Ürünlerini Kendi Ürünleri Gibi Yansıtan Kuruluşlarla İlgili Hazine Müsteşarlığından Alınan Yazı
- Taşımacılık Zorunlu Sorumluluk Sigortası İçin Fark Zeyilnamesi Düzenleneceğine İlişkin Hazine Müsteşarlığı Yazısı
- Tek Düzen Hesap Planında Nakliyat, Kaza ve Karayolları Motorlu Araçlar Mali Sorumluluk Sigortası Kodları İle İlgili Yapılan Değişiklik
- Teknik Karşılıkların Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmamasına İlişkin Gelirler Genel Müdürlüğü Yazısı
- TRAMER'e Bilgilerin İstenen Formatta ve Eksiksiz Gönderilmesi Zorunluluğu İle İlgili Yazı
- TRAMER'e İletilecek Bilgilerle İlgili Hazine Müsteşarlığı Yazısı
- Türkiye Finansal Raporlama Standardı
- Vukuatlı Sicil
- Yabancı Ülkelerde Meydana Gelen Hasarların Taşımacılık Mali Sorumluluk Teminatı Kapsamı Dışında Olduğunun Duyurulması
- Yazışma Kuralları Ve Bildirim
- Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortasının Yürürlükte Olduğu ve İlgili Branşta Ruhsatı Olan Şirketlerin Bu Sigortayı Yapmakla Yükümlü Olduğuna Dair Yazı
- Zorunlu Trafik Sigortasında Devir Zeyilnamesi Düzenlenmesi İle İlgili Açıklama
- Zorunlu Trafik Sigortasında Kıymet Kazanma Tenzili İle İlgili Açıklama
- Zorunlu Trafik Sigortası Tarife ve Talimatına Aykırı Hareket edilmesi Durumunda Uygulanacak İşlemlerle İlgili Hazine Müsteşarlığı Yazısı
- Zorunlu Trafik Sigortası Tarife ve Talimatının B.1.2.inci Maddesi Uyarınca Poliçelere

Yazılması Gereken İbare İle İlgili Uyarı

- 2004 Yılı Karayolu Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Tarife ve Talimatı Hakkında Açıklama
- 01.01.2005 Tarihinden İtibaren Düzenlenecek Poliçe ve Belgelerde Bedellerin YTL Olarak Gösterilmesinin Yeterli Olacağına Dair Hazine Müsteşarlığı Yazısı
- 01.04.2005 Tarihinden İtibaren Geçerli Olacak ve Yıllık Vefat Sigortalarında Uygulanacak Teknik Faiz Oranları İle İlgili Yazı
- 91 Seri Numaralı KDV Genel Tebliği Çerçevesinde Hasar ekspertiz İşlemlerinin Tevkifata Tabi Olup Olmayacağı Konusunda Gelirler Genel Müdürlüğü Yazısı

Genel şartlar:

- Yıllık Gelir Sigortası Genel Şartları
- Asansör Kazalarında Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluk Sigortası Genel Şartları
- Bazı Sigorta Genel Şartlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Genel Şart
- Cam Kırılmasına Karşı Sigorta Genel Şartları
- Emtea Nakliyat Sigortası Genel Şartları
- Elektronik Cihaz Sigortaları Genel Şartları
- Ferdi Kaza Sigortası Genel Şartları
- Hayat Sigortaları Genel Şartları
- Hayvan Hayat Sigortası Genel Şartları
- Hırsızlık Sigortası Genel Şartları
- Hukuksal Koruma Sigortası Genel Şartları
- İhracat Kredi Sigortası Genel Şartları
- İnşaat Sigortaları Poliçeleri Genel Şartları
- İşveren Sorumluluk Sigortası Genel Şartları
- Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası(Trafik Sigortası) Genel Şartları
- Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası Genel Şartları
- Kara Taşıtları Kasko Sigortası Genel Şartları
- Kümes Hayvanları Hayat Sigortası Genel Şartları
- Kredi Sigortası Genel Şartları
- Kıymet Nakliyat Poliçesi Umumi Şartları
- Mesleki Sorumluluk Sigortası Genel Şartları
- Makine Kırılması Sigortası Genel Şartları
- Motorlu Kara Taşıtları İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları
- Montaj Sigortaları Genel Şartları
- Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları
- Sağlık Sigortası Genel Şartları
- Sera Sigortası Genel Şartları
- Seyahat Sağlık Sigortası Genel Şartları
- Tarım Ürünleri Dolu Sigortası
- Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası Genel Şartları
- Tekne Poliçesi Genel Şartları
- *** Temerrüd ile ilgili açıklama
- Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası Genel Şartları

- Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Mesuliyet Sigortası Genel Şartları
- Yangına Bağlı Kar Kaybı Sigortası Genel Şartları
- Yangın Sigortası Genel Şartları
- Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartları
- Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları
- Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları

Tarifeler ve Talimatlar:

- Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Tarife Ve Talimatlar
- Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Tarife Ve Talimatında Değişiklik
- Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatında Değişiklik
- Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı
- Özel Güvenlik Mali Sorumluluk Sigortası Tarife Ve Talimatlar
- Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası Tarife Ve Talimatlar
- Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası Tarife Ve Talimatı
- Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası Tarife Ve Talimatında Değişiklik
- Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası Tarife Ve Talimatında Değişiklik
- Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası Tarife Ve Talimatı
- Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası Tarife Ve Talimatı
- Zorunlu Deprem Sigortası Tarife Ve Talimatı
- Zorunlu Deprem Sigortası Tarife ve Talimatında Değişiklik
- Zorunlu Deprem Sigortası Tarife ve Talimatında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tarife ve Talimat
- Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası Tarife Ve Talimatında Değişiklik
- Özel Güvenlik Mali Sorumluluk Sigortası Tarife ve Talimatında Değişiklik Yapan Tarife ve Talimat

EK-3: Türkiye’de Uygulanmakta Olan Sorumluluk Sigortası Türleri ve Genel Şartları

KARAYOLLARI MOTORLU ARAÇLAR ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI (TRAFİK SİGORTASI) GENEL ŞARTLARI

Yürürlük Tarihi: 15 Ağustos 2003

A- SİGORTA KAPSAMI

A.1- Sigortanın Kapsamı

Sigortacı, poliçede tanımlanan motorlu aracın işletilmesi sırasında, bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına veya bir şeyin zarara uğramasına sebebiyet vermiş olmasından dolayı, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na göre işletene düşen hukuki sorumluluğu, zorunlu sigorta limitlerine kadar temin eder.

Araca bağlı olarak çekilmekte olan römork veya yarı römorkların (hafif römorklar dahil) veya çekilen bir aracın sebebiyet vereceği zararlar çekicinin sigortası kapsamındadır. Ancak, insan taşımada kullanılan römorklar bunlar için poliçede özel şartları belirtilecek ek bir sorumluluk sigortası sağlanmış olması kaydıyla teminata dahil olur.

Meydana gelen bir kazada zararın önlenmesi veya azaltılması amacıyla, sigorta ettirenin yapacağı makul ve zorunlu masraflar sigortacı tarafından karşılanır .

Bu sigorta işletenin (sigorta ettirenin) haksız taleplere karşı savunmasını da temin eder.

A.2-Sigortanın Coğrafi Sınırı

Bu sigorta Türkiye sınırları içinde geçerlidir.

A.3- Teminat Dışında Kalan Haller

Aşağıdaki haller sigorta teminatı dışındadır:

- a)** İşletilme halinde olmayan araçların sebep olacağı zararlar,
- b)** İşleten tarafından ileri sürülecek tazminat talepleri,
- c)** İşletenin eşinin, usul ve fûruunun, kendisine evlat edinme ilişkisi ile bağlı olanların ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin mallarına gelen zararlar nedeniyle ileri sürebilecekleri talepler,
- d)** Zarar görenlerin beraberinde bulunan bagaj ve benzeri eşya dışında araçta veya römorklarda taşınan eşyanın uğrayacağı zararlardan dolayı işletene karşı ileri sürülecek talepler,
- e)** Manevi tazminat talepleri.
- f)** İşletenin, Karayolları Trafik Kanunu uyarınca eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilere karşı yöneltebileceği talepler,
- g)** İşletenin aracına veya bu araç vasıtasıyla çekilen römorklara ve yarı römorklara veya çekilen araçlara gelecek zararlar nedeniyle ileri sürülecek talepler,
- h)** Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyetlerde bulunan teşebbüslere, gözetim, onarım, bakım, alım-satım, araçta değişiklik yapılması amacı ile veya benzeri bir amaçla bırakılan aracın sebep olacağı zararlara ilişkin her türlü talepler,
- i)** Aracın, yetkili makamların izniyle tertip olunan yarışlara katılması veya yarışlara katılan araçlara eşlik etmesi ile gösteride kullanılması sonucunda meydana gelecek zararlar,
- j)** Çalınan veya gaspedilen araçların sebep oldukları ve Karayolları Trafik Kanunu'na göre işletenin sorumlu olmadığı zararlar ile aracın çalındığını veya gaspedildiğini bilerek binen kişilerin zarara uğramaları nedeniyle ileri sürülecek talepler ile çalan ve gaspeden kişilerin talepleri,
- k)** Motorlu bisikletlerin kullanılmasından ileri gelen zararlar.

l) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda belirtilen terör eylemlerinde ve bu eylemlerden doğan sabotajda kullanılan araçların neden olduğu ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre işletenin sorumlu olmadığı zararlar ile aracın terör eylemlerinde kullanıldığını veya kullanılacağını bilerek binen kişilerin zarara uğramaları nedeniyle ileri sürülecekleri talepler, aracı terör ve buna bağlı sabotaj eylemlerinde kullanan kişilerin talepleri.

m) Dolaylı zararlar nedeniyle yöneltecek tazminat talepleri.

A.4- Sigortanın Başlangıcı ve Sonu

Sigorta, poliçede, başlama ve sona erme tarihleri olarak yazılan günlerde, aksi kararlaştırılmadıkça, Türkiye saati ile öğleyin 12.00'de başlar ve öğleyin saat 12.00'de sona erer.

B- HASAR VE TAZMİNAT

B.1- Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri

Sigorta ettiren, rizikonun gerçekleşmesi halinde aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdür:

- a)** Bu sözleşmeye göre, sorumluluğunu gerektirecek bir olayı, haberdar olduğu andan itibaren beş gün içinde sigortacıya ihbar etmek,
- b)** Sigortalı değilmişcesine gerekli kurtarma ve koruma önlemlerini almak ve bu amaçla sigortacı tarafından verilecek talimata uymak,
- c)** Sigortacının talebi üzerine, olayın ve zararın nedeni ile hangi hal ve şartlar altında gerçekleştiğini ve sonuçlarını tesbite, tazminat yükümlülüğü ve miktarı ile rücu hakkının kullanılmasına yararlı, elde edilmesi mümkün bilgi ve belgeleri gecikmeksizin vermek,
- d)** Zarardan dolayı dava yolu ile veya başka yollarla bir tazminat talebi karşısında kaldığı veya aleyhine cezai kovuşturmayla geçildiği hallerde, durumdan sigortacıyı derhal haberdar etmek ve zarar ziyan talebine ve cezai kovuşturmayla ilişkin olarak almış olduğu ihbarname, davetiye ve benzeri tüm belgeleri derhal sigortacıya vermek,
- e)** Sigorta konusu ile ilgili başka sigorta sözleşmeleri varsa bunları sigortacıya bildirmek.

B.2- Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi

Sigortacı zarar ve ziyan talebinde bulunan üçüncü kişilerle doğrudan doğruya temasa geçerek anlaşma hakkını haizdir.

Ancak sigortacının yazılı izni olmadıkça, sigorta ettiren tazminat talebini kısmen veya tamamen kabule yetkili olmadığı gibi zarar görenlere herhangi bir tazminat ödemesinde de bulunamaz.

Sigortacı;

- a)** Talep edilen tazminat ve giderleri hak sahibinin, kaza ve zarara ilişkin tesbit tutanağını veya bilirkişi raporunu ve gerekli belgeleri sigortacının merkez veya kuruluşlarından birine ilettiği tarihten itibaren,
- b)** Yaralanan kimselerin ilk yardım, muayene ve kontrol veya bu yaralanmadan ötürü ayakta hastane, klinik ve diğer yerlerdeki tedavi giderleri ile tedavinin gerektirdiği diğer giderleri, belgeleri ile birlikte kendisine başvurma tarihinden itibaren,

sekiz iş günü içinde sigorta teminat limitleri dahilinde öder.

Hasar halinde, hasar gören parça, onarımı mümkün değilse veya eşdeğeri parça ile değiştirilme imkanı yok ise yenisi ile değiştirilir. Bu durumda taşıtta birim kıymet artışı meydana gelse dahi bu fark tazminat miktarından indirilemez.

Dava açılması halinde, sigorta poliçesinde yazılı limitlere kadar davanın takip ve idaresi sigortacıya ait olup, sigorta ettiren, sigortacının göstereceği avukata gereken vekaletnameyi vermek zorundadır. Sigortacı dava masrafları ile avukatlık ücretlerini ödemekle yükümlüdür. Şu kadar ki, hükümlenen tazminat sigorta bedelini geçerse, sigortacı bu masrafları sigorta bedelinin tazminata oranı dahilinde öder .

Sigortalı veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kimseler aleyhine cezai kovuşturmayla geçilmesi halinde, sanığın izni ile sigortacı da savunmaya iştirak eder. Bu takdirde, sigortacı yalnız seçtiği avukatın giderlerini öder.

Cezai kovuşturmadan doğan tüm giderleri ile, muhtemel para cezaları sigorta teminatı dışındadır.

B.3- Sigortacının Halefiyeti

Sigortacı ödediği tazminat miktarınca hukuken sigorta ettiren yerine geçer.

B.4- Zarar Görenlerin Haklarının Saklı Tutulması ve Sigortacının İşletene Rücu Hakkı

Sigorta sözleşmesinden veya sigorta sözleşmesine ilişkin kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlülüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucunu doğuran haller zarar görene karşı ileri sürülemez.

Ödemede bulunan sigortacı, sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda sigorta ettirene rücu edebilir.

Sigorta ettirene başlıca şu nedenlerle rücu edilir:

- a)** Tazminatı gerektiren olay, işletenin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin kasdi bir hareketi veya ağır kusuru sonucunda meydana gelmiş ise,
- b)** İşleten, yetkili makamlardan izin almaksızın düzenlenen bir yarış için Karayolları Trafik Kanunu uyarınca yapılması gereken özel bir sigortanın yapılmamış olduğunu biliyorsa veya gerekli özeni göstermesi halinde bilebilecek durumda ise,
- c)** Tazminatı gerektiren olay, aracın Karayolları Trafik Kanunu hükümlerine göre gereken ehliyetnameye sahip olmayan kimseler tarafından sevk edilmesi sonucunda meydana gelmiş ise,
- d)** Tazminatı gerektiren olay, işletenin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin veya motorlu aracın hatırı için karşılıksız olarak kendilerine verilen kişilerin uyuşturucu veya keyif verici maddeler almış olarak aracı sevk ve idare etmeleri esnasında meydana gelmiş veya olay, yukarıda sayılan kişilerin alkollü içki almış olmaları nedeniyle aracı güvenli sürme yeteneklerini kaybetmiş bulunmalarından ileri geliyorsa,
- e)** Tazminatı gerektiren olay, yolcu taşımaya ruhsatlı olmayan araçlarda yolcu taşınması veya yetkili makamlarca tesbit edilmiş olan istiaab haddinden fazla yolcu veya yük taşınması veya patlayıcı, parlayıcı ve tehlikeli maddeleri taşıma ruhsatı bulunmayan araçlarda, bu maddelerin parlama, tutuşma ve infilakı yüzünden meydana gelmiş ise,
- f)** Sigorta ettirenin, rizikonun gerçekleşmesi halinde, B.1 maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmemesinden dolayı zarar ve ziyan miktarında bir artış olursa,
- g)** Tazminatı gerektiren olayın aracın çalınması veya gaspedilmesi sonucunda olması halinde, çalınma veya gaspedilme olayında işletenin kendisinin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin kusurlu olduğu tespit edilirse.

C- ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

C.1- Sigorta Ücretinin Ödenmesi

Sigorta ücreti, prim, Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı'na katılma payı ile sigorta sözleşmesine, bedeline veya primine ilişkin olarak mevcut ve ileride konulacak vergi, resim ve harçlardan oluşur.

Sigorta ücretinin tamamı, sözleşme yapılır yapılmaz poliçenin teslimi karşılığında peşinen ödenir.

C.2- Sigorta Ettirenin Sözleşme Yapıldığı Sırada Beyan Yükümlülüğü

Sigortacı, bu sigortayı, sigorta ettirenin rizikonun gerçek durumunu bildirmek üzere poliçe ve eklerinde yazılı beyanına dayanarak kabul etmiştir .

Sigorta ettirenin beyanının gerçeğe aykırı veya eksik olması halinde, sigortacının sözleşmeyi daha ağır şartlarla yapmasını gerektirecek durumlarda, sigortacı durumu öğrendiği andan itibaren sekiz gün içerisinde prim farkının ödenmesi hususunu sigorta ettirene ihtar eder. Sigorta ettirenin ihtarın tebliğ tarihini izleyen sekiz gün içinde talep olunan prim farkını ödemez veya ödemeyeceğini bildirirse, sözleşme feshedilmiş olur.

Sözleşmenin feshi halinde, feshin hüküm ifade edeceği tarihe kadar geçen sürenin primi kısa süre esaslı üzerinden hesap edilir ve fazlası geri verilir.

Prim farkının süresinde istenilmemesi halinde fesih hakkı düşer.

Gerçeğe aykırı beyan hali, zararı doğuran olayın meydana gelmesinden sonra öğrenilmişse, sigortacı bu zarardan dolayı ödenmiş ve ödenecek tazminatın:

- a) Gerçeğe aykırı beyan, kasden yapılmış olması halinde tamamı için,
b) Kasıt olmaması halinde ise, ödenecek tazminatın, alınan prim ile alınması gereken prim arasındaki oran kadar kısmı dışında kalan miktar için, sigorta ettirene rücu edebilir .

C.3- Sigorta Ettirenin Sigorta Süresi İçinde İhbar Yükümlülüğü ve Sonuçları

Sigorta ettiren sözleşmeden sonra rizikoyu ağırlaştırıcı mahiyette meydana gelecek değişiklikleri durumu öğrenir öğrenmez en geç sekiz gün içinde sigortacıya ihbarla yükümlüdür. Sigortacı durumu öğrendiği andan itibaren sekiz gün içinde prim farkının ödenmesi hususunu sigorta ettirene ihtar eder .Sigorta ettiren, ihtarın tebliğ tarihini takip eden sekiz gün içinde talep olunan prim farkını ödemez veya ödemeyeceğini bildirirse sözleşme fesh edilmiş olur.

Sözleşmenin feshi halinde, feshin hüküm ifade edeceği tarihe kadar geçen sürenin primi kısa süre esas üzerinden hesap edilir ve fazlası geri verilir.

Prim farkının süresinde istenilmemesi halinde fesih hakkı düşer. Söz konusu değişikliklere ilişkin ihbar yükümlülüğünün yerine getirilmesinden önce meydana gelen olaylardan dolayı ödenmiş veya ödenecek tazminatlar için değişikliğin bildirilmemesinin kasıtlı olup olmasına göre, C.2 maddesinin sigortacının rücu hakkına ilişkin (a) ve (b) fıkraları hükümleri uygulanır.

Sigorta süresi içinde meydana gelen değişiklikler rizikoyu hafifletici nitelikte olduğu ve bunun daha az prim alınması gerektirdiği anlaşılır ise, bu değişikliğin yapıldığı tarihten sözleşmenin sona ermesine kadar geçecek süre için gün esasına göre hesaplanacak prim farkı sigorta ettirene geri verilir.

C.4- İşletenin Değişmesi

Sigorta sözleşmesi, sözleşmeye taraf olan araç işletenini takip eder. İşleten, sahip olduğu yeni araca ilişkin bilgileri sigortacıya bildirir. Araç grubunda herhangi bir değişiklik meydana gelmesi halinde, C.3 maddesi hükümleri kıyasen uygulanır.

Ancak, sözleşme süresi içinde işletenin değişmesi halinde sigorta sözleşmesi, işletenin değiştiği tarihten itibaren on gün süresince herhangi bir işleme gerek kalmaksızın ve prim ödenmeksizin yeni işleten için de geçerlidir. Araç değişikliği nedeniyle yeni bir sigorta yaptırılması durumunda, sigortacının işletenin değiştiği tarihe kadar hak kazandığı prim gün esasına göre tespit edilir ve fazlası sigorta ettirene geri verilir.

C.5- Tebliğ ve İhbarlar

Sigorta ettirenin ihbar ve tebliğleri, sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye noter aracılığıyla veya taahhütlü mektupla yapılır.

Sigorta şirketinin ihbar ve tebliğleri de sigorta ettirenin poliçede gösterilen adresine, bu adreslerin değişmiş olması halinde ise sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye bildirilen son adresine aynı suretle yapılır.

Taraflara imza karşılığı olarak elden verilen mektup veya telgraf ile yapılan ihbar ve tebliğler de taahhütlü mektup hükmündedir.

C.6- Sırların Saklı Tutulması

Sigortacı ve sigortacı adına hareket edenler sigorta ettirene ait öğrenecekleri ticari ve mesleki sırların saklı tutulmamasından doğacak zararlardan sorumludurlar

C.7- Yetkili Mahkeme

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentanın bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabilir gibi, kazanın meydana geldiği yer mahkemesinde de açılabilir.

C.8- Zamanaşımı

Motorlu araç kazalarından doğan zararların tazminine ilişkin talepler, zarar görenin, zarar ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yıl ve herhalde, kaza gününden başlayarak on yıl içinde zamanaşımına uğrar.

Dava, cezayı gerektiren bir fiilden doğar ve ceza kanunu bu fiil için daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörmüş bulunursa, bu süre tazminat talepleri için de geçerlidir.

Zamanaşımı, tazminat yükümlüsüne karşı kesilirse, sigortacıya karşı da kesilmiş olur. Sigortacı bakımından kesilen zamanaşımı, tazminat yükümlüsü bakımından da kesilmiş sayılır.

Motorlu araç kazalarında tazminat yükümlülerinin birbirlerine karşı rücu hakları, kendi yükümlülüklerini tam olarak yerine getirdikleri ve rücu edilecek kimseyi öğrendikleri günden başlayarak iki yılda zamanaşımına uğrar.

Diğer hususlarda genel hükümler uygulanır.

C.9- Özel Şartlar

Bu genel şartlara ve varsa bunlara ilişkin klozlara aykırı düşmemek ve sigortalı aleyhine olmamak koşulu ile özel şartlar konulabilir.

C.10- Yürürlük

Madde 19- Bu genel şartlar 15.8.2003 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

Son Düzenleme Tarihi: 1 Temmuz 2006

MOTORLU KARA TAŞITLARI

İHTİYARİ MALİ SORUMLULUK SİGORTASI GENEL ŞARTLARI

Sigorta Teminatının Kapsamı

Madde 1- Sigortacı, işbu poliçede gösterilen aracın kullanılmasından doğan ve Karayolları Trafik Kanununa ve Umumi Hükümlere göre aracın işletenine terettüp eden hukuki sorumluluğu ve bu poliçe teminat kapsamında olmak şartıyla Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası hadlerinin üzerinde kalan kısmını, poliçede yazılı hadlere kadar temin eder.

İşbu sigorta, sigorta ettirenin haksız taleplere karşı müdafaasını da temin eder.

Madde 2- Sigorta Türkiye sınırları içinde geçerlidir.

Ek Sözleşmeyle Teminat Kapsamına Alınabilecek Hal ve Teminat Dışında Kalan Haller

Madde 3- Manevi tazminat talepleri, ek sözleşme ile teminat kapsamı içine alınabilir. Bu taleplerin, Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (Trafik Sigortası) dışında kalması nedeni ile, bu teminat, bahsi geçen zorunlu sigortanın varlığına bağlı olmaksızın, bu sigorta limitlerinin içinde hüküm ifade eder.

Aşağıdaki haller sigorta teminatının dışındadır:

- a) Sigortalının kendisinin uğrayacağı zararlar,
- b) Aracı sevk ve idare edenin, aracı sevk ve idare ederken uğrayacağı zararlar dolayısıyla ileri sürülen talepler,

- c) İşletenin veya aracı sevkedenin eşinin, usul ve fûrunun (kendisi ile evlat edinme ilişkisi ile bağlı olanların) ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin uğrayacağı zararlar dolayısıyla ileri sürülen talepler,
- d) Araç sahibi ile işleteni arasındaki ilişkide araca gelen zararlar dolayısıyla ileri sürülen talepler,
- e) Poliçede gösterilen aracın ve bu araç ile taşınan malların (yolcu bagajı ve benzeri eşya teminat dahilindedir) veya çekilen şeylerin bozulması zarar ve ziyaa uğraması yüzünden ileri sürülen talepler,
- f) Çalınan veya gaspedilen aracın sebep olduğu ve Karayolları Trafik Kanunu'na göre işletenin sorumlu olmadığı zararlar ile aracın terör eylemlerinde kullanıldığını veya kullanılacağını bilerek binen yolcuların zarara uğramaları nedeniyle ileri sürülen talepler,
- g) Sürat yarışlarına iştirak ve yarış güzergahında yapılan antrenmanlar sırasında meydana gelebilecek zarar ve ziyan nedeniyle ileri sürülen talepler,
- h) Aracın gözetim, onarım, bakım, alım-satım, araçta değişiklik yapılması amacı ile veya benzeri bir amaçla faaliyette bulunan teşebbüslere bırakılmasından sonra aracın sebep olduğu zararlara ilişkin her türlü talepler,
- i) Patlayıcı ve parlayıcı maddeler taşınması (yedek akaryakıt hariç) sebebiyle meydana gelen zarar ve ziyanlardan dolayı ileri sürülen talepler.
- j) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda belirtilen terör eylemlerinde ve bu eylemlerden doğan sabotajda kullanılan araçların neden olduğu ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre işletenin sorumlu olmadığı zararlar ile aracın terör eylemlerinde kullanıldığını veya kullanılacağını bilerek binen kişilerin zarara uğramaları nedeniyle ileri sürecekleri talepler, aracı terör ve buna bağlı sabotaj eylemlerinde kullanan kişilerin talepleri.

Tazminatın Azaltılması veya Kaldırılması Sonucunu Doğuran Haller

Madde 4- Sigorta sözleşmesinden veya sigorta sözleşmesine ilişkin kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlülüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucunu doğuran haller zarar görene karşı ileri sürülemez.

Ödemede bulunan sigortacı, sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda sigortalıya rücu edebilir.

Sigortalıya başlıca şu nedenlerle rücu edilir:

- a) Sigortalının kasdi bir hareketi veya ağır kusuru yüzünden sebebiyet verilen zarar ve ziyanlara ilişkin talepler,
- b) Aracın, Karayolları Trafik Kanununa göre geçerli sürücü belgesi olmayan kimseler tarafından sevkedilmesi veya geçerli trafik belgesi olmadan kullanılması halinde sebebiyet verilen zarar ve ziyana ilişkin talepler,
- c) Aracın, alkollü içkilerin etkisi altında olup güvenli sürme yeteneklerini kaybetmiş olan veya uyuşturucu veya keyif verici maddeler almış kimseler tarafından sevk ve idare edilmesi halinde sebebiyet verilen zarar ve ziyana ilişkin talepler,
- d) Araçların yolcu taşınmaya mahsus olmayan yerlerinde yolcu taşınması veya yetkili makamlarca tespit edilen kapasite dışında fazla yolcu veya yük taşınması sebebiyle doğacak zarar ve ziyanlara ilişkin talepler.

Bunlardan başka, sigorta ettiren zarar vukuunda 10. maddede belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmez ve bunun sonucu zarar ve ziyan miktarında bir artış olursa, sigortacı zarar görene tazminatı ödemekle beraber, bu artış için sigorta ettirene rücu eder.

Sigortanın Başlangıcı ve Sonu:

Madde 5- Sigorta, poliçede başlama ve sona erme tarihleri olarak yazılı günlerde, aksi kararlaştırılmadıkça Türkiye saati ile öğleyin saat 12.00'de başlar ve öğleyin saat 12.00'de sona erer.

Sigorta Ettirenin Beyan Yükümlülüğü

Madde 6- Sigortacı bu sigortayı sigorta ettirenin aracın hakiki durumunu bildirmek üzere teklifnamede, teklifname yoksa poliçe ve eklerinde yazılı beyanına dayanarak kabul etmiştir.

Sigorta ettirenin beyanı hakikate aykırı veya eksik ise, sigortacının sözleşmeyi yapmamasını veya daha ağır şartlarla yapmasını gerektirecek hallerde:

- a) Sigorta ettirenin kasdı varsa, sigortacı durumu öğrendiği tarihten itibaren bir ay içinde sözleşmeden cayabilir ve riziko gerçekleşmiş ise zarar görenlere tazminatı ödemekle beraber, ödediği tazminat miktarı kadar sigorta ettirene rücu eder. Cayma halinde Sigortacı prime hak kazanır.
- b) Sigorta ettirenin kasdı bulunmaz ise, sigortacı durumu öğrendiği tarihten itibaren bir ay içinde sözleşmeyi fesheder veya prim farkını almak suretiyle akdi yürürlükte tutar.

Sigorta ettiren talep edilen prim farkını kabul etmediğini 15 gün içinde bildirdiği takdirde akit feshedilmiş olur. Sigortacı tarafından iadeli taahhütlü mektupla veya noter vasıtası ile yapılan feshin ihbarı sigortalının tebellüğü tarihini takip eden 5. iş günü saat 12.00'de hüküm ifade eder.

Feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi gün esaslı üzerinden hesap edilir ve fazlası geri verilir.

c) Cayma, feshin veya prim farkını talep etme hakkı, süresinde kullanılmadığı takdirde düşer.

d) Sigorta ettirenin kasdı bulunmadığı takdirde riziko:

1- Sigortacı durumu öğrenmeden önce veya,

2- Sigortacının feshin ihbarında bulunabileceği süre içinde veyahut,

3- Bu ihbarın hüküm ifade etmesi için geçecek süre içinde gerçekleşirse, sigortacı zarar görenlere ödediği tazminatın, tahakkuk eden prim ile tahakkuk ettirilmesi gereken prim arasındaki oran kadar kısmı dışında kalan miktarı için sigorta ettirene rücu eder.

Sigorta Süresi İçinde İhbar Yükümlülüğü ve Sonuçları

A- Kullanılış Tarzı Değişikliği:

Madde 7- Akinin yapılmasından sonra aracın teklifnamede, teklifname yoksa poliçe ve eklerinde beyan olunan kullanılış tarzı, sigortacının muvafakati olmadan değiştirildiği takdirde sigorta ettiren, bu değişikliği:

a) Kendisi tarafından veya açık veya zimni rızası ile bir başkası tarafından yapılmış ise derhal,

b) Açık veya zimni rızası olmadan başka bir şahıs tarafından yapılmış ise durumu öğrenir öğrenmez, ve her iki halde de en geç 8 gün içinde sigortacıya ihbarla yükümlüdür.

Sigortacı, değişikliği öğrendiği tarihten itibaren, bu değişiklik sözleşmeyi yapmamasını veya daha ağır şartlarla yapmasını gerektiriyorsa 8 gün içinde:

1- Sözleşmeyi fesheder veya,

2- Prim farkını talep etmek suretiyle sözleşmeyi yürürlükte tutar.

Sigorta ettiren, talep edilen prim farkını 8 gün içinde ödemediği takdirde sözleşme feshedilmiş olur.

Sigortacı tarafından iadeli taahhütlü mektupla veya noter vasıtası ile yapılan feshin ihbarı sigortalının tebellüğü tarihini takip eden 5. iş günü saat 12.00'de hüküm ifade eder.

Feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi, gün esaslı üzerinden hesap edilir ve fazlası geri verilir.

Süresinde kullanılmayan feshin veya prim farkını talep etme hakkı düşer.

Aracın teklifnamede, teklifname yoksa poliçe ve eklerinde beyan olunan kullanılış tarzının değişikliğini öğrenen sigortacı, sigorta primini tahsil etmek gibi sigorta sözleşmesinin aynen devamına razı olduğunu gösteren bir harekette bulunursa feshin veya prim farkını talep etme hakkı düşer.

Aracın kullanılış tarzındaki rizikoyu ağırlaştırıcı değişiklikleri sigorta ettiren ihbar süresi içerisinde kasden bildirmemişse sigortacı, ihbar süresinden sonra gerçekleşen hasarlara ait ödediği veya ödemekle yükümlü olacağı tazminat miktarı kadar sigorta ettirene rücu eder.

İhbar yükümlülüğüne riayetsizlik kasıtlı değilse sigortacı, ödenen tazminatın, tahakkuk eden prim ile tahakkuk ettirilmesi gereken prim arasındaki oran kadar kısmı dışında kalan miktarı için sigorta ettirene rücu eder.

Değişikliğin rizikoyu hafifletici mahiyette olduğu ve daha az prim tatbikini gerektirdiği anlaşılır ise, bu değişikliğin yapıldığı tarihten sözleşmenin sona ermesine kadar geçecek süre için gün esasına göre bulunacak prim farkı sigorta ettirene geri verilir.

B -İşletenin Değişmesi:

Madde 8- Aracın işleteni değiştirildiği takdirde, sigortacının peşin muvafakati alınmadıkça, hiçbir ihbara lüzum kalmaksızın sigorta sözleşmesi münfesh olur ve feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi gün esasına göre hesap edilir ve fazlası sigorta ettirene geri verilir.

Sigorta Priminin Ödenmesi, Sigortacının Sorumluluğunun Başlaması ve Sigorta Ettirenin Temerrüdü

Madde 9- Sigorta priminin tamamının, primin taksitle ödenmesi kararlaştırılmışsa peşinatın (ilk taksit) akit yapılır yapılmaz ve en geç poliçenin teslimi karşılığında ödenmesi gerekir. Aksi kararlaştırılmadıkça, prim veya peşinat ödenmediği takdirde poliçe teslim edilmiş olsa dahi sigortacının sorumluluğu başlamaz ve bu husus poliçenin ön yüzünde yazılır. Sigorta ettiren kimse, sigorta primini veya primin taksitle ödenmesi kararlaştırıldığı takdirde peşinatını, sigorta poliçesinin teslim edildiği günün bitimine kadar ödemediği takdirde temerrüde düşer ve prim borcunu temerrüde düştüğü tarihi takip eden 30 gün içinde dahi ödemediği takdirde sigorta sözleşmesi hiç bir ihtara gerek olmaksızın feshedilmiş olur. Prim ödenmemiş olmasına rağmen poliçenin teslimi ile sigortacının mesuliyetinin başlayacağına kararlaştırıldığı hallerde, bu bir aylık sürenin ilk 15 gününde sigortacının sorumluluğu devam eder.

Primin taksitle ödenmesi kararlaştırıldığı takdirde, taksitlerin kesin ödeme zamanı, miktarı ve vadesinde ödenmemesinin sonuçları poliçe üzerine yazılır veya poliçe ile birlikte yazılı olarak kendisine bildirilmiş olan prim taksitlerinin herhangi birini vade günü vadeleri poliçe üzerinde belirtilen ya da yazılı olarak kendisine bildirilmiş olan prim taksitlerinin herhangi birini vade günü bitimine kadar ödemediği takdirde temerrüde düşer. Sigorta ettiren, prim borcunu temerrüde düştüğü tarihi takip eden 15 gün içinde ödemediği takdirde sigorta teminatı durur. Rizikonun gerçekleşmemesi kaydıyla, teminatın durduğu süre içinde prim borcunun ödenmesi halinde teminat durduğu yerden devam eder. Sigorta teminatının durduğu tarihten itibaren 15 gün içerisinde prim borcunun ödenmemesi halinde, sigorta sözleşmesi hiç bir ihtara gerek olmaksızın feshedilmiş olur.

Poliçenin ön yüzüne yazılması kaydıyla, rizikonun gerçekleşmesiyle henüz vadesi gelmemiş prim taksitlerinin sigortacının ödemekle yükümlü olduğu tazminat miktarını aşmayan kısmı, muaccel hale gelir .

Bu madde uyarınca sigorta sözleşmesinin feshedilmiş sayıldığı hallerde, sigortacının sorumluluğunun devam ettiği süreye tekabül eden prim gün esaslı üzerinden hesap edilerek fazlası sigorta ettirene iade edilir.

Zarar Vukuunda Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri

Madde 10- Sigorta ettiren, zarar vukuunda aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdür.

- a) İşbu sözleşmeye göre, sigorta ettirenin sorumluluğunu gerektirecek her olayı öğrendiği andan başlayarak beş gün içinde sigortacıya bildirmek,
- b) Sigortalı değilmişcesine gerekli kurtarma ve korunma tedbirlerini almak ve bu maksatla sigortacı tarafından verilecek talimata uymak,
- c) Sigortacının talebi üzerine, olayın sebebi ile hangi hal ve şartlar altında vukua geldiğini ve neticelerini tespitte yararlı ve sigorta ettiren için sağlanması mümkün gerekli bilgi ve belgeleri gecikmeksizin vermek -ezcümle, olayın hangi gün ve saatte ve nerede vaki olduğunu ve hadise anında aracı kullananın isim ve adresi- ve rücu hakkının kullanılmasına yararlı sigorta ettiren tarafından sağlanması mümkün bilgi ve belgeleri temin ve muhafaza etmek,
- d) Zararın sebebi ile hangi hal ve şartlar altında vukua geldiğini tespit ve sorumluluğun tayini için yapılacak tahkikatta ve delillerin toplanmasında sigortacıya elinden gelen yardımda bulunmak,
- e) Zarardan dolayı, sigorta ettiren dava yolu ile veya sair suretle bir tazminat talebi karşısında kalır veya aleyhine cezai takibata geçilirse, keyfiyetten sigortacıyı derhal haberdar etmek ve zarar ziyan talebine ve cezai takibata müteallik olarak almış olduğu ihbarname, davetiye gibi bilcümle tebliğnameleri derhal sigortacıya tevdi etmek.
- f) Dava açılması halinde sigorta poliçesinde kayıtlı limitlere kadar davanın takip ve idaresi için sigortacının göstereceği avukata lazım gelen vekâletnameyi vermek,
- g) Tazminat yükümlülüğü ve miktarı ile rücu haklarının tespiti için sigortacının yetkili kıldığı temsilcilerinin zarar ve ziyanlarla ilgili belgeler üzerinde yapacakları araştırma ve incelemelere müsaade etmek,
- h) Sigorta konusu ile ilgili başkaca sigorta sözleşmeleri varsa bunları sigortacıya bildirmek.

Zarar ve Ziyanın Tespiti

Madde 11- Sigortacı, sigorta ettirenin muvafakatini almak şartıyla zarar ve ziyan talebinde bulunan üçüncü şahısla doğrudan doğruya temasa geçerek anlaşma hakkını haizdir.

Sigortacının yazılı muvafakati olmadıkça, sigorta ettiren sorumluluğunu, zarar ve ziyan talebini kısmen veya tamamen kabule mezuun olmadığı gibi, zarar görenlere herhangi bir tazminat tediyesinde de bulunamaz.

Karayollar Trafik Kanunu Mali Sorumluluk Sigortası limitlerini aşan dava masrafları sigortacıya aittir. Şu kadar ki hükümlenen tazminat sigorta bedelini geçerse sigortacı bu masrafları sigorta bedelinin tazminata oranı dahilinde öder.

Hasar halinde, hasar gören parça, onarımı mümkün değilse veya eşdeğeri parça ile değiştirilme imkanı yok ise yenisi ile değiştirilir. Bu durumda taşıtta bir kıymet artışı meydana gelse dahi bu fark tazminat miktarından indirilmez.

Sigortalı veya aracı kullanan kimseler aleyhine ceza takibatına geçilmesi halinde sanığın muvafakati ile sigortacı da savunmaya iştirak edebilir. Bu takdirde sigortacı yalnız seçtiği avukatın masraflarını öder.

Cezai takibattan doğan diğer bilumum masraflarla muhtemel para cezaları sigorta teminatı dışında kalır.

Zarar ve Tazminatın Sonuçları

Madde 12- Sigortacı ödediği tazminat miktarınca hukuken sigorta ettiren yerine geçer. Sigorta ettiren sigortacının ikame edebileceği davaya yararlı ve elde edilmesi mümkün belge ve bilgileri vermeye mecburdur.

Kısmi hasarlarda, taraflar sigorta sözleşmesini feshetme hakkına sahiptir. Taraflar fesih hakkını ancak tazminat ödenmeden önce kullanabilir.

Sigortacı, fesih hakkını kullandığı takdirde bu fesih, ihbarın postaya veya notere verildiği tarihten itibaren 15 gün sonra öğleyin saat 12.00'de hüküm ifade eder ve feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi, gün esasından hesap edilir ve fazlası geri verilir.

Sigorta ettiren, fesih hakkını kullandığı takdirde bu fesih, ihbarın postaya veya notere verildiği tarihi takip eden gün öğleyin saat 12.00'de hüküm ifade eder ve işlememiş sigorta süresine ait prim geri verilmez.

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Vergi, Resim ve Harçlar

Madde 13- Sigorta sözleşmesine, bedeline veya primine ilişkin olarak Kanunlara göre sigorta ettirene yüklenmiş veya yüklenecek vergi, resim ve harçlar sigorta ettirenden alınır.

Tebliğ ve İhbarlar

Madde 14- Sigorta ettirenin ihbar ve tebliğleri sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye, noter aracılığıyla veya taahhütlü mektupla yapılır.

Sigorta şirketinin ihbar ve tebliğleri de sigorta ettirenin poliçede gösterilen adresine, bu adresin değişmiş olması halinde sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye bildirilen son adresine aynı suretle yapılır.

Taraflara imza karşılığı olarak elden verilen mektup veya telgrafla yapılan ihbar ve tebliğler de taahhütlü mektup hükmündedir.

Ticari ve Mesleki Sırların Saklı Tutulması

Madde 15- Sigortacı, sigorta ettirene ait öğreneceği ticari ve mesleki sırların saklı tutulmamasından doğacak zararlardan sorumludur.

Yetkili Mahkeme

Madde 16- Sigortacı ile sigortalı arasındaki ihtilaflarda yetkili mahkeme sigortalının ikametgahının veya sigortacının merkezinin veya poliçeyi imza eden acentenin bulunduğu yer mahkemesidir.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuk sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi, kazanın vuku bulunduğu yer mahkemesinde de açılabilir.

Zamanaşımı

Madde 17- Motorlu araç kazalarından doğan zararların tazminine ilişkin talepler, zarar görenin, zarar ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yıl ve herhalde, kaza gününden başlayarak on yıl içinde zamanaşımına uğrar.

Dava, cezayı gerektiren bir fiilden doğar ve ceza kanunu bu fiil için daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörmüş bulunursa, bu süre tazminat talepleri için de geçerlidir.

Zamanaşımı, tazminat yükümlüsüne karşı kesilirse, sigortacıya karşı da kesilmiş olur. Sigortacı bakımından kesilen zamanaşımı, tazminat yükümlüsü bakımından da kesilmiş sayılır.

Motorlu araç kazalarında tazminat yükümlülerinin birbirlerine karşı rücu hakları, kendi yükümlülüklerini tam olarak yerine getirdikleri ve rücu edilecek kimseyi öğrendikleri günden başlayarak iki yılda zamanaşımına uğrar. Diğer hususlarda, genel hükümler uygulanır.

Özel Şartlar

Madde 18- Bu Genel Şartlara ve varsa bunlara ilişkin klozlara aykırı düşmeyen özel şartlar konulabilir.

Son Düzenleme Tarihi: 12 Nisan 2005

ÜÇÜNCÜ ŞAHISLARA KARŞI MALİ MESULİYET SİGORTASI GENEL ŞARTLARI

Yürürlük Tarihi: 6 Nisan 1959

Sigortanın Mevzuu ve Şumulü:

Madde 1- İşbu poliçe sigortalıyı, sigortanın mer'iyet müddeti esnasında vukua gelecek bir hadise neticesinde,

- a) Üçüncü şahısların ölmesi, yaralanması veya sıhhatinin muhtel olması,
- b) Üçüncü şahıslara ait mallarda ziya ve hasar (maddi zarar ve ziyanlar) husule gelmesi sebebiyle, poliçede gösterilen sıfat, faaliyet ve hukuki münasebetlerinden dolayı, kendisine karşı, üçüncü şahıslar tarafından ileri sürülecek zarar ve ziyan taleplerinin neticelerine karşı, Türkiye Cumhuriyetinin hukuki mes'uliyete müteallik mevzuatı hükümleri dairesinde ve işbu poliçede tesbit olunan meblağlara kadar temin eder.

İşbu poliçe, sigortalıyı haklı taleplere karşı olduğu gibi yersiz ve aşırı taleplere karşı da korur.

Madde 2- Sigortalının bir hükmi şahıs olması halinde sigorta, sigortalıya ait organların mükellef buldukları vazifeleri ifa dolayısıyla üçüncü şahıslara iras edecekleri zarar ve ziyandan doğan mali mes'uliyete de şamildir.

Madde 3- A) Sigorta, aşağıda sayılan zarar ve ziyanlara taalluk eden talepleri temin etmez:

- 1) Kasten ika olunan veya bilerek sebebiyet verilen zarar ve ziyan talepleri.
- 2) Bir mukavelenin ifasına veyahut hususi bir anlaşmaya dayanıp, sigortalının kanuni mes'uliyet ölçüsünü aşan mutalebeler.
- 3) Sigortalıya bir hizmet veya vekalet münasebeti ile bağlı kimseler ve sigortalının aile efradı tarafından vaki olan talepler.

Bu madde bakımından aile efradı sayılan kimseler şunlardır:

Sigortalının eşi, usul ve fūruu (Sigortalının edindiği evlatlar ile sigortalıyı evlat edinenler dahil); Sigortalının kendisiyle birlikte oturmaları halinde kardeşleri, damatları, gelinleri ve kendisi tarafından bakılan sair akrabaları, sigortalının eşinin usul ve fūruu ile kardeşleri.

Sigortalı bir şirket ise, bu şirketin gayri mahdut mes'uliyetli şerikleri ile bunların yukarıdaki fıkra mucibince aile efradı tarafından vuku bulan talepler de sigorta teminatı dışındadır.

- 4) Motorlu nakil vasıtalarıyla römorkların, motorlu bisikletlerin ve her nev'i hava nakil vasıtalarının kondüktörleri, ziyetleri (detenteur) veya sahiplerine karşı ileri sürülen mutalebeler.
- 5) Otomobil, motosiklet, bisiklet, bobsleigh, deniz motoru, at, boks ve güreş, yarış ve müsabakalarına, antrenmanlar dahil iştiraktan doğan talepler.
- 6) Harp, ihtilal, isyan, ayaklanma, iğtişaş, grev ve bunların tenkilinden ve el koyma hallerinden doğan zarar ve ziyanlara taalluk eden talepler.
- 7) Zelzele, seylap, su basması, çığ, heyelan, yanardağ indifai, infilak, yangın, duman, sis, buhar, su; çürüme veya tedrici surette rutubet alma yüzünden vukua gelen zarar ve ziyanlardan mütevellit talepler.
- 8) a- Üçüncü şahıslara ait olup, iare, icar veya tevdi sebepleriyle veyahut muhafaza, nakil, tamir edilmek veya işlenmek üzere veya diğer herhangi bir maksatla sigortalının, aile efradının veya müstahdemlerinin ellerinde veya nezaretleri altında bulunan malların uğrayacağı zarar ve ziyandan doğan talepler.
b- Sigortalı veya müstahdemleri veyahut sigortalı hesabına hareket eden kimseler tarafından imal veya teslim edilen veya işlenen şeylerde veya bu şeylerle fonksiyonel rabitası olan teknik cihaz veya tesislerde, işin veya teslimatın kusurlu ve ayıplı olması dolayısıyla husule gelen zarar ve ziyandan doğan talepler.
c- Aynı kimselerin çalıştıkları bina ve araziye ika ettikleri zarar ve ziyandan doğan talepler.

B) Hilafına anlaşma yoksa aşağıdaki hususlar da sigortanın teminatı dışındadır:

- 1) Sigortalı, gayrimenkul sahibi yahut bir müteşebbis veya iş sahibi sıfatile temin edilmişse, poliçede yazılı gayrimenkullerde bulunan yahut teşebbüsün icrasında kullanılan asansör veya monte-charge'ların üçüncü şahıslara iras edecekleri zarar ve ziyandan doğan mali mes'uliyet.
- 2) Yolcular tarafından getirilen eşya ve hayvanlar ile tevdi olunan nakil vasıtaları hakkında Borçlar Kanununun 478, 479 ve 480'nci maddeleri gereğince otelcilere teveccüh edecek mali mes'uliyet. Bu hüküm garajcılara emanet edilen nakil vasıtalarına da şamildir.

Sigortalının Beyan Mükellefiyeti:

Madde 4- (A) Akit sırasında: Sigortacı işbu sigortayı rizikonun hakiki durumunu bildirmek üzere sigorta ettirenin hususi şartlar içine dercettirdiği beyanına dayanarak kabul etmiştir.

Binaenaleyh, rizikonun hususi şartlar içindeki tarifi, sigorta ettiren tarafından dercettirilmesi lazım gelen (ve alınmışsa teklifnamede mevcut) hususları hakikate aykırı veya eksik cevaplandırmış yahut cevapsız bırakmış olduğu takdirde:

a) Sigorta ettirenin kasdı veya ağır kusuru halinde sigortacı mes'uliyetten kurtulur.

b) Sigorta ettirenin kasdı veya ağır kusuru olmayan hallerde, sigortacı rizikonun ağırlığı ile mütenasip prim farkını almak suretile sigorta poliçesini yürürlükte tutmak veya feshetmek şıklarından birini seçer. Fesih şikkını seçtiği takdirde keyfiyeti, ittıl tarihinden itibaren bir ay içinde sigortalıya ihbar eder; Sigorta, fesih ihbarının sigortalıya tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün sonra öğleyin saat 12.00'de sona erer ve işlemeyen sigorta müddetine ait prim iade olunur.

(B) Akitten sonra: Sigortalı, (A) fıkrasında zikredilen hususlarda akitten sonra vukua gelecek her türlü değişikliği kendisi tarafından yapılmışsa 8 gün içinde; değişiklikler kendi iradesi dışında vuku bulmuşsa, keyfiyete muttali olur olmaz sigortacıya ihbarla mükelleftir.

Değişiklikler rizikoyu ağırlaştırıcı mahiyette ise, sigortacı dilerse:

a) Rizikonun ağırlaşmasını karşılayacak munzam bir prim almak suretiyle sigortanın devamını kabul eder, veya,

b) Keyfiyetten haberdar olduğu tarihten itibaren 8 gün içinde mukaveleyi fesheder. Bu takdirde sigorta fesih ihbarının tebliğinden itibaren 15 gün sonra öğleyin saat 12.00'de sona erer.

Değişiklikler rizikoyu hafifletici mahiyette olur ve primin indirilmesini icap ettirir ise, bu yeni vaziyetin husulünden itibaren prim farkı sigortalıya geri verilir.

Müddetinde kullanılmayan fesih hakları sakıt olur. Munzam prim ödenmesinde uyuşulamaz ise, fesih hakkını sigortalı da kullanabilir. Bu takdirde mukavele fesih ihbar ile hükümden sakıt olur ve sigorta müddetinin işlemeyecek olan kısmına ait prim iade olunur.

Hakikate aykırı beyan veya rizikoyu ağırlaştırıcı mahiyetteki değişikliklerin bildirilmemesi hali hasarın vukuundan sonra öğrenilirse, kastın veya ağır kusurun mevcudiyeti halinde tazminat ödenmez; diğer hallerde tahakkuk ettirilen primle tahakkuk ettirilmesi gereken prim arasındaki nisbet dairesinde tazminattan indirme yapılır.

Madde 5- Sigortalı, poliçede musarrah bir şeyin veya teşebbüsün münhasıran maliki sıfat ile temin edilmiş olur da, bu şey veya teşebbüs malikini değiştirir ise, sigorta mukavelesinden doğan hak ve borçlar yeni malike intikal eder; meğer ki, yeni malikin sigortaya ittilaından itibaren 15 gün içinde sigortanın kendisine intikalini kabul etmediğini sigortacıya yazı ile bildirmiş ola.

Sigortacı el değiştirme ittilaından itibaren 15 gün içinde mukaveleyi feshetmek hakkını haizdir. Sigortacının mes'uliyeti, fesih ihbarının postaya verildiği tarihten itibaren 1 ay sonra öğleyin saat 12.00'de sona erer ve işlemeyen günlere ait prim yeni malike iade olunur.

Sigortalı sigortayı muhtelif sıfatlar ile akdetmiş ve ilerde sigortanın mevzuu bu sıfatlardan biri veya bir kaç için zail olmuş bulunur ise, prim devam eden rizikolara göre ayarlanır.

Sigorta Priminin Ödenmesi, Sigortacının Sorumluluğunun Başlaması ve Sigorta Ettirenin Temerrüdü

Madde 6- Sigorta priminin tamamının, primin taksitle ödenmesi kararlaştırılmışsa peşinatın (ilk taksit) akit yapılır yapılmaz ve en geç poliçenin teslimi karşılığında ödenmesi gerekir. Aksi kararlaştırılmadıkça, prim veya peşinat ödenmediği takdirde poliçe teslim edilmiş olsa dahi sigortacının sorumluluğu başlamaz ve bu husus poliçenin ön yüzüne yazılır. Sigorta ettiren kimse, sigorta primini veya primin taksitle ödenmesi kararlaştırıldığı takdirde peşinatını, sigorta poliçesinin teslim edildiği günün bitimine kadar ödemediği takdirde temerrüde düşer ve prim borcunu temerrüde düştüğü tarihi takip eden 30 gün içinde dahi ödemediği takdirde sigorta sözleşmesi hiç bir ihtara gerek olmaksızın feshedilmiş olur. Prim ödenmemiş olmasına rağmen poliçenin teslimi ile sigortacının mesuliyetinin başlayacağını kararlaştırıldığı hallerde, bu bir aylık sürenin ilk 15 gününde sigortacının sorumluluğu devam eder.

Primin taksitle ödenmesi kararlaştırıldığı takdirde, taksitlerin kesin ödeme zamanı, miktarı ve vadesinde ödenmemesinin sonuçları poliçe üzerine yazılır veya poliçe ile birlikte yazılı olarak sigorta ettirene bildirilir. Sigorta ettiren kimse, kesin vadeleri poliçe üzerinde belirtilen ya da yazılı olarak kendisine bildirilmiş olan prim taksitlerinin herhangi birini vade günü bitimine kadar ödemediği takdirde temerrüde düşer. Sigorta ettiren, prim borcunu temerrüde düştüğü tarihi takip eden 15 gün içinde ödemediği takdirde sigorta teminatı durur. Rizikonun gerçekleşmemesi kaydıyla, teminatın durduğu süre içinde prim borcunun ödenmesi halinde teminat durduğu yerden devam eder. Sigorta teminatının durduğu tarihten

İtibaren 15 gün içerisinde prim borcunun ödenmemesi halinde, sigorta sözleşmesi hiç bir ihtara gerek olmaksızın feshedilmiş olur.

Polisenin ön yüzüne yazılması kaydıyla, rizikonun gerçekleşmesiyle henüz vadesi gelmemiş prim taksitlerinin sigortacının ödemekle yükümlü olduğu tazminat miktarını aşmayan kısmı, muaccel hale gelir .

Bu madde uyarınca sigorta sözleşmesinin feshedilmiş sayıldığı hallerde, sigortacının sorumluluğunun devam ettiği süreye tekabül eden prim gün esaslı üzerinden hesap edilerek fazlası sigorta ettirene iade edilir.

Hasar Halinde Tarafların Durumu:

Madde 7- İşbu mukavelemeye göre, sigortalının mali mes'uliyetini mucip olabilecek bir vakanın hudusunda, sigortalı ittıla tarihinden itibaren beş gün içinde sigortacıyı yazılı ile haberdar etmekle mükelleftir.

Bu ihbarın kazanın nerede, hangi tarih ve saatte, ne gibi sebeplerle ve hangi hal ve şartlar altında vukua geldiğine ve kazada ölen ve yaralananlara, zarar gören mallar ile bunların sahiplerine ve zamanın vüs'atine dair tafsilatlı ve doğru malumatı ihtiva etmesi iktiza eder.

Madde 8- Zarardan dolayı sigortalının dava yolu ile veya sair suretle bir tazminat talebi karşısında kalması veya aleyhine cezai takibata geçilmesi halinde, zarar ve ziyan talebine müteallik davetiye, ihbarname, ihtarname, adli tebligat, dava arzuhali, mektup ve diğer bilcümle vesikaların istenmesi beklenmeksizin ve derhal sigortacıya tevdi mecburidir .Sigortacının, gecikmenin avakibini belirtmek suretile sigortalıdan yazılı ile isteyeceği malumat ve vesaikin sigortacıya en geç 8 gün içinde gönderilmesi muktezidir.

Sigortalı, zarar ve ziyan talebinin tetkiki ve haklarının müdafaası hususunda sigortacıya elinden gelen yardımda bulunmaya mecburdur. Sigortacı tarafından sarahaten müsaade edilmedikçe, sigortalı, zarar ve ziyan talebini tamamen veya kısmen kabul edemeyeceği gibi, buna ait herhangi bir tazminat tediyesinde de bulunamaz.

Madde 9- Sigortacı, zarar ve ziyan talebinde bulunan üçüncü şahısla doğrudan doğruya temasa geçerek anlaşma hakkını haizdir.

Dava açılması halinde, sigortacı, sigortalı namına davayı takip eder. Sigortalı, sigortacının göstereceği avukata bu hususta lazım gelen her türlü selahiyeti vermek mecburiyetindedir. Davaya ait masraflar sigortacı tarafından ödenir. Şu kadar ki, bu masraflarla zarar görene verilmesi lazım gelen tazminat yekunu sigorta poliçesinde tesbit edilmiş bulunan azami meblağı tecavüz edemez.

Sigortalı veya ef'alinden mes'ul olduğu kimseler aleyhine ceza takibatına geçilmesi halinde, sigortacı müdafaayı sarahaten deruhte etmiş ise, avukat ücretini (bilumum sair masraflar ile muhtemel para cezaları hariç) öder.

Madde 10- Sigortalı, hasar vukuunda kendisine terettüp eden vecibelere riayet etmezse, sigortacı, tazmin mükellefiyetinden kurtulur; meğer ki, sigortalı bu vecibelere riayetsizliğin kendi kusuru yüzünden ileri gelmemiş bulunduğunu ispat eder.

Madde 11- Kısmi hasarlarda taraflar sigorta sözleşmesini feshetme hakkına sahiptir. Taraflar fesih hakkını ancak tazminat ödenmeden önce kullanabilir.

Poliçeyi sigortacı feshettiği takdirde, bu husustaki ihbarın sigortalıya vusulü gününden itibaren 15 gün sonra öğleyin saat 12.00'de sigorta sona erer ve işlememiş günlerin primleri sigortalıya iade edilir.

Poliçeyi sigortalı feshettiği takdirde, fesih ihbarile poliçe münfesh olmakla beraber, sigortacının cari sigorta devresinin işlemeyecek günlerine ait primlerdeki hakkı mahfuz kalır.

Birden çok sigorta devresinin primleri peşinen ödenmiş olduğu hallerde, sigortacı işlemeyecek devrelere isabet eden primleri iade eder.

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 12- Sigortacıya Yapılacak İhbarlar

Sigortalı tarafından işbu poliçe gereğince sigortacıya yapılacak bilcümle ihbarların muteber olabilmesi için, bunların sigorta şirketinin merkezine veya poliçeyi imza etmiş bulunan acenteye yapılması lazımdır.

Madde 13- Kanuni İkametgah

Sigortanın aktinde, sigorta ettiren tarafından beyan edilen kanuni ikametgah mukaveleye dercedilir. Sigortalı, ikametgahını değiştirdiği takdirde, bunu derhal taahhütlü mektupla sigortacıya bildirmeye mecburdur. Aksi halde, sigortacı tarafından yapılacak tebligatın sigortalıya ulaşmamış olmasından doğacak bütün neticelerden sigortalı mes'uldür.

Madde 14- Selahiyetli Mahkeme

Selahiyetli mahkeme, sigortalının kanuni ikametgahının veya sigortacının merkezinin veya poliçeyi tanzim eden acentenin bulunduğu yer mahkemesidir.

Madde 15- Müruru Zaman

Sigorta mukavelesinden doğan bütün mütalebeler iki yılda müruru zamana uğrar.

Son Düzenleme Tarihi:11 Mayıs 2002

İŞVEREN SORUMLULUK SİĞORTASI GENEL ŞARTLARI

Yürürlük Tarihi: 27 Nisan 1983

Sigortanın Teminatının Kapsamı

Madde 1- Bu poliçe, işyerinde meydana gelebilecek iş kazaları sonucunda işverene terettüp edecek hukuki sorumluluk nedeniyle işverene bir hizmet akdi ile bağlı ve Sosyal Sigortalar Kanununa tabi işçiler veya bunların hak sahipleri tarafından işverenden talep edilecek ve Sosyal Sigortalar Kurumu'nun sağladığı yardımların üstündeki ve dışındaki tazminat talepleri ile yine aynı Kurum tarafından işverene karşı iş kazalarından dolayı ikame edilecek rücu davaları sonunda ödenecek tazminat miktarlarını, poliçede yazılı meblağlara kadar temin eder.

Sigortacı ayrıca bu sigorta ile ilgili olarak bir dava açılması halinde hükmolunan mahkeme masrafları ile avukatlık ücretlerini ödemekle yükümlüdür. şu kadar ki, hükmolunan tazminat sigorta bedelini geçerse sigortacı, avukatlık ücreti dahil dava masraflarına, ancak sigorta bedeli nisbetinde iştirak eder.

Aksine Sözleşme Yoksa Teminat Dışında Kalan Haller

Madde 2- Aksine sözleşme yoksa aşağıdaki haller sigorta teminatının dışındadır:

A- 1) İşçilerin, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak getirilip götürülmeleri sırasında,

2) İşçilerin, işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda, meydana gelen iş kazaları,

B- Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışında meydana gelen iş kazaları.

C- Meslek hastalıkları sonucunda vaki olacak tazminat talepleri

D- Manevi tazminat talepler

Teminat Dışında Kalan Haller

Madde 3- Aşağıdaki haller sigorta teminatının dışındadır:

a) Kasden ika olunan veya bilerek sebebiyet verilen olaylar sonucu doğacak zarar ve ziyan talepleri,

b) Bir mukavelenin ifasına veyahut hususi bir anlaşmaya dayanıp, sigortalının kanuni sorumluluk ölçüsünü aşan talepler,

c) Harp, her türlü harp olayları, istila, yabancı düşman hareketleri, çarpışma (harp ilan edilmiş olsun, olmasın) iç harp, ihtilal, isyan, ayaklanma ve bunların gerektirdiği inzibati ve askeri hareketler sebebiyle meydana gelen bütün ziya ve hasarlar,

d) İşverenin iştiğal konusu dışında kalmak şartı ile, herhangi bir nükleer yakıttan veya nükleer yakıtın yanması sonucu

nükleer artıklardan veya bunlara atfedilen sebeplerden husule gelen iyonlayıcı radyasyonların veya radyoaktivite bulaşmalarının ve işverenin iştiğal konusu içinde olsun veya olmasın bunların getirdiği askeri ve inzibati tedbirlerin sebep olduğu bütün ziya ve hasarlar bu bentte geçen yanma deyimini kendi kendini idame ettiren herhangi bir nükleer ayrışım "fission" olayını kapsayacaktır.

e) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda belirtilen terör eylemleri ve bu eylemlerden doğan sabotaj ile bunları önlemek ve etkilerini azaltmak amacıyla yetkili organlar tarafından yapılan müdahaleler sonucunda meydana gelen zararlar.

Sigortanın Başlangıcı ve Sonu

Madde 4- Sigorta, poliçede başlama ve sona erme tarihleri olarak yazılan günlerde, aksi kararlaştırılmadıkça Türkiye saati ile öğleyin saat 12.00'de başlar ve öğleyin saat 12.00'de sona erer.

Sigorta Ettirenin Beyan Yükümlülüğü

Madde 5- Sigortacı bu sigortayı sigorta ettirenin rizikonun hakiki durumunu bildirmek üzere teklifnamede, teklifname yoksa poliçe ve eklerinde yazılı beyanına dayanarak kabul etmiştir.

Sigorta ettirenin beyanı hakikate aykırı veya eksik ise, sigortacının sözleşmeyi yapmamasını veya daha ağır şartlarla yapmasını gerektirecek hallerde:

a) Sigorta ettirenin kasdı varsa, sigortacı durumu öğrendiği tarihten itibaren bir ay içinde sözleşmeden cayabilir ve riziko gerçekleşmiş ise sigorta ettirene tazminatı ödemez. Cayma halinde Sigortacı prime hak kazanır.

b) Sigorta ettirenin kasdı bulunmaz ise, sigortacı durumu öğrendiği tarihten itibaren bir ay içinde sözleşmeyi fesheder veya prim farkını almak suretiyle akdi yürürlükte tutar.

Sigorta ettiren talep edilen prim farkını kabul etmediğini 15 gün içinde bildirdiği takdirde akit feshedilmiş olur.

Sigortacı tarafından iadeli taahhütlü mektupla veya noter vasıtası ile yapılan feshih ihbarı sigortalının tebellüğ tarihini takip eden 5. iş günü saat 12.00'de hüküm ifade eder.

Feshih hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi gün esaslı üzerinden hesap edilir ve fazlası geri verilir.

c) Cayma, feshih veya prim farkını talep etme hakkı, süresinde kullanılmadığı takdirde düşer.

d) Sigorta ettirenin kasdı bulunmadığı takdirde riziko:

1- Sigortacı durumu öğrenmeden önce veya,

2- Sigortacının feshih ihbarında bulunabileceği süre içinde veyahut,

3- Bu ihbarın hüküm ifade etmesi için geçecek süre içinde gerçekleşirse, sigortacı tahakkuk ettirilen prim ile tahakkuk ettirilmesi gereken prim arasındaki nisbet dairesinde tazminattan indirim yapar.

Sigorta Süresi İçinde İhbar Yükümlülüğü ve Sonuçları

Madde 6- Akdin yapılmasından sonra rizikonun teklifnamede, teklifname yoksa poliçe ve eklerinde beyan olunan konusu ve mahiyeti sigortacının muvafakati olmadan değiştirildiği takdirde sigorta ettiren, bu değişikliği:

a) Kendisi tarafından veya açık veya zımni rızası ile bir başkası tarafından yapılmış ise derhal,

b) Açık veya zımni rızası olmadan başka bir şahıs tarafından yapılmış ise durumu öğrenir öğrenmez,

ve her iki halde de en geç 8 gün içinde sigortacıya ihbarla yükümlüdür. Sigortacı, değişikliği öğrendiği tarihten itibaren, bu değişiklik sözleşmeyi yapmamasını veya daha ağır şartlarla yapmasını gerektiriyorsa 8 gün içinde:

1- Sözleşmeyi fesheder veya,

2- Prim farkını talep etmek suretiyle sözleşmeyi yürürlükte tutar.

Sigorta ettiren, talep edilen prim farkını kabul etmediğini 8 gün içinde bildirdiği takdirde, akit feshedilmiş olur.

Sigortacı tarafından iadeli taahhütlü mektupla veya noter vasıtası ile yapılan feshih ihbarı sigortalının tebellüğ tarihini takip eden 5. iş günü saat 12.00'de hüküm ifade eder.

Feshih hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi, gün esaslı üzerinden hesap edilir ve fazlası geri verilir.

Süresinde kullanılmayan feshih veya prim farkını talep etme hakkı düşer.

Rizikonun teklifnamede, teklifname yoksa poliçe ve eklerinde beyan olunan konusu ve mahiyetinin değiştiğini öğrenen sigortacı, sigorta primini tahsil etmek gibi sigorta sözleşmesinin aynen devamına razı olduğunu gösteren bir harekette bulunursa feshih veya prim farkını talep etme hakkı düşer.

Rizikoyu ağırlaştırıcı değişiklikleri sigorta ettiren ihbar süresi içerisinde kasden bildirmemişse, ihbar süresinden sonra gerçekleşen zararlara ait tazminat hakkı düşer; ihbar yükümlülüğüne riayetsizlik kasıtlı değilse alınan primle alınması gereken prim arasındaki orantıya göre tazminattan indirim yapılır. Değişikliğin rizikoyu hafifletici mahiyette olduğu ve daha az prim tabikini gerektirdiği anlaşılır ise, bu değişikliğin yapıldığı tarihten sözleşmenin sona ermesine kadar geçecek süre için gün esasına göre bulunacak prim farkı sigorta ettirene geri verilir.

Sigorta Priminin Ödenmesi, Sigortacının Sorumluluğunun Başlaması ve Sigorta Ettirenin Temerrüdü

Madde 7- Sigorta priminin tamamının, primin taksitle ödenmesi kararlaştırılmışsa peşinatın (ilk taksit) akit yapılır yapılmaz ve en geç poliçenin teslimi karşılığında ödenmesi gerekir. Aksi kararlaştırılmadıkça, prim veya peşinat ödenmediği takdirde poliçe teslim edilmiş olsa dahi sigortacının sorumluluğu başlamaz ve bu husus poliçenin ön yüzüne yazılır. Sigorta ettiren kimse, sigorta primini veya primin taksitle ödenmesi kararlaştırıldığı takdirde peşinatını, sigorta poliçesinin teslim edildiği günün bitimine kadar ödemediği takdirde temerrüde düşer ve prim borcunu temerrüde düştüğü tarihi takip eden 30 gün içinde dahi ödemediği takdirde sigorta sözleşmesi hiç bir ihtara gerek olmaksızın feshedilmiş olur. Prim ödenmemiş olmasına rağmen poliçenin teslimi ile sigortacının mesuliyetinin başlayacağını kararlaştırıldığı hallerde, bu bir aylık sürenin ilk 15 gününde sigortacının sorumluluğu devam eder.

Primin taksitle ödenmesi kararlaştırıldığı takdirde, taksitlerin kesin ödeme zamanı, miktarı ve vadesinde ödenmemesinin sonuçları poliçe üzerine yazılır veya poliçe ile birlikte yazılı olarak sigorta ettirene bildirilir. Sigorta ettiren kimse, kesin vadeleri poliçe üzerinde belirtilen ya da yazılı olarak kendisine bildirilmiş olan prim taksitlerinin herhangi birini vade günü bitimine kadar ödemediği takdirde temerrüde düşer. Sigorta ettiren, prim borcunu temerrüde düştüğü tarihi takip eden 15 gün içinde ödemediği takdirde sigorta teminatı durur. Rizikonun gerçekleşmemesi kaydıyla, teminatın durduğu süre içinde prim borcunun ödenmesi halinde teminat durduğu yerden devam eder. Sigorta teminatının durduğu tarihten itibaren 15 gün içerisinde prim borcunun ödenmemesi halinde, sigorta sözleşmesi hiç bir ihtara gerek olmaksızın feshedilmiş olur.

Poliçenin ön yüzüne yazılması kaydıyla, rizikonun gerçekleşmesiyle henüz vadesi gelmemiş prim taksitlerinin sigortacının ödemekle yükümlü olduğu tazminat miktarını aşmayan kısmı, muaccel hale gelir .

Bu madde uyarınca sigorta sözleşmesinin feshedilmiş sayıldığı hallerde, sigortacının sorumluluğunun devam ettiği süreye tekabül eden prim gün esaslı üzerinden hesap edilerek fazlası sigorta ettirene iade edilir.

Zarar Vukuunda Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri

Madde 8- Sigorta ettiren, poliçe teminatına girebilecek herhangi bir iş kazası vukuunda aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdür.

- a) İşbu sözleşmeye göre, sigorta ettirenin sorumluluğunun mucip olabilecek her hadiseyi, buna muttali olduğu andan itibaren beş gün içinde sigortacıya yazılı ihbar etmek,
- b) Sigortalı değilmişçesine gerekli kurtarma ve korunma tedbirlerini almak ve bu maksatla sigortacı tarafından verilecek talimata elinden geldiği kadar uymak,
- c) Sigortacının talebi üzerine, iş kazasının sebebi ile hangi hal ve şartlar altında vukua geldiğini ve neticelerini tespiti yararlı ve sigortalı için sağlanmasını mümkün gerekli bilgi ve belgeleri (aslı ve kendisi tarafından tasdikli sureti veyahut fotokopisi) gecikmeksizin vermek ezcümle, hadisenin hangi gün ve saatte ve nerede vaki olduğunu ve rücu hakkının kullanılmasına yararlı sigortalı için sağlanabilecek gerekli bilgi ve belgeleri temin ve muhafaza etmek,
- d) İş kazasının sebebi ile hangi hal ve şartlar altında vukua geldiğini tespit ve sorumluluğun tayini için yapılacak tahkikatta ve delillerin toplanmasında sigortacıya elinden gelen yardımda bulunmak,
- e) İş kazasından dolayı, sigorta ettiren dava yolu ile veya sair suretle bir tazminat talebi karşısında kalır veya aleyhine cezai takibata geçilirse, keyfiyetten sigortacıyı derhal haberdar etmek ve tazminat talebine ve cezai takibata müteallik olarak almış olduğu ihbarname, davetiye gibi bilcümle tebliğnameleri derhal sigortacıya tevdi etmek.
- f) Dava açılması halinde davanın takip ve idaresi için sigortacının göstereceği avukata lazım gelen vekaletnameyi vermek,
- g) Tazminat yükümlülüğü ve miktarı ile rücu haklarının tespiti için sigortacının yetkili kıldığı temsilcilerinin iş kazası sonucundaki zararlarla ilgili belgeler üzerinde yapacakları araştırma ve incelemelere müsaade etmek,
- h) Sigorta konusu ile ilgili başkaca sigorta sözleşmeleri varsa bunları sigortacıya bildirmek.
- i) Sigorta ettiren sigortacının ikame edebileceği davaya yararlı ve elde edilmesi mümkün belge ve bilgileri vermek.

Tazminat Miktarının Tespiti

Madde 9- Sigortacı, tazminat talebinde bulunan kişi veya kişilerle doğrudan doğruya temasa geçerek anlaşma hakkını haizdir.

Sigortacının sarıh muvafakati olmadıkça, sigorta ettiren tazminat talebini kısmen veya tamamen kabule mezun olmadığı gibi, zarar görenlere herhangi bir tazminat tediyesinde de bulunamaz.

Dava açılması halinde, davanın takip ve idaresi sigortacıya aittir.

Dava masrafları, yukarıda 1. madde ile ifade edildiği gibi sigortacıya aittir. Ancak cezai takibattan doğan diğer bilumum masraflarla muhtemel para cezaları sigorta teminatı dışında kalır.

Zarar ve Tazminatın Sonuçları

Madde 10- Sigortacı ödediği tazminat miktarınca hukuken sigorta ettiren yerine geçer.

Kısmi hasarlarda taraflar sigorta sözleşmesini feshetme hakkına sahiptir. Taraflar fesih hakkını ancak tazminat ödenmeden önce kullanabilir.

Sigortacı tarafından iadeli taahhütlü mektupla veya noter vasıtası ile yapılan fesih ihbarı sigortalının tebellüğ tarihini takip eden 5 iş günü saat 12.00'de hüküm ifade eder ve fesih hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi, gün esaslı üzerinden hesap edilir ve fazlası geri verilir.

Sigorta ettiren, fesih hakkını kullandığı takdirde ve fesih, ihbarın postaya veya notere verildiği tarihi takip eden gün öğleyin saat 12.00'de hüküm ifade eder ve işlememiş sigorta süresine ait prim geri verilmez.

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Vergi, Resim ve Harçlar

Madde 11- Sigorta mukavelesine, bedeline veya primine ilişkin olarak halen mevcut ve ileride konulabilecek vergi, resim ve harçlar sigorta ettirenden alınır.

Tebliğ ve İhbarlar

Madde 12- Sigorta ettirenin ihbar ve tebliğleri sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye, noter aracılığıyla veya taahhütlü mektupla yapılır.

Sigorta şirketinin ihbar ve tebliğleri de sigorta ettirenin poliçede gösterilen adresine, bu adresin değişmiş olması halinde ise sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye bildirilen son adresine aynı suretle yapılır.

Taraflara imza karşılığı olarak elden verilen mektup veya telgraf ile yapılan ihbar ve tebliğler de taahhütlü mektup hükmündedir.

Ticaret ve Mesleki Sırların Saklı Tutulması

Madde 13- Sigortacı, sigorta ettirene ait öğreneceği ticari ve mesleki sırların saklı tutulmamasından doğacak zararlardan sorumludur.

Yetkili Mahkeme

Madde 14- Sigortacı ile sigorta ettiren arasındaki ihtilaflarda yetkili mahkeme sigortalının ikametgahının veya sigortacının merkezinin veya poliçeyi imza eden acentenin bulunduğu yer mahkemesidir.

Zamanaşımı

Madde 15- Sigorta sözleşmesinden doğan bütün talepler on yılda zaman aşımına uğrar.

Özel Şartlar

Madde 16- Bu Genel Şartlara ve varsa bunlara ilişkin klozlara aykırı düşmeyen özel şartlar konulabilir.

Son Düzenleme Tarihi: 12 Nisan 2005

TEHLİKELİ MADDELER ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTASI GENEL ŞARTLARI

Yürürlük Tarihi: 20 Aralık 1991

Sigortanın Kapsamı

Madde 1- Bu sigorta, yanıcı, parlayıcı ve yakıcı maddeleri üreten, depolayan, nakleden veya satanların, bu mesleki faaliyetleri nedeniyle, bu maddelerin doğrudan doğruya neden olduğu olaylar sonucu kusurları olsun olmasın üçüncü kişilere verilecek bedeni ve maddi zararlara karşı sorumluluklarını, poliçede yazılı sınırlara kadar, aşağıdaki şartlar dairesinde temin eder.

"Tehlikeli Maddeler Sorumluluk Sigortası" bulunan bir işyerinde, kullanılmak üzere bulundurulmuş LPG tüpünün infilakı, gaz kaçırmaması, yangın çıkarması sonucu verilecek zararlar, Tüpgaz Sorumluluk Sigortası limitleri dahilinde sigortacı tarafından tazmin edilir.

Ancak, kullanılmak üzere bulundurulmuş tüpgazın neden olduğu kaza, işyerinde bulunan yanıcı, parlayıcı, patlayıcı maddelerin de zarar vermesine yol açarsa, tazminat ödemelerinde Tüpgaz Sorumluluk Sigortasına öncelik verilir; bu sigortanın limitlerinin yetersiz kalması halinde Tehlikeli Maddeler Sorumluluk Sigortası, limitleri dahilinde işlemeye başlar.

Hasara yol açan kazanın çıkış nedeninin yanıcı, yakıcı, parlayıcı, patlayıcı maddeler olması halinde öncelikle Tehlikeli Maddeler Sorumluluk Sigortası işlemeye başlar. Bu sigorta, sigortalının haksız taleplere karşı korunmasını temin eder. Ayrıca, bu sigorta ile ilgili olarak dava açılması halinde, sigorta poliçesinde kayıtlı limitlere kadar davanın takip ve idaresi sigortalıyla birlikte sigortacıya da ait olup, sigortalı sigortacının göstereceği avukata gereken vekaletnameyi vermek zorundadır. Sigortacı dava masrafları ile avukatlık ücretlerini ödemekle yükümlüdür. Şu kadar ki hükmolunan tazminat sigorta bedelini aşarsa, sigortacı bu masrafları, sigorta bedelinin tazminata oranı dahilinde öder.

Meydana gelen bir kazada zararın önlenmesi veya azaltılması amacıyla sigorta ettirenin ve/veya sigortalının yapacağı makul ve zaruri masraflar sigortacı tarafından karşılanır.

Sigortanın Coğrafi Sınırı

Madde 2- Sigorta Türkiye sınırları içinde geçerlidir.

Sigorta Dışında Kalan Haller

Madde 3- Aşağıdaki haller sigorta teminatının dışındadır:

- a) Olaya kasten neden olan kişilerin zarar ve ziyan talepleri,
- b) Manevi tazminata ilişkin talepler,
- c) Sigortalının kendisinin uğrayacağı zarar ve ziyanlar,

Sigortalıya vekalet akdi veya hizmet akdiyle ya da başka bir şekilde bağlı olarak çalışan kimselere gelen zarar ve ziyanlar,

d) Savaş veya savaş niteliğindeki hareket, ihtilal, isyan, ayaklanma ve bunlardan doğan iç kargaşalıklar nedeniyle meydana gelen bütün zarar ve ziyan talepleri,

e) Herhangi bir nükleer yakıttan veya nükleer yakıtın yanması sonucu nükleer artıklardan veya bunlara atfedilen nedenlerden meydana gelen iyonlayıcı radyasyonların veya radyoaktivite bulaşmalarının ve işverenin işte çalışması konusunda oluşan veya olmasın bunların getirdiği askeri ve inzibati tedbirlerin neden olduğu bütün kayıp ve hasarlar (Bu bentte geçen yanma deyimi kendi kendini idame ettiren herhangi bir nükleer ayrışım olayını kapsayacaktır).

f) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda belirtilen terör eylemleri ve bu eylemlerden doğan sabotaj ile bunları önlemek ve etkilerini azaltmak amacıyla yetkili organlar tarafından yapılan müdahaleler sonucunda meydana gelen zararlar.

Tazminatın Kaldırılması veya Azaltılması Sonucunu Doğuran Haller

Madde 4- Sigorta sözleşmesinden veya, sigorta sözleşmesine ilişkin Kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlülüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucu doğuran haller zarar görene karşı ileri sürülmez.

Ödemede bulunan sigortacı, sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda sigortalıya rücu edebilir,

Sigortalıya başlıca şu nedenlerle rücu edilebilir:

a) Tazminatı gerektiren olay, sigortalının veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin kasdi bir hareketi sonucunda meydana gelmiş ise,

b) Tazminatı gerektiren olayın, bahsi geçen maddelerin çalınması veya gaspedilmesi sonucunda meydana gelmesi halinde, çalıntı veya gaspedilme olayında sigortalının kendisinin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin kusurlu olduğu tesbit edilirse,

c) Tazminatı gerektiren olay, tehlikeli maddelerin nakledilmesi sırasında, aracın Kara Yolları Trafik Kanunu hükümlerine göre gereken ehliyetnameye sahip olmayan kimseler tarafından sevk edilmesi sonucunda meydana gelmişse,

d) Tazminatı gerektiren olay, tehlikeli maddelerin nakledilmesi sırasında, sürücünün uyuşturucu veya keyif verici maddeler almış olarak aracı sevk ve idare etmeleri esnasında ya da bu kişilerin alkollü içki almış olmaları nedeniyle aracı güvenli sürme yeteneklerini kaybetmiş bulunmalarından ileri geliyorsa,

Sigorta ettiren velveya sigortalı, olay vukuunda 9. maddede belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmez ve bunun sonucu zarar ve ziyan miktarında bir artış olursa, sigortacı zarar görene tazminatı ödemekle beraber, bu artış için sigorta ettirene ve/veya sigortalıya rücu edebilir.

Sigortanın Başlangıcı ve Sonu

Madde 5- Sigorta, poliçede başlama ve sona erme tarihleri olarak yazılan günlerde, aksi kararlaştırılmadıkça, Türkiye saati ile öğleyin 12.00'de başlar ve öğleyin saat 12.00'de sona erer.

Sigorta Priminin Ödenmesi, Sigortacının Sorumluluğunun Başlaması ve Sigorta Ettirenin Temerrüdü

Madde 6- Sigorta priminin tamamının, primin taksitle ödenmesi kararlaştırılmışsa peşinatın (ilk taksit) akit yapılar yapılmaz ve en geç poliçenin teslimi karşılığında ödenmesi gerekir. Aksi kararlaştırılmadıkça, prim veya peşinat ödenmediği takdirde poliçe teslim edilmiş olsa dahi sigortacının sorumluluğu başlamaz ve bu husus poliçenin ön yüzüne yazılır. Sigorta ettiren kimse, sigorta primini veya primin taksitle ödenmesi kararlaştırıldığı takdirde peşinatını, sigorta poliçesinin teslim edildiği günün bitimine kadar ödemediği takdirde temerrüde düşer ve prim borcunu temerrüde düştüğü tarihi takip eden 30 gün içinde dahi ödemediği takdirde sigorta sözleşmesi hiç bir ihtara gerek olmaksızın feshedilmiş olur. Prim ödenmemiş olmasına rağmen poliçenin teslimi ile sigortacının mesuliyetinin başlayacağına kararlaştırıldığı hallerde, bu bir aylık sürenin ilk 15 gününde sigortacının sorumluluğu devam eder.

Primin taksitle ödenmesi kararlaştırıldığı takdirde, taksitlerin kesin ödeme zamanı, miktarı ve vadesinde ödenmemesinin sonuçları poliçe üzerine yazılır veya poliçe ile birlikte yazılı olarak sigorta ettirene bildirilir. Sigorta ettiren kimse, kesin vadeleri poliçe üzerinde belirtilen ya da yazılı olarak kendisine bildirilmiş olan prim taksitlerinin herhangi birini vade günü bitimine kadar ödemediği takdirde temerrüde düşer. Sigorta ettiren, prim borcunu temerrüde düştüğü tarihi takip eden 15 gün içinde ödemediği takdirde sigorta teminatı durur. Rizikonun gerçekleşmemesi kaydıyla, teminatın durduğu süre içinde prim borcunun ödenmesi halinde teminat durduğu yerden devam eder. Sigorta teminatının durduğu tarihten

itibaren 15 gün içerisinde prim borcunun ödenmemesi halinde, sigorta sözleşmesi hiç bir ihtara gerek olmaksızın feshedilmiş olur.

Poliçenin ön yüzüne yazılması kaydıyla, rizikonun gerçekleşmesiyle henüz vadesi gelmemiş prim taksitlerinin sigortacının ödemekle yükümlü olduğu tazminat miktarını aşmayan kısmı, muaccel hale gelir .

Bu madde uyarınca sigorta sözleşmesinin feshedilmiş sayıldığı hallerde, sigortacının sorumluluğunun devam ettiği süreye tekabül eden prim gün esaslı üzerinden hesap edilerek fazlası sigorta ettirene iade edilir.

Sigorta Ettirenin Sözleşme Yapılırken Beyan Yükümlülüğü

Madde 7- Sigortacı bu sigortayı, sigorta ettirenin teklifnamede, teklifname yoksa poliçe ve eklerinde yazılı beyanına dayanarak kabul etmiştir.

Sigorta ettirenin beyanı gerçeğe aykırı veya eksik ise sigortacının sözleşmeyi daha ağır şartlarla yapmasını gerektirecek durumlarda sigortacı durumu öğrendiği andan itibaren sekiz gün içerisinde prim farkının ödenmesi hususunu sigorta ettirene ihtar eder. Sigorta ettirenin ihtarın tebliğ tarihini takip eden sekiz gün içinde talep olunan prim farkını ödemez veya ödemeyeceğini bildirirse sözleşme feshedilmiş olur.

Prim farkının süresinde istenilmemesi halinde fesih hakkı düşer.

Feshin hüküm ifade edeceği tarihe kadar geçen sürenin primi kısa müddet esaslı üzerinden hesap edilir ve fazlası geri verilir.

Gerçeğe aykırı beyan hali, zararı doğuran olayın meydana gelmesinden sonra öğrenilmişse bu zarardan dolayı ödenmiş ve ödenecek tazminatın;

a) Gerçeğe aykırı beyan, kasten yapılmış olması halinde tamamı için,

b) Kasıt olmaması halinde ise, ödenecek tazminatın, alınan prim ile alınması gereken prim arasındaki oran kadar kısmı dışında kalan miktarı için, sigorta ettirene rücu edebilir.

Sigorta Süresi İçinde İhbar Yükümlülüğü

Madde 8- Sözleşmenin yapılmasından sonra teklifnamede, teklifname yoksa poliçe ve eklerinde beyan olunan hususların sigorta ettiren ve/veya sigortalı tarafından, sigortacının sözleşmeyi daha ağır şartlarla yapmasını gerektirecek mahiyette değiştirilmesi halinde sigorta ettiren bu değişikliği öğrenir öğrenmez, en geç sekiz gün içinde sigortacıya ihbarla yükümlüdür. Sigortacı durumu öğrendiği andan itibaren sekiz gün içinde prim farkının ödenmesi hususunu sigorta ettirene ihtar eder. Sigorta ettiren, ihtarın tebliğ tarihini takip eden sekiz gün içinde talep olunan prim farkını ödemez veya ödemeyeceğini bildirirse sözleşme feshedilmiş olur.

Sözleşmenin feshi halinde, feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi kısa müddet esasına göre hesaplanır ve fazlası iade olunur. Prim farkının süresinde istenilmemesi halinde fesih hakkı düşer.

Söz konusu değişikliklere ilişkin ihbar yükümlülüğünün yerine getirilmesinden önce meydana gelen olaylardan dolayı ödenmiş veya ödenecek tazminatlar için değişikliğin bildirilmemesinin kasıtlı olup olmasına göre, 7. maddenin sigortacının rücu hakkına ilişkin (a) ve (b) fıkraları hükümleri uygulanır.

Sigorta süresi içinde meydana gelen değişiklikler daha az prim alınması gerektirdiği anlaşılır ise, bu değişikliğin yapıldığı tarihten sözleşmenin sona ermesine kadar geçecek süre için gün esasına göre, bulunacak prim farkı sigorta ettirene iade edilir.

Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Sigorta Ettirenin ve/veya Sigortalının Yükümlülükleri

Madde 9- Sigorta ettiren ve/veya sigortalı sigorta teminatına girebilecek herhangi bir olay vukuunda aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdür:

a) Bu sözleşmeye göre, sigorta kapsamında öngörülen hallerin gerçekleşmesi halinde, bunu öğrendiği andan itibaren 5 gün içinde sigortacıya ihbar etmek,

b) Sigortalı değilmişcesine, gerekli kurtarma ve korunma tedbirlerini almak ve bu maksatla sigortacı tarafından verilecek talimata uymak,

c) Sigortacının talebi üzerine, olayın ve zararın nedeni ile hangi hal ve şartlar altında gerçekleştiğini ve sonuçlarını tesbite, tazminat yükümlülüğü ve miktarı ile rücu haklarının kullanılmasına yararlı, elde edilmesi mümkün bilgi ve belgeleri gecikmeksizin vermek,

d) Zarardan dolayı, dava yolu ile veya başka yollarla bir tazminat talebi karşısında kaldığı veya aleyhine cezai kovuşturmaya geçildiği hallerde, durumdan sigortacıyı derhal haberdar etmek ve zarar ziyan talebine ve cezai kovuşturmaya ilişkin olarak almış olduğu ihbarname, davetiye ve benzeri tüm belgeleri derhal sigortacıya vermek,

e) Dava açılması halinde davanın izlenmesi ve idaresi için, sigortacının göstereceği avukata gereken vekaletnameyi vermek,

f) Sigorta konusu ile ilgili başkaca sigorta sözleşmeleri varsa bunları sigortacıya bildirmek.

Sigortacının Halefiyeti

Madde 10- Sigortacı ödediği tazminat miktarınca hukuken sigortalı yerine geçer.

Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi

Madde 11- Sigortacı, tazminat talebinde bulunan kişi veya kişilerle doğrudan doğruya temasa geçerek anlaşma hakkını haizdir.

Sigortacının açık onayı olmadıkça, sigorta ettiren ve/veya sigortalı tazminat talebini kısmen veya tamamen kabule yetkili olmadığı gibi, zarar görenlere herhangi bir tazminat ödemesinde de bulunamaz. Dava masrafları, sigortacıya ait olmakla birlikte, cezai kovuşturmadan doğan diğer bilimum masraflarla muhtemel para cezaları sigorta teminatı dışında kalır.

Dava Hakkı

Madde 12- Zarar gören sigorta kapsamı içinde zararın tazminini belirlenen limitler dahilinde doğrudan doğruya sigortacıdan talep edebilir.

Vergi, Resim ve Harçlar

Madde 13- Sigorta sözleşmesine, bedeline veya primine ilişkin olarak halen mevcut ve ileride konulabilecek vergi, resim ve harçlar sigorta ettiren tarafından ödenir.

Tebliğ ve İhbarlar

Madde 14- Sigorta ettirenin ve/veya sigortalının ihbar ve tebliğleri sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye, noter aracılığıyla veya taahhütlü mektupla yapılır.

Sigorta şirketinin ihbar ve tebliğleri de sigorta ettirenin ve/veya sigortalının poliçede gösterilen adresine, bu adreslerin değişmiş olması halinde ise sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye bildirilen son adresine aynı surette yapılır. Bu adreslerin değişmiş olması halinde ise, sigorta ettiren ve/veya sigortalı bunu sigorta şirketine bildirmek zorundadır. Aksi takdirde yapılacak ihbar ve tebliğler sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye bildirilen son adresine yapılır. Bu şekilde sigortacı tarafından yapılacak tebligatın sigorta ettirene ve/veya sigortalıya ulaştırılmamış olmasından doğacak bütün kanuni sonuçlar doğrudan doğruya sigorta ettirene ve/veya sigortalıya aittir.

Taraflara imza karşılığı olarak elden verilen mektup veya telgraf ile yapılan ihbar ve tebliğler de taahhütlü mektup hükmündedir.

Ticari ve Mesleki Sırların Saklı Tutulması

Madde 15- Sigortacı ve sigortacı adına hareket edenler, sigorta ettirene ve/veya sigortalıya ait öğreneceği ticari ve mesleki sırların saklı tutulmamasından, doğacak zararlardan sorumludur.

Yetkili Mahkeme

Madde 16- Sigortacı ile sigorta ettiren ve/veya sigortalı arasındaki uyuşmazlıklarda yetkili mahkeme sigorta ettirenin ve/veya sigortalının ikametgahının veya sigortacının merkezinin veya poliçeyi imza eden acentenin bulunduğu yer mahkemesidir.

Zaman Aşımı

Madde 17- Sigorta sözleşmesinden doğan ve uyuşmazlığa neden olan tüm hak ve menfaatler iki yılda zaman aşımına uğrar.

Özel Şartlar

Madde 18- Sigorta sözleşmesine, genel şartlara aykırı düşmemek ve sigorta ettiren ve/veya sigortalı aleyhine olmamak üzere özel şartlar konulabilir.

Yürürlük

Madde 19- Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla yürürlüğe girer.

Son Düzenleme Tarihi: 12 Nisan 2005

ZORUNLU KARAYOLU TAŞIMACILIK MALİ SORUMLULUK SİGORTASI GENEL ŞARTLARI

Yürürlük Tarihi: 19 Ocak 2004

A. SİGORTANIN KAPSAMI

A.1. Sigortanın Konusu

Bu sigorta ile sigortacı, poliçede belirtilen motorlu taşıtta seyahat eden yolcuların, duraklamalar da dahil olmak üzere, kalkış noktasından varış noktasına kadar geçecek süre içinde meydana gelecek bir kaza sonucu bedeni zarara uğraması halinde, sigortalının 10/07/2003 tarih ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunundan doğan sorumluluğunu, poliçede yazılı sigorta tutarlarına kadar temin eder.

Sigortalının taşımayı zaruri haller hariç, 10/07/2003 tarih ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve ilgili yönetmelik hükümleri çerçevesinde yapması gerekir.

Bu sigorta, sigortalının haksız taleplere karşı savunmasını da temin eder.

A.2. Tanımlar

Bu genel şartlarda geçen:

Kanun: 10/07/2003 tarih ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununu,

Sigorta: Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortasını,

Sigortalı: 4925 sayılı Kanuna göre Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortasını yaptırmakla yükümlü olan sigorta ettiren, şehirlerarası ve/veya uluslararası taşımacıyı,

Sigortacı: Türkiye'de Karayolu Motorlu Araçlar Mali Sorumluluk Sigortası Branşı'nda ruhsatı bulunan ve bu sigorta ile sigortalının sorumluluğunu teminat altına alan sigorta şirketini,

Kaza: Karayolu üzerinde hareket halinde olan bir veya birden fazla aracın karıştığı, ölüm, yaralanma ve maddi zararlar

sonuçlanmış olayı veya duraklamalar da dahil olmak üzere 4925 sayılı Kanuna göre taşımacının sorumluluğunu doğuran ve zarara neden olan olayı,

Zarar: Kaza sonucu yolcunun yaralanmasına, sakatlanmasına veya ölmesine neden olan bedeni zararları,

Hak Sahibi-Zarar Gören: Kaza sonucu, yaralanan veya sakatlanan yolcular ile ölen yolcunun desteğinden yoksun kalanları,

Taşıma: Yolcunun kalkış noktasından varış noktasına götürülmesini,

Taşımacı: 4925 sayılı Kanunun 5 inci maddesine istinaden yetki belgesi alan ve kendi nam ve hesabına taşımayı bir ücret karşılığında üstlenen gerçek veya tüzel kişiyi,

Kalkış Noktası: Yolcunun taşıta bindiği yeri,

Varış Noktası: Yolcu biletinde gösterilen ve yolcunun götürülmek istendiği yeri,

Yolcu: Taşıtı kullanan sürücü ile hizmetliler dışında, taşıtta bulunan yolcu biletli kişileri,

Yolcu bileti: Taşımacı ile yolcu arasında akdedilen, 4925 sayılı Kanuna ilişkin yönetmelikte belirtilen şartları ihtiva eden ve yolcuya verilmesi zorunlu olan belgeyi,

Şehirlerarası Taşıma: Herhangi bir ilin herhangi bir noktasından veya yerleşim biriminden başlayıp diğer bir ilin herhangi bir noktasında veya yerleşim biriminde biten taşımayı,

Uluslararası Taşıma: Türkiye'den veya Türkiye'ye karayoluyla; Türkiye üzerinden karayoluyla transit, Türkiye'ye denizyolu, demiryolu ve havayolu ile gelip karayolundan üçüncü ülkelere yapılan taşımaları,

Police: 4925 sayılı Kanuna istinaden akdedilmiş olan sigorta sözleşmesi belgesini,

ifade eder.

A.3. Kapsama Giren Teminat Türleri ve Üst Sınırları

Sigortalının A.1. maddesinden doğan sorumluluğunu karşılayan teminatlar aşağıda gösterilmiştir.

Ödenecek tazminatların üst sınırı, sigorta tarifesinin serbest bırakılmış olması hali hariç, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık tarafından saptanır ve Resmi Gazete'de yayımlanan tarife ve talimatta belirlenir.

A.3.1. Ölüm Teminatı

Kaza, yolcunun kaza tarihinden itibaren iki sene içinde ölümüne sebebiyet verdiği takdirde, ölenin yardımından mahrum kalanların destekten yoksun kalma tazminatını karşılar.

A.3.2. Sakatlık Teminatı

Kaza, yolcunun derhal veya kaza tarihinden itibaren iki sene zarfında geçici veya daimi surette sakatlanmasına sebebiyet verdiği takdirde, tıbbi tedavinin sona ermesi ve sakatlığın kesin olarak tespiti sonucunda saptanan sakatlanma tazminatını karşılar.

A.3.3. Tedavi Giderleri Teminatı

Kaza nedeniyle yaralanan yolcuların ilk yardım, muayene, kontrol veya bu yaralanmadan ötürü hastanede veya diğer yerlerdeki ayakta veya yatakta tedavi giderleri ile tedavinin gerektirdiği diğer giderleri karşılar.

A.4. Sorumluluğu Kaldıran veya Azaltan Haller

Sigortalı, kendisinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilerin kusuru bulunmaksızın ve poliçede kayıtlı taşıttaki bir bozukluk kazayı etkilemiş olmaksızın, kazanın bir mücbir sebepten veya zarar görenin veya bir üçüncü kişinin ağır kusurundan ileri geldiğini ispat ederse sorumluluktan kurtulur.

Sigortalı, yolcuların sağlıklı, rahat ve güvenli yolculuk yapmasını sağlayacak tedbirleri almakla yükümlüdür. Yolcular, taşımacı tarafından taşıma hizmetlerini tanzim için konulmuş usul ve esaslara uymak zorundadır.

Kazanın oluşumunda zarar görenin kusuru var ise, bu kusur oranında ödenecek tazminattan indirim yapılabilir.

A.5. Kapsam Dışında Kalan Haller

Aşağıdaki haller ve bu hallerden doğan zararlar sigorta kapsamı dışındadır.

- Sigortalı tarafından ileri sürülecek tazminat talepleri,
- Sürücü, hizmetliler ve sigortalının eylemlerinden sorumlu tutulduğu diğer kişiler ile yolcu bileti olmayan kişilerin talepleri,
- Yolcuların, beraberinde veya taşıtta veya römorkunda bulunan bagaj ile benzeri eşya ve taşınan diğer eşyanın

uğrayacağı zararlara ilişkin talepleri dahil olmak üzere, her türlü maddi zararlara ilişkin talepleri ile manevi tazminat talepleri,

d. Çalınma veya gaspedilme olayında taşıtın çalındığını veya gaspedildiğini bilerek taşıta binen kişilerin zarara uğramaları nedeniyle ileri sürecekleri talepler, çalan veya gaspeden kişilerin talepleri,

e. Savaş, her türlü savaş olayları, istila, yabancı düşman hareketleri, çarpışma, (savaş ilan edilmiş olsun, olmasın) iç savaş, ihtilal, isyan, ayaklanma ve bunların gerektirdiği inzibati ve askeri hareketler,

f. Nükleer, biyolojik ve kimyasal rizikoların ve bunların gerektirdiği askeri ve inzibati tedbirler,

g. Grevlere, lokavt edilmiş işçi hareketlerine, halk hareketlerine, kavgalara katılma,

h. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda belirtilen terör eylemleri ve bu eylemlerden doğan sabotaj ile bunları önlemek ve etkilerini azaltmak amacıyla yetkili organlar tarafından yapılan müdahaleler sonucunda meydana gelen zararlar, terör ve buna bağlı sabotaj eylemlerinde bulunanların talepleri, aracın terörist eylemlerde kullanıldığını veya kullanılacağını bilerek araca binen kişilerin zarara uğramaları nedeniyle ileri sürecekleri talepler,

i. Cürüm ve cinayet işlemek veya bunlara teşebbüs,

j. Tehlikede bulunan şahıs ve malları kurtarmak hali hariç, yolcunun kendisini bile bile ağır tehlikeye maruz bırakacak hareketlerde bulunması,

k. Deprem, yanardağ püskürmesi, kar ağırlığı, sel ve su baskını, yer kayması, fırtına gibi doğal afetler.

l. Dolaylı zararlar nedeniyle yöneltilecek tazminat talepleri.

A.6. Sigorta Kapsamına Girmeyen Taşıtlar

Otomobille şehirlerarası ve/veya uluslararası taşımacılık yetki belgesi kapsamında yapılan taşımalar hariç olmak üzere, özel otomobillerle ve bunların römorklarıyla yapılan taşımalar, genel ve katma bütçeli dairelerle, il özel idareleri, belediyeler, üniversiteler ve kamu iktisadi teşebbüslerine ait otomobillerle yapılan taşımalar, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait motorlu taşıt ve bunların römorkları ile yapılan taşımalar, lastik tekerlekli traktörlerle çekilen römorklarla yapılan taşımalar bu sigorta kapsamı dışındadır.

A.7. Sigortanın Coğrafi Sınırı

Bu sigorta Türkiye sınırları dışında da geçerlidir. Ancak, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık gerekli gördüğü takdirde, tespit edeceği yabancı ülkelerde ortaya çıkabilecek zararları teminat kapsamı dışında tutabilir.

A.8. Sigortanın Başlangıcı ve Sonu

Sigorta, poliçede başlama ve sona erme tarihleri olarak yazılan günlerde, aksi kararlaştırılmadıkça, Türkiye saati ile öğleyin 12:00'da başlar ve öğleyin 12:00'da sona erer.

B. ZARAR ve TAZMİNAT

B.1. Hak Sahibinin Başvuru Hakkı ve Başvuru Süresi

Hak sahipleri poliçede öngörülen teminat sınırları içinde doğrudan doğruya sigortacıya karşı talepte bulunabilirler.

Sigortacı, poliçede belirtilen teminat limitleriyle sınırlı olmak kaydıyla hak sahipleri ile temasa geçerek anlaşma hakkına sahiptir. Ancak, sigortacının yazılı izni olmadıkça sigortalı, tazminat talebini kısmen veya tamamen kabule yetkili olmadığı gibi hak sahiplerine herhangi bir tazminat ödemesinde bulunamaz.

Tazminata yol açan olay, sigortalı veya hak sahibi tarafından öğrenildiği tarihten itibaren otuz iş günü içinde; olay yurtdışında meydana gelmişse altmış iş günü içinde sigortacıya ihbar edilir.

B.2. Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Sigortalının Yükümlükleri

Sigortalı, rizikonun gerçekleşmesi halinde aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdür:

- a) Bu Genel Şartlara göre, sorumluluğunu gerektirecek bir olayı, haberdar olduğu andan itibaren B.1. maddesinde belirtilen süre içinde sigortacıya ihbar etmek,
- b) Sigortalı değilmişcesine gerekli kurtarma ve koruma önlemlerini almak ve bu amaçla sigortacı tarafından verilecek talimatlara uymak,
- c) Sigortacının talebi üzerine, olayın ve zararın nedeni ile hangi hal ve şartlar altında gerçekleştiğini ve sonuçlarını tesbite, tazminat yükümlülüğünü ve miktarı ile rücu hakkının kullanılmasına yararlı, elde edilmesi mümkün bilgi ve belgeleri gecikmeksizin vermek,
- d) Zarardan dolayı dava yolu ile veya başka yollarla bir tazminat talebi karşısında kaldığı veya aleyhine cezai kovuşturmayla geçildiği hallerde, durumdan sigortacıyı derhal haberdar etmek ve zarar ziyan talebine ve cezai

kovuşturmayla ilişkin olarak almış olduğu ihbarname, davetiye ve benzeri tüm belgeleri derhal sigortacıya vermek,
e) Sigorta konusu ile ilgili başka sigorta sözleşmeleri varsa, bunları sigortacıya bildirmek.

B.3. Kazaya İlişkin Belgeler

Sigortacı tazminatı ödemek için, kazayla ilgili olarak, hak sahibinden aşağıdaki belgeleri isteyebilir.

- Alkol raporu ile yetkili kamu otoriteleri tarafından düzenlenen kaza tespit tutanağı veya bilirkişi raporunu,
- Olaya karışan başka araçlar varsa, trafik tescil belgelerinin, sürücü belgelerinin fotokopilerini, alkol raporunu,
- Başvuru ölüm nedeniyle yapılmışsa, ölüm raporu ve veraset ilanı ile ölenin mesleği ve gelir durumunu ve desteklik ilişkisini gösteren belgeleri,
- Olayın mahkemeye intikal etmiş olması halinde mahkeme kararını,
- Başvuru, yaralanma nedeniyle yapılmışsa (a) ve (b) bentlerindeki belgelere ek olarak tedavi giderlerini gösteren belgeleri; başvuru, geçici veya daimi sakatlanma nedeniyle yapılıyorsa, tam teşekküllü hastaneden alınacak raporu. Sigortacı (b) bendindeki belgelerin olmaması nedeniyle tazminat talebinde bulunan hak sahibine ödemede bulunmaktan kaçınamaz.

B.4. Tazminatın ve Giderlerin Ödenmesi

Sigortacı, tazminatı B.3 bölümündeki belgelerin eksiksiz olarak, şirketin merkez veya kuruluşlarına iletiildiği tarihten itibaren sekiz iş günü içinde, poliçedeki teminat tutarları dahilinde öder. Tazminatın bu süre içinde haklı neden olmaksızın ödenmemesi halinde, sigortacı temerrüde düşmüş olur ve ödenmemiş tazminat tutarına yasal temerrüt faizi uygulanır. Temerrüt faizi teminat limiti içinde yapılmış ödeme sayılmaz.

Bu sigorta ile ilgili olarak dava açılması halinde, sigorta poliçesinde yazılı limitlere kadar davanın takip ve idaresi sigortacıya ait olup, sigortalı sigortacının göstereceği avukata gereken vekaletnameyi vermek zorundadır. Sigortacı dava masrafları ile avukatlık ücretlerini öder. Şu kadar ki, hükmolunan tazminatın sigorta bedelinden fazla olması halinde, sigortacı bu masrafları sigorta bedelinin tazminata olan oranı dahilinde öder.

Sigortalı veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kimseler aleyhine cezai kovuşturmayla geçilmesi halinde, sanığın izni ile sigortacı da savunmaya iştirak eder. Bu takdirde, sigortacı yalnız seçtiği avukatın giderlerini öder.

Cezai kovuşturmadan doğan tüm giderler ile muhtemel para cezaları sigorta teminatı dışındadır.

B.5. Zarar Görenlerin Çokluğu

Hak sahiplerinin tazminat alacakları, sigorta sözleşmesinde belirtilen teminat tutarından fazla ise, hak sahiplerinden her birine ödenecek tazminat tutarı, teminat tutarının tazminat alacakları toplamına olan oranına göre indirime tabi tutulur. Birden çok kişinin zarar gördüğü kazalarda, başka tazminat taleplerinin bulunduğunu bilmeksizin, hak sahiplerinden birine veya bir kaçına, kendilerine düşecek olandan fazla ödemede bulunan iyiniyetli sigortacı, yaptığı ödeme çerçevesinde diğer hak sahiplerine karşı da borcundan kurtulmuş olur.

B.6. Sigortacının Halefiyeti

Sigortacı, ödediği tazminat tutarınca, hukuken sigortalının yerine geçer.

B.7. Zarar Görenlerin Haklarının Saklı Tutulması ve Sigortacının Sigortalıya Rücu Hakkı

Sigorta sözleşmesinden veya sigorta sözleşmesine ilişkin kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucunu doğuran haller zarar görene karşı ileri sürülemez.

Ödemede bulunan sigortacı, sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda sigortalıya rücu edebilir.

Sigortalıya başlıca şu nedenlerle rücu edilir:

Tazminatı gerektiren olay;

- sigorta ettirenin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin kasti bir hareketi veya ağır kusuru sonucunda meydana gelmişse,
- 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununda yasaklanan hallerden, sigorta ettirenin bu kanun ve ilgili yönetmelikteki yükümlülüklerini yerine getirmemesinden doğmuşsa,
- taşımacının yetki belgesinde kayıtlı olmayan taşıtlarla yapılan veya yetki belgesi olmadan yapılan taşımalar sonucu

- meydana gelmişse,
- d) taşıtın, mevzuatın gerektirdiği teknik şartlara uygun olmamasından, nitelikli şoför ve hizmetli personeli olmadan sefere çıkarılmasından; güzergah mesafesini dikkate alarak yeteri kadar sürücü bulundurulmamasından meydana gelmişse,
- e) ikram edilen yiyecek ve içecekler ile diğer maddelerin sağlık şartlarına uygunluğunun sağlanmaması, yolcuların sağlığının olumsuz etkilenmemesi hususunda taşımacının yükümlülüklerini yerine getirmemesinden doğmuşsa,
- f) gerekli ilk tıbbi yardım malzeme ve ilaçların taşıtta bulundurulmaması veya bunlardan derhal istifade edilmesi imkanının sağlanmamış olmasından meydana gelmişse,
- g) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve ilgili diğer mevzuata göre, taşıtın, gerekli sürücü belgesine sahip kişiler tarafından sevkedilmemesi sonucunda olmuşsa,
- h) sürücülerin uyuşturucu veya keyif verici maddeler almış olmasından veya alkollü içki almış olarak aracı güvenli sürme yeteneklerini kaybetmiş bulunmalarından meydana gelmişse;
- i) yetkili makamlarca saptanan istiap haddinden fazla yolcu veya yük taşınmasından veya taşıtın işletilmesine ilişkin diğer yasaklanan hallerden doğmuşsa,
- j) sigortalının veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin kusuru neticesinde aracın çalınması veya gaspedilmesi sonucunda meydana gelmişse

ve sigorta ettirenin rizikonunun gerçekleşmesi halinde B.2. maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmemesi nedeniyle, artan zarar miktarı ile sınırlı olmak kaydıyla, zarar miktarında bir artış olmuşsa sigorta ettirene rücu edilir.

B.8. Tazminat Ödemesinde Öncelikli Sigorta

Meydana gelen zarar öncelikle bu sigortadan karşılanır. Sigorta sözleşmesinin hiç yapılmamış olması, yapılmış fakat geçersiz hale gelmiş olması, süresinin bitmiş olması veya meydana gelen zararın bu sigorta teminatlarının üzerinde bulunması halinde teminatların üzerinde kalan kısım için; sırasıyla 13/10/1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre yapılması zorunlu olan mali sorumluluk sigortasına ve varsa ihtiyari mali sorumluluk sigortasına başvurulur.

C. ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

C.1. Sigorta Ücretinin Ödenmesi ve Sorumluluğun Başlaması

Sigorta ücreti; prim ile sigorta sözleşmesine, bedeline veya primine ilişkin olarak mevcut ve ileride konulacak vergi, resim, harç ve diğer yükümlülüklerden oluşur ve sigortalı tarafından ödenir.

Sigorta ücretinin tamamı, sözleşme yapılır yapılmaz poliçenin teslimi karşılığında peşin olarak ödenir. Ücret poliçenin teslimine rağmen ödenmemişse sigortalının sorumluluğu başlamaz. Bu şart poliçenin ön yüzüne yazılır.

C.2. Sigortalının Sözleşme Yapılırken Beyan Yükümlülüğü

Sigortacı, bu sigortayı, sigortalının rizikonun gerçek durumunu bildirmek üzere teklifnamede, teklifname yoksa poliçe ve eklerinde yazılı beyanına dayanarak kabul etmiştir.

Sigortalı, sigortalının sözleşme yapılırken gerçek durumu bildiği takdirde, sözleşmeyi yapmamasını veya daha ağır şartlarla yapmasını gerektirecek bütün hususları sigortacıya bildirmeye mecburdur.

Sigortalının beyanının gerçeğe aykırı veya eksik olması halinde, sigortalının sözleşmeyi daha ağır şartlarla yapmasını gerektirecek durumlarda, sigortacı durumu öğrendiği andan itibaren sekiz gün içinde prim farkının ödenmesi hususunda sigortalıya ihtar eder. Sigortalı, ihtarın tebliğ tarihini izleyen sekiz gün içinde talep olunan prim farkını ödemez veya ödemeyeceğini bildirirse, sözleşme feshedilmiş olur. Bu durumda, feshin hüküm ifade edeceği tarihe kadar geçen sürenin primi gün esaslı üzerinden hesap edilir ve fazlası sigortalıya geri verilir.

Sigortalı, sözleşme yapılırken sorulduğu halde kasten susmuş veya bilerek noksan ya da gerçeğe aykırı beyanlarda bulunmuşsa, gerçeği tam olarak bilmeyen sigortacı sözleşmeyi feshedebilir. Fesih halinde sigortacı primin tamamına hak kazanır. Sigortacı gerçeği öğrendiği tarihten itibaren bir ay içinde fesih hakkını kullanmadığı takdirde, bu hak düşer. Bu süre içinde riziko gerçekleşmişse, sigortacı tazminatı hak sahibine öder. Sigortacı, bu durumda ödediği miktar kadar sigortalıya rücu eder.

Gerçeğe aykırı beyan hali, zararı doğuran olayın meydana gelmesinden sonra öğrenilmişse, sigortacı, bu zarardan dolayı ödenmiş ve ödenecek tazminatın:

- Gerçeğe aykırı beyanın kasten yapılmış olması halinde tamamı için,
- Kasit olmaması halinde ise, ödenecek tazminat miktarı ile, bu tazminatın alınan primin alınması gereken prime oranı ile çarpılması sonucu ortaya çıkan miktar arasındaki fark için

sigortalıya rücu edebilir.

C.3. Sigortalının Sigorta Süresi İçinde Beyan Yükümlülüğü

Sigortalı sözleşmeden sonra rizikoyu ağırlaştırıcı mahiyette meydana gelecek değişiklikleri, durumu öğrenir öğrenmez en geç sekiz gün içinde sigortacıya ihbarla yükümlüdür. Sigortacı durumu öğrendiği andan itibaren sekiz gün içinde prim farkının ödenmesi hususunu sigortalıya ihtar eder. Sigortalı ihtarın tebliğ tarihini takip eden sekiz gün içinde talep olunan prim farkını ödemez veya ödemeyeceğini bildirirse sözleşme feshedilmiş olur.

Sözleşmenin feshi halinde, feshin hüküm ifade edeceği tarihe kadar geçen sürenin primi gün esaslı üzerinden hesap edilir ve fazlası sigortalıya geri verilir. Prim farkının süresinde istenilmemesi halinde fesih hakkı düşer.

Söz konusu değişikliklere ilişkin ihbar yükümlülüğünün yerine getirilmesinden önce meydana gelen olaylardan dolayı ödenmiş veya ödenecek tazminatlar için, değişikliğin bildirilmesinin kasıtlı olup olmamasına göre, C.2. maddesinin son fıkrası hükümleri uygulanır.

Sigorta süresi içinde meydana gelen değişikliklerin rizikoyu hafifletici nitelikte olduğu ve bunun daha az prim alınmasını gerektirdiği anlaşılırsa, değişikliğin yapıldığı tarihten sözleşmenin sona ermesine kadar geçecek süre için gün esasına göre hesaplanacak prim farkı sigortalıya geri verilir.

Herhangi bir nedenle sigortanın feshedilmesi halinde, sigortacı durumu Ulaştırma Bakanlığına bildirir.

C.4. Sigortalının Değişmesi, Faaliyetinin Sona Ermesi

Sigortalının değişmesi halinde, poliçeden doğan bütün hak ve borçlar yeni sigortalıya geçer.

Taşımacı yetki belgesinin iptali ya da taşıyıcının taşıma faaliyetini sona erdirmesi halinde, sigorta sözleşmesi kendiliğinden feshedilmiş sayılır. Bu durumda, yetki belgesinin iptal edildiği veya faaliyetin sona erdiği tarihten sigorta süresinin sonuna kadarki süreye karşılık gelen prim tutarı gün esaslı üzerinden hesaplanarak sigortalıya iade edilir.

C.5. Tebliğ ve İhbarlar

Sigortalının ihbar ve tebliğleri, sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye noter aracılığıyla veya taahhütlü mektupla yapılır.

Sigortacının ihbar ve tebliğleri de sigortalının poliçede gösterilen adresine; bu adresin değişmiş olması halinde, sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye bildirilen son adresine, aynı surette yapılır.

Taraflara imza karşılığı olarak elden verilen mektup veya telgraf ile yapılan ihbar ve tebliğler de taahhütlü mektup hükmündedir.

Sigortacı veya sigortalı tarafından yapılan ihbar ve tebliğler, alındığı tarihi izleyen gün hüküm ifade eder.

C.6. Ticari ve Mesleki Sırların Saklı Tutulması

Sigortacı ve sigortacı adına hareket edenler bu sözleşmenin yapılması nedeniyle sigortalıya ait öğrenecekleri ticari ve mesleki sırların saklı tutulmamasından doğacak zararlardan sorumludurlar.

C.7. Zamanaşımı

Sigorta sözleşmesinden doğan her türlü tazminat davası, hak sahibinin zararı ve tazminat yükümlülerini öğrendiği tarihten itibaren iki yıl ve herhalde zarara neden olay tarihinden itibaren on yıl sonra zaman aşımına girer.

Dava, cezayı gerektiren bir fiilden oluşmuşsa ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununda bu fiil için daha uzun bir zaman aşımı süresi öngörülmekte ise tazminat davasında bu zaman aşımı dikkate alınır.

Sorumlu kişi hakkındaki zaman aşımını kesen sebepler, sigortacı hakkında, sigortacı hakkında zaman aşımını kesen sebepler de sorumlu kişi hakkında uygulanır.

Bu sigortada, tazminat yükümlülerinin birbirlerine karşı rücu hakları kendi yükümlülüklerini tam olarak yerine getirdikleri ve rücu edilecek kimseyi öğrendikleri günden başlayarak iki yılda zaman aşımına uğrar.

Diğer hususlar hakkında genel hükümler uygulanır.

C.8. Yetkili Mahkeme

Sigorta sözleşmesinden doğan anlaşmazlıklar nedeniyle sigortacı aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, sigorta şirketinin merkezinin veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acentenin ikametgahının bulunduğu yerdeki veya zarara yol açan olayın meydana geldiği yerdeki; sigortalı aleyhine açılacak davalarda ise davalının ikametgahının bulunduğu yerdeki ticaret davalarına bakmakla görevli mahkemedir.

C.9. Yürürlük

Bu genel şartlar 19.01.2004 tarihinde yürürlüğe girer.

Son Düzenleme Tarihi: 1 Temmuz 2006

TÜPGAZ ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTASI GENEL ŞARTLARI

Yürürlük Tarihi: 20 Aralık 1991

Sigortanın Kapsamı

Madde 1- Bu sigorta, Likit Petrol Gazı (LPG) tüpleyen firmaların, doldurdukları veya doldurttukları ve yetkili bayileri vasıtasıyla veya doğrudan doğruya tüketiciye intikal ettirdikleri tüplerin kullanılmak üzere bulundukları yerlerde infilaki, gaz kaçırmaları, yangın çıkarmaları sonucu (kusurları olsun veya olmasın) verecekleri bedeni ve maddi zararlara karşı sorumluluklarını, aşağıdaki şartlar dairesinde temin eder.

Bu sigortayı, Likit Petrol Gazını (LPG) depolayan, tüplere dolduran, nakleden, bayileri vasıtasıyla veya doğrudan doğruya tüketiciye satan LPG Dağıtım Şirketleri, yaptırmak zorunda oldukları Tehlikeli Maddeler Sorumluluk Sigortasına ek olarak yaptırıcaklardır.

"Tehlikeli Maddeler Sorumluluk Sigortası" bulunan bir işyerinde, kullanılmak üzere bulundurulmuş LPG tüpünün infilaki, gaz kaçırmaları, yangın çıkarmaları sonucu verilecek zararlar, Tüpgaz Sorumluluk Sigortası limitleri dahilinde sigortacı tarafından tazmin edilir.

Ancak, kullanılmak üzere bulundurulmuş tüpgazın neden olduğu kaza, işyerinde bulunan yanıcı, parlayıcı, patlayıcı maddelerin de zarar vermesine yol açarsa, tazminat ödemelerinde Tüpgaz Sorumluluk Sigortasına öncelik verilir; bu sigortanın limitlerinin yetersiz kalması halinde Tehlikeli Maddeler Sorumluluk Sigortası, limitleri dahilinde işlemeye başlar. Hasara yol açan kazanın çıkış nedeninin yanıcı, yakıcı, parlayıcı, patlayıcı maddeler olması halinde öncelikle Tehlikeli Maddeler Sorumluluk Sigortası işlemeye başlar.

Bu sigorta, sigorta ettirenin haksız taleplere karşı korunmasını temin eder. Ayrıca, bu sigorta ile ilgili olarak dava açılması halinde, sigorta poliçesinde kayıtlı limitlere kadar davanın takip ve idaresi sigorta ettirenle birlikte sigortacıya da ait olup, sigorta ettiren sigortacının göstereceği avukata gereken vekaletnameyi vermek zorundadır. Sigortacı dava masrafları ile avukatlık ücretlerini ödemekle yükümlüdür. Şu kadar ki hükümlenen tazminat sigorta bedelini aşarsa, sigortacı bu masrafları, sigorta bedelinin tazminata oranı dahilinde öder.

Meydana gelen bir kazada zararın önlenmesi veya azaltılması amacıyla sigorta ettirenin yapacağı makul ve zaruri masraflar sigortacı tarafından karşılanır.

Zarar meydana geldiğinde sigorta ettirenin kusurlu olup olmadığına bakılmadan zarara uğrayan üçüncü şahısların tazminatı ödenir. Zararın LPG tüpünün takılması sırasında servis hatasından, kullanıcının kullanma hatasından, tüpün imalat hatasından, dolum hatasından, hortum, kelepçe, dedantör, cihaz, musluk hatalarından meydana gelmesi durumu değiştirmez,

Sigortanın Coğrafi Sınırı

Madde 2- Sigorta Türkiye sınırları içinde geçerlidir.

Sigorta Dışında Kalan Haller

Madde 3- Aşağıdaki haller sigorta teminatının dışındadır:

- a) Olaya kasden neden olan kişilerin zarar ve ziyan talepleri,
- b) Manevi tazminata ilişkin talepler;
- c) Sigorta ettirenin kendisinin uğrayacağı zarar ve ziyanlar,
- d) Savaş veya savaş niteliğindeki hareket, ihtilal, isyan, ayaklanma ve bunlardan doğan iç kargaşalıklar nedeniyle meydana gelen bütün zarar ve ziyan talepleri,
- e) Herhangi bir nükleer yakıttan veya nükleer yakıtın yanması sonucu nükleer artıklardan veya bunlara atfedilen nedenlerden meydana gelen iyonlayıcı radyasyonların veya radyoaktivite bulaşmalarının ve işverenin iştilal konusu içinde olsun veya olmasın bunların getirdiği askeri ve inzibati tedbirlerin neden olduğu bütün kayıp ve hasarlar (Bu bentte geçen yanma deyimi kendi kendini idame ettiren herhangi bir nükleer ayrışım olayını kapsayacaktır).
- f) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda belirtilen terör eylemleri ve bu eylemlerden doğan sabotaj ile bunları önlemek ve etkilerini azaltmak amacıyla yetkili organlar tarafından yapılan müdahaleler sonucunda meydana gelen zararlar.

Tazminatın Kaldırılması veya Azaltılması Sonucunu Doğuran Haller

Madde 4- Sigorta sözleşmesinden veya sigorta sözleşmesine ilişkin Kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlülüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucunu doğuran haller zarar görene karşı ileri sürülemez. Ödemede bulunan sigortacı, sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda sigorta ettirene rücu edebilir.

Sigorta ettirene başlıca şu nedenlerle rücu edilebilir:

- a) Tazminatı gerektiren olay, sigorta ettirenin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin kasdi bir hareketi sonucunda meydana gelmiş ise,
- b) Tazminatı gerektiren olayın, bahsi geçen maddelerin çalınması veya gaspedilmesi sonucunda meydana gelmesi halinde, çalınma veya gaspedilme olayında sigortalı ettirenin kendisinin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin kusurlu olduğu tesbit edilirse,

Sigorta ettiren olay vukuunda 9. maddede belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmez ve bunun sonucu zarar ve ziyan miktarında bir artış olursa, sigortacı zarar görene tazminatı ödemekle beraber, bu artış için sigorta ettirene rücu edebilir.

Sigortanın Başlangıcı ve Sonu

Madde 5- Sigorta, poliçede başlama ve sona erme tarihleri olarak yazılan günlerde, aksi kararlaştırılmadıkça, Türkiye saati ile öğleyin 12.00'de başlar ve öğleyin saat 12.00'de sona erer.

Sigorta Priminin Ödenmesi, Sigortacının Sorumluluğunun Başlaması ve Sigorta Ettirenin Temerrüdü

Madde 6- Sigorta priminin tamamının, primin taksitle ödenmesi kararlaştırılmışsa peşinatın (ilk taksit) akit yapılır yapılmaz ve en geç poliçenin teslimi karşılığında ödenmesi gerekir. Aksi kararlaştırılmadıkça, prim veya peşinat ödenmediği takdirde poliçe teslim edilmiş olsa dahi sigortacının sorumluluğu başlamaz ve bu husus poliçenin ön yüzüne yazılır. Sigorta ettiren kimse, sigorta primini veya primin taksitle ödenmesi kararlaştırıldığı takdirde peşinatını, sigorta

poliçesinin teslim edildiği günün bitimine kadar ödemediği takdirde temerrüde düşer ve prim borcunu temerrüde düştüğü tarihi takip eden 30 gün içinde dahi ödemediği takdirde sigorta sözleşmesi hiç bir ihtara gerek olmaksızın feshedilmiş olur. Prim ödenmemiş olmasına rağmen poliçenin teslimi ile sigortacının mesuliyetinin başlayacağını kararlaştırıldığı hallerde, bu bir aylık sürenin ilk 15 gününde sigortacının sorumluluğu devam eder.

Primin taksitle ödenmesi kararlaştırıldığı takdirde, taksitlerin kesin ödeme zamanı, miktarı ve vadesinde ödenmemesinin sonuçları poliçe üzerine yazılır veya poliçe ile birlikte yazılı olarak sigorta ettirene bildirilir. Sigorta ettiren kimse, kesin vadeleri poliçe üzerinde belirtilen ya da yazılı olarak kendisine bildirilmiş olan prim taksitlerinin herhangi birini vade günü bitimine kadar ödemediği takdirde temerrüde düşer. Sigorta ettiren, prim borcunu temerrüde düştüğü tarihi takip eden 15 gün içinde ödemediği takdirde sigorta teminatı durur. Rizikonun gerçekleşmemesi kaydıyla, teminatın durduğu süre içinde prim borcunun ödenmesi halinde teminat durduğu yerden devam eder. Sigorta teminatının durduğu tarihten itibaren 15 gün içerisinde prim borcunun ödenmemesi halinde, sigorta sözleşmesi hiç bir ihtara gerek olmaksızın feshedilmiş olur.

Poliçenin ön yüzüne yazılması kaydıyla, rizikonun gerçekleşmesiyle henüz vadesi gelmemiş prim taksitlerinin sigortacının ödemekle yükümlü olduğu tazminat miktarını aşmayan kısmı, muaccel hale gelir .

Bu madde uyarınca sigorta sözleşmesinin feshedilmiş sayıldığı hallerde, sigortacının sorumluluğunun devam ettiği süreye tekabül eden prim gün esaslı üzerinden hesap edilerek fazlası sigorta ettirene iade edilir.

Sigorta Ettirenin Sözleşme Yapılırken Beyan Yükümlülüğü

Madde 7- Sigortacı bu sigortayı, sigorta ettirenin teklifnamede, teklifname yoksa poliçe ve eklerinde yazılı beyanına dayanarak kabul etmiştir.

Sigorta ettirenin beyanı gerçeğe aykırı veya eksik ise sigortacının sözleşmeyi daha ağır şartlarla yapmasını gerektirecek durumlarda sigortacı durumu öğrendiği andan itibaren sekiz gün içinde prim farkının ödenmesi hususunu sigorta ettirene ihtar eder. Sigorta ettiren ihtarın tebliğ tarihini takip eden sekiz gün içinde talep olunan prim farkını ödemez veya ödemeyeceğini bildirirse sözleşme feshedilmiş olur.

Prim farkının süresinde istenilmemesi halinde fesih hakkı düşer.

Feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi kısa müddet esaslı üzerinden hesap edilir ve fazlası iade olunur.

Gerçeğe aykırı beyan hali, zararı doğuran olayın meydana gelmesinden sonra öğrenilmişse bu zarardan dolayı ödenmiş ve ödenecek tazminatın,

a) Gerçeğe aykırı beyan, kasten yapılmış olması halinde tamamı için,

b) Kasıt olmaması halinde ise, ödenecek tazminatın, alınan prim ile alınması gereken prim arasındaki oran kadar kısmı dışında kalan miktarı için, sigorta ettirene rücu edebilir.

Sigorta Süresi İçinde İhbar Yükümlülüğü

Madde 8- Sözleşmenin yapılmasından sonra teklifnamede, teklifname yoksa poliçe ve eklerinde beyan olunan hususların sigorta ettiren tarafından, sigortacının sözleşmeyi daha ağır şartlarla yapmasını gerektirecek mahiyette değiştirilmesi halinde sigorta ettiren bu değişikliği öğrenir öğrenmez, en geç sekiz gün içinde sigortacıya ihbarla yükümlüdür. Sigortacı durumu öğrendiği andan itibaren sekiz gün içinde prim farkının ödenmesi hususunu sigorta ettirene ihtar eder. Sigorta ettiren, ihtarın tebliğ tarihini takip eden sekiz gün içinde talep olunan prim farkını ödemez veya ödemeyeceğini bildirirse sözleşme feshedilmiş olur.

Sözleşmenin feshi halinde, feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi kısa müddet esasına göre hesaplanır ve fazlası iade olunur.

Prim farkının süresinde istenilmemesi halinde fesih hakkı düşer.

Söz konusu değişikliklere ilişkin ihbar yükümlülüğünün yerine getirilmesinden önce meydana gelen olaylardan dolayı ödenmiş veya ödenecek tazminatlar için değişikliğin bildirilmemesinin kasıtlı olup olmamasına göre, 7. maddenin sigortacının rücu hakkına ilişkin (a) ve (b) fıkraları hükümleri uygulanır.

Sigorta süresi içinde meydana gelen değişikliklerin daha az prim alınması gerektirdiği anlaşılır ise, bu değişikliğin yapıldığı tarihten sözleşmenin sona ermesine kadar geçecek süre için gün esasına göre, bulunacak prim farkı sigorta ettirene iade olunur.

Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri

Madde 9- Sigorta ettiren sigorta teminatına girebilecek herhangi bir olay vukuunda aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdür:

- a)** Bu sözleşmeye göre, sigorta kapsamında öngörülen hallerin gerçekleşmesi halinde, bunu öğrendiği andan itibaren 5 gün içerisinde sigortacıya ihbar etmek,
- b)** Sigortacının talebi üzerine, olayın ve zararın nedeni ile hangi hal ve şartlar altında gerçekleştiğini ve sonuçlarını tesbite, tazminat yükümlülüğü ve miktarı ile rücu haklarının kullanılmasına yararlı, elde edilmesi mümkün bilgi ve belgeleri gecikmeksizin vermek,
- c)** Zarardan dolayı, dava yolu ile veya başka yollarla bir tazminat talebi karşısında kaldığı veya aleyhine cezai kovuşturmayla geçildiği hallerde, durumdan sigortacıyı derhal haberdar etmek ve zarar ziyan talebine ve cezai kovuşturmayla ilişkin olarak almış olduğu ihbamame, davetiye ve benzeri tüm belgeleri derhal sigortacıya vermek,
- d)** Dava açılması halinde davanın izlenmesi ve idaresi için, sigortacının göstereceği avukata gereken vekaletnameyi vermek,
- e)** Sigorta konusu ile ilgili başkaca sigorta sözleşmeleri varsa bunları sigortacıya bildirmek.

Sigortacının Halefiyeti

Madde 10- Sigortacı ödediği tazminat miktarınca hukuken sigorta ettiren yerine geçer.

Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi

Madde 11- Sigortacı, tazminat talebinde bulunan kişi veya kişilerle doğrudan doğruya temasa geçerek anlaşma hakkını haizdir.

Sigortacının açık onayı olmadıkça, sigorta ettiren tazminat talebini kısmen veya tamamen kabule yetkili olmadığı gibi, zarar görenlere herhangi bir tazminat ödemesinde de bulunamaz. Dava masrafları, sigortacıya ait olmakla birlikte, cezai kovuşturmadan doğan diğer bilimum masraflarla muhtemel para cezaları sigorta teminatı dışında kalır.

Dava Hakkı

Madde 12- Zarar gören sigorta kapsamı içinde zararın tazminini belirlenen limitler dahilinde doğrudan doğruya sigortacıdan talep edebilir.

Vergi, Resim ve Harçlar

Madde 13- Sigorta sözleşmesine, bedeline veya primine ilişkin olarak halen mevcut ve ileride konulabilecek vergi, resim ve harçlar sigorta ettiren tarafından ödenir.

Tebliğ ve İhbarlar

Madde 14- Sigorta ettirenin ihbar ve tebliğleri sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye, noter aracılığıyla veya taahhütlü mektupla yapılır.

Sigorta şirketinin ihbar ve tebliğleri de sigorta ettirenin poliçede gösterilen adresine, bu adreslerin değişmiş olması halinde ise sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye bildirilen son adresine aynı surette yapılır. Bu adreslerin değişmiş olması halinde ise, sigorta ettiren bunu sigorta şirketine bildirmek zorundadır. Aksi takdirde yapılacak ihbar ve tebliğler sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye bildirilen son adresine yapılır. Bu şekilde sigortacı tarafından yapılacak tebligatın sigorta ettirene ulaştırılmaması olmasından doğacak bütün kanuni sonuçlar doğrudan doğruya sigorta ettirene aittir.

Taraflara imza karşılığı olarak elden verilen mektup veya telgraf ile yapılan ihbar ve tebliğler de taahhütli mektup hükmündedir.

Ticari ve Mesleki Sırların Saklı Tutulması

Madde 15- Sigortacı ve sigortacı adına hareket edenler, sigorta ettirene ait öğreneceği ticari ve mesleki sırların saklı tutulmamasından doğacak zararlardan sorumludur.

Yetkili Mahkeme

Madde 16- Sigortacı ile sigorta ettiren arasındaki uyuşmazlıklarda yetkili mahkeme sigorta ettirenin ikametgahının veya sigortacının merkezinin veya poliçeyi imza eden acentenin bulunduğu yer mahkemesidir.

Zaman Aşımı

Madde 17 -Sigorta sözleşmesinden doğan ve uyuşmazlığa neden olan tüm hak ve menfaatler iki yılda zaman aşımına uğrar.

Özel Şartlar

Madde 18- Sigorta sözleşmesine, genel şartlara aykırı düşmemek ve sigorta ettiren aleyhine olmamak üzere özel şartlar konulabilir.

Yürürlük

Madde 19- Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla yürürlüğe girer.

Son Düzenleme Tarihi: 12 Nisan 2005

KAYNAKÇA

Acı, Özgür. “Türkiye ve AB Ülkelerinde Ürün Sorumluluk Sigortası Uygulaması ve Mukayeseli Analizi”, (Yayınlanmamış Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, 2004)

Acıman, Hilmi. “Sigortaya Giriş”, İstanbul, 1998.

Alanya, E.Çetin. “Türk Sigorta Sektörünün Avrupa Birliği’ne Uyum Sürecinin Değerlendirilmesi: Sigorta Şirketleri Perspektifinden” I. Ulusal Sigorta Sempozyumu, İstanbul, TSRŞB, 2005.

Arslan, Özge. “Avrupa Birliği Ve Türkiye’de Sigorta Şirketlerinde Yükümlülük Karşılama Yeterliliği”, (Uzmanlık Tezi, Hazine Müsteşarlığı Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü), 2003.

Atalay, Ali Utku. “Avrupa Birliği Perspektifiyle Hizmetlerin Serbest Dolaşımı Kapsamında Türk Sigortacılık Sektörünün Değerlendirilmesi”, (Uzmanlık Tezi, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği), 2004.

Avrupa Topluluklarını Kuran Temel Antlaşmalar (Akçt, Aet, Aaet), Devlet Planlama Teşkilatı, cilt:1, 1993.

Aykaç, Özlem. “Avrupa Birliği Uyum Sürecinde İç Denetimin Değişen Dünyası ve Sigorta sektöründeki Yeni Düzenlemeler” I. Ulusal Sigorta Sempozyumu, İstanbul, TSRŞB, 2005.

Bell, Phil. “Measures to enhance competitiveness: Product and Employers’ Liability Insurance” II. Ulusal Sigorta Sempozyumu, TSRŞB, İstanbul: Ceyma Matbaacılık, 2007.

Berkmen, Ahu. “Profesyonellerin Sigorta Kalkanı: Mesleki Sorumluluk”, BEST Dergisi, No:13, 2005.

Ceylantepe, Tolga. “Avrupa Reasürans Piyasasında Tek Pasaport Dönemi”, Birlik’ten Dergisi, No.4, 2006.

European Insurance In Figures - European Insurance Market In 2004 And 2005”, Cea Statistics N°24.

European Insurance Industry, 2004 Data, Cea Statistics.

European Insurance in Figures, 2002, Cea Statistics.

Fitoz, Mine. “Mal ve sorumluluk sigortalarının Avrupa Birliği ile karşılaştırılmalı analizi” (Yükseklisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü),2005.

Genç, Ahmet. “Türkiye’de Ürün ve İşveren Sorumluluk Sigortalarının Mevcut Durumu ve Geleceğinin Hazine’nin Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi” II. Ulusal Sigorta Sempozyumu, TSRŞB, İstanbul: Ceyma Matbaacılık, 2007.

Huppenbauer, Jurgen. “5th Motor Insurance and Reinsurance Directives Completing the European Insurance Internal Market”, I. Ulusal Sigorta Sempozyumu, İstanbul, TSRŞB, 2005.

Kazgan, Haydar, Soyak Aklan, Koraltürk Murat, “Cumhuriyet’in 75 Yıllık Sigortacısı Koç Allianz”, İstanbul: Creative Yayıncılık ve Tanıtım Ltd.Şti., 1998.

Knaul, Andreas. “The European Single Market Principles” Avrupa Birliği Sigorta Mevzuatı ve Uygulamaları Semineri, İstanbul, TSRŞB-TAİEX, 2005.

Kubilay, Huriye. “Özel Sigorta Hukuku”, İzmir: Barış Yayınları, 2003.

Kubilay, Huriye. “Türk Özel Sigortacılığının Avrupa Birliği Sigorta Hukuku ile Bütünleşmesi”, Sigorta Araştırmaları Dergisi:2, TSRŞB, İstanbul: Ceyma Matbaacılık, 2006.

Linder, Ulf. “Avrupa Birliği’nde Hayat Dışı Sigorta Sektörü ve Reasürans Sektöründe Yükümlülük Karşılama Yeterliliği (Solvency) Kuralları” Avrupa Birliği Sigorta Mevzuatı ve Uygulamaları Semineri, İstanbul, TSRŞB-TAİEX, 2005.

Metezade, Zihni. “Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası”, Birlik’ten Dergisi , No:34, 2003.

Oksay, Atilla. “Terörizm Riski ve Havacılık Sigortaları”, Birlik’ten Dergisi, No.7, 2007.

Oksay, Suna. “Türk Sigorta Sektörünün Rekabet Gücünün Değerlendirilmesi” II. Ulusal Sigorta Sempozyumu, TSRŞB, İstanbul: Ceyma Matbaacılık, 2007.

Oksay, Suna. “Avrupa Tek Sigorta Piyasası”, Birlik’ten Dergisi, No:1, 2005.

Oksay, Suna. “Türk Sigorta Sektörünün Tarihsel Gelişimi”, Avrasya Sigortacılar Toplantısı, İstanbul:TSRŞB, 2004.

Oksay, Suna. “Avrupa Birliği’nde Sigorta Aracıları” Sigorta Araştırma ve İnceleme Yayınları, TSRŞB, No:8, 2006.

Ömrüuzak, Faruk. “Türk Sigorta Sektörünün Kurumları ve TSRŞB”, TSRŞB Eğitim Seminerleri, Sapanca, 2005.

Özay, Ferhan. “Mesleki Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının Sigorta Sektörünün Rekabet Gücüne Etkilerinin Değerlendirilmesi”, II. Ulusal Sigorta Sempozyumu, TSRŞB, İstanbul: Ceyma Matbaacılık, 2007.

Özdemir, Sahir. “Avrupa Topluluğunda İkincil Mevzuat Ve Karar Alma Usulleri”, T. C. Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilatı, Ab İle İlişkiler Genel Müdürlüğü, Ankara, 2001.

Özdemir, Sahir. “Avrupa Ekonomik Topluluğu, Avrupa Topluluğu, Avrupa Toplulukları, Avrupa Birliği, Roma Antlaşması, Avrupa Tek Senedi, Avrupa Birliği Antlaşması, Maastricht Antlaşması, Amsterdam Antlaşması, Nice Antlaşması. (Kavramlara İlişkin Açıklayıcı Not)”
Avrupa Birliği İle İlişkiler Genel Müdürlüğü, 2001.

Özer Kabukçuoğlu, Dilek. “AB’ye Uyum Sürecinde Türk Sigorta Mevzuatı Çalışmaları” I. Ulusal Sigorta Sempozyumu, İstanbul, TSRŞB, 2005.

Özşar, Berna. “15 Soruda AB ve AB Tek Sigorta Piyasası”, İstanbul, TSRŞB, 2006.

Özşar, Berna. “Avrupa Birliği Sigorta Müktesebat Rehberi”, İstanbul, TSRŞB, 2005.

Özşar, Berna. “Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasasını Düzenleyen Mevzuat” I. Ulusal Sigorta Sempozyumu, İstanbul, TSRŞB, 2005.

Özşar, Berna. “Avrupa Sigorta Müktesebatı”, İstanbul: Ceyma Matbaacılık, 2005.

Özşar, Berna. “Avrupa Birliğinde Sigorta Aracılığı”, Birlik’ten Dergisi, No.4, 2006.

Özşar, Berna. “Avrupa Birliği Aracılar Direktifinin İncelenmesi”, II. Ulusal Sigorta Sempozyumu, TSRŞB, İstanbul: Ceyma Matbaacılık, 2007.

Saraçoğlu, Mahmut. “Ürün ve İşveren Mali Sorumluluk Sigortalarının Türk Sigorta Sektöründeki Gelişimi ve Sorunları”, II. Ulusal Sigorta Sempozyumu, TSRŞB, İstanbul: Ceyma Matbaacılık, 2007.

Sergici, Erdoğan. “Mesuliyet Sigortası Türleri”, II. Sigorta Semineri, İstanbul, 1997.

Türkiye’de Sigorta ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Rapor (2000-2005) Sigorta Denetleme Kurulu.

Uralcan, G. Şebnem. “Temel Sigorta Bilgileri ve Sigorta Sektörünün Yapısal Analizi”, İstanbul: Beta Yayınları, 2004.

Ulaş, Işıl. “Uygulamalı Can Sigortası Hukuku”, Ankara: Turhan Kitabevi, 1997.

Ulaş, Işıl. “Uygulamalı Sigorta Hukuku Mal ve Sorumluluk Sigortaları”, Ankara: Turhan Kitabevi, 2005.

Ulusoy, Şebnem. “Avrupa Entegrasyonu ve Sigortacılık”, Ankara, 1998.

Ünan, Samim. “Türk Sigorta Mevzuatının Değerlendirilmesi” Avrupa Birliği Sigorta Mevzuatı ve Uygulamaları Semineri, İstanbul, TSRŞB-TAİEX, 2005.

Ünan, Sami. “İsteğe Bağlı Genel Sorumluluk Sigortasında Riziko”, İstanbul: Beta Yayınları, 1998.

Vural, Güray. “Türk Sigorta Sektörünün Avrupa Birliği’ne Uyum Sürecinin Değerlendirilmesi: Avrupa Komisyonu Perspektifinden” I. Ulusal Sigorta Sempozyumu, İstanbul, TSRŞB, 2005.

Yavaş, Mahmut. “Yürürlükteki Avrupa Birliği Sigorta Mevzuatı ve Türkiye” I. Ulusal Sigorta Sempozyumu, İstanbul, TSRŞB, 2005.

Yongalık, Aynur. “Çevre Sorumluluk Sigortası”, Ankara: Bankacılık Enstitüsü, 1998.

“Avrupa Topluluklarını Kuran Temel Antlaşmalar (Akçt, Aet, Aaet)” Avrupa Topluluğu İle İlişkiler Genel Müdürlüğü, Cilt-1,1993.

<http://www.tsrbs.org.tr/tsrbs/Mevzuat/Genel+Sartlar/>

http://www.tsrbs.org.tr/NR/rdonlyres/6208A1AF-CF86-4B14-89C3-EDF22D414660/897/org_sema.pdf